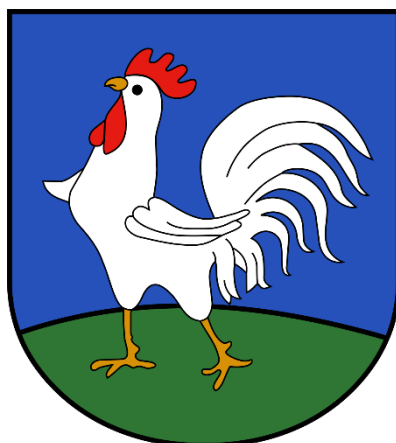

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych gminy Kurzętnik na lata 2026-2030

Dokument opracowany przez:

Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku

Ul. Dworcowa 8

13-306 Kurzętnik

www.cus.kurzetnik.pl

Przy wsparciu:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

ul. Głowackiego 17

10-447 Olsztyn

www.warmia.mazury.pl

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Utila”

Kurzętnik, 2026

Wykaz skrótów.....	4
1. Wstęp	5
2. Koncepcja i metodyka badania.....	6
3. Charakterystyka gminy Kurzętnik.....	7
4. Diagnoza potrzeb i potencjału gminy Kurzętnik.....	9
4.1. Pomoc społeczna	13
4.2. Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej	23
4.3. Promocja i ochrona zdrowia	31
4.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami i starszych	34
4.5. Edukacja publiczna	39
4.6. Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja zawodowa.....	47
4.7. Kultura, sport i turystyka.....	49
4.8. Aktywność obywatelska.....	55
4.9. Mieszkalnictwo.....	60
4.10. Ochrona środowiska	62
5. Podsumowanie	65
5.1. Wnioski	65
5.2. Rekomendacje	65
6. Spis elementów graficznych	67

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CAS – Centralna Aplikacja Statystyczna
CIS – Centrum Integracji Społecznej
CUS – Centrum Usług Społecznych
DDP – Dzienny Dom Pomocy
DPS – Dom Pomocy Społecznej
EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEWiM – Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
GOPS – Gminny ośrodek pomocy społecznej
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – Jednostka samorządu terytorialnego
KIS – Klub Integracji Społecznej
LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO – Organizacja pozarządowa
NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
OW – Ośrodek Wsparcia
OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES – Podmiot Ekonomii Społecznej
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
POW – Placówka opiekuńczo-wychowawcza
PS – Przedsiębiorstwo Społeczne
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
PWD – Placówka Wsparcia Dziennego
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy
UE – Unia Europejska
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ – Zakłady Aktywności Zawodowej
ZPCh – Zakład Pracy Chronionej

1. WSTĘP

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych gminy Kurzętnik na lata 2026–2030 stanowi dokument analityczny, którego celem jest kompleksowe rozpoznanie sytuacji społecznej mieszkańców oraz określenie kierunków rozwoju lokalnego systemu usług społecznych w perspektywie najbliższych lat. Opracowanie identyfikuje najważniejsze potrzeby, problemy i wyzwania społeczne, a także zasoby oraz potencjały instytucjonalne i środowiskowe gminy, które mogą zostać wykorzystane w planowaniu działań rozwojowych.

Podstawę prawną sporządzenia niniejszej diagnozy stanowi ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, która wskazuje na konieczność prowadzenia przez gminę rozpoznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych jako punktu wyjścia do planowania i organizowania zintegrowanych działań na rzecz mieszkańców. Diagnoza jest zatem kluczowym elementem procesu tworzenia lokalnej polityki usług społecznych, w tym projektowania, koordynacji oraz rozwoju usług odpowiadających na zróżnicowane potrzeby społeczności lokalnej.

Wyniki przeprowadzonej analizy stanowią podstawę do planowania działań strategicznych i operacyjnych w latach 2026–2030, umożliwiając racjonalne i efektywne kształtowanie oferty usług społecznych, dostosowanej do realnych potrzeb mieszkańców oraz specyfiki gminy. Dokument pełni tym samym funkcję merytorycznego i decyzyjnego fundamentu dla dalszych działań samorządu w obszarze lokalnej polityki społecznej.

2. KONCEPCJA I METODYKA BADANIA

Proces opracowania „Diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych gminy Kurzętnik na lata 2026–2030” został oparty na podejściu triangulacyjnym, łączącym różne źródła danych oraz metody badawcze. Zastosowanie zróżnicowanych technik gromadzenia i analizy informacji pozwoliło na uzyskanie możliwie pełnego i wielowymiarowego obrazu sytuacji społecznej gminy, a także zwiększyło rzetelność i wiarygodność formułowanych wniosków. W badaniu wykorzystano zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe, obejmujące perspektywę statystyczną, opinię mieszkańców oraz doświadczenia przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących usługi społeczne na poziomie lokalnym.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH (DESK RESEARCH)

Pierwszym etapem prac była analiza danych zastanych obejmująca lata 2020–2024. Wykorzystano dostępne opracowania statystyczne, sprawozdania instytucji publicznych, dokumenty strategiczne i programowe, dane Głównego Urzędu Statystycznego, informacje będące w dyspozycji Urzędu Gminy oraz Centrum Usług Społecznych, a także inne materiały dotyczące sytuacji demograficznej, społecznej i ekonomicznej mieszkańców.

Analiza ta umożliwiła identyfikację kluczowych trendów i zjawisk, w tym zmian struktury ludności, skali korzystania ze świadczeń i usług społecznych, poziomu aktywności społecznej oraz głównych obszarów wymagających wsparcia. Stanowiła ona punkt wyjścia do projektowania dalszych działań badawczych.

BADANIE ANKIETOWE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Istotnym elementem diagnozy było badanie ankietowe skierowane do mieszkańców gminy Kurzętnik, którego celem było poznanie opinii, potrzeb oraz oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie dostępności i jakości usług społecznych. Badanie zostało przeprowadzone w sierpniu i wrześniu 2025 r. i objęło dwie grupy respondentów – osoby pełnoletnie oraz dzieci i młodzież. Ankietę uzupełniło łącznie 486 osób.

Badanie dostarczyło danych ilościowych dotyczących m.in. oceny funkcjonowania usług społecznych, poziomu ich dostępności, barier w korzystaniu ze wsparcia oraz oczekiwanych kierunków rozwoju oferty usługowej.

WARSZTAT DIAGNOSTYCZNY Z INTERESARIUSZAMI LOKALNYMI

Uzupełnieniem badań ilościowych był komponent jakościowy w postaci warsztatu diagnostycznego z udziałem lokalnych interesariuszy systemu usług społecznych. Spotkanie odbyło się w dniu 21 listopada 2025 r. w Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku.

W warsztacie uczestniczyli przedstawiciele instytucji publicznych, jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zaangażowanych w realizację działań społecznych. Celem spotkania była pogłębiona identyfikacja problemów i potrzeb mieszkańców, ocena funkcjonowania istniejących rozwiązań oraz wypracowanie propozycji kierunków rozwoju usług społecznych.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY KURZĘTNIK

Gmina Kurzętnik jest gminą wiejską zlokalizowaną w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od strony północnej Gmina Kurzętnik graniczy z gminą Biskupiec, gminą Bratian (dawniej gmina wiejska Nowe Miasto Lubawskie) oraz gminą miejską Nowe Miasto Lubawskie. Na wschodzie znajduje się Gmina Grodziczno, natomiast po stronie południowej województwo kujawsko-pomorskie. Lokalizację gminy na tle powiatu nowomiejskiego przedstawia poniższa **Mapa 1**.

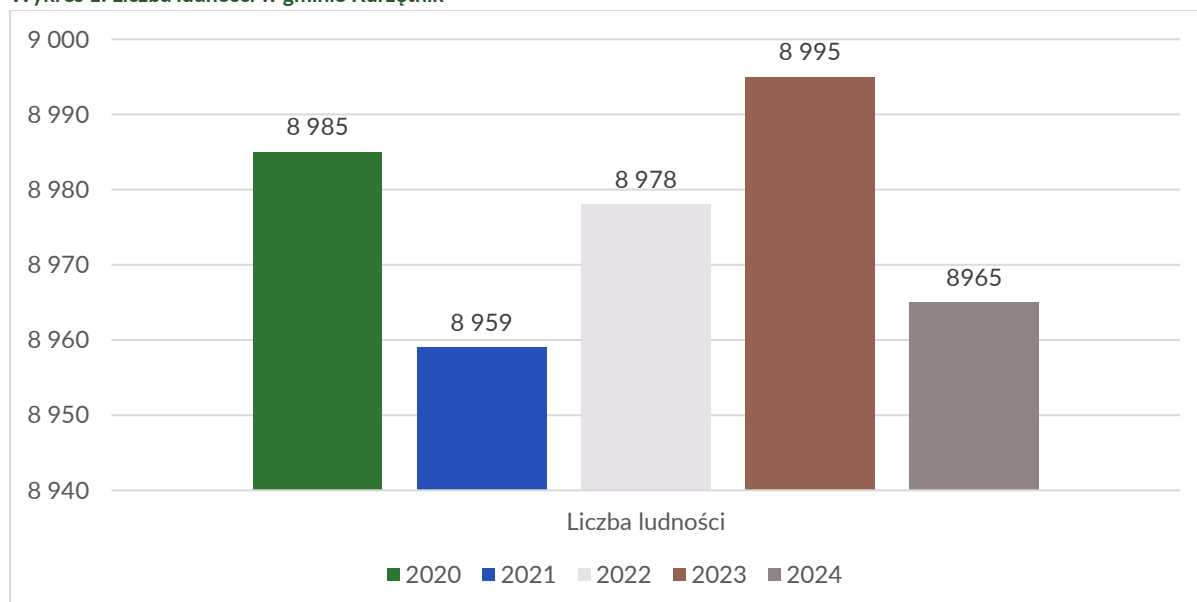
Mapa 1. Lokalizacja gminy na tle powiatu nowomiejskiego

Źródło: wikipedia

Biorąc pod uwagę cały analizowany okres w gminie Kurzętnik odnotowano spadek liczby ludności z poziomu 8985 osób w 2020 roku do liczby 8 965 mieszkańców w 2024 roku. Warto jednak zaznaczyć, że po spadku w 2021 roku do 8959 osób odnotowano systematyczne wzrosty liczby ludności w kolejnych latach, które przełożyły się na wzrost o 0,4% w 2023 roku względem 2021 roku. W 2024 r. liczba ludności ponownie zmniejszyła się o 30 osób względem roku poprzedniego, co odpowiada spadkowi o ok. 0,3%. Dane dotyczące liczby ludności przedstawia poniższy **Wykres 1**.

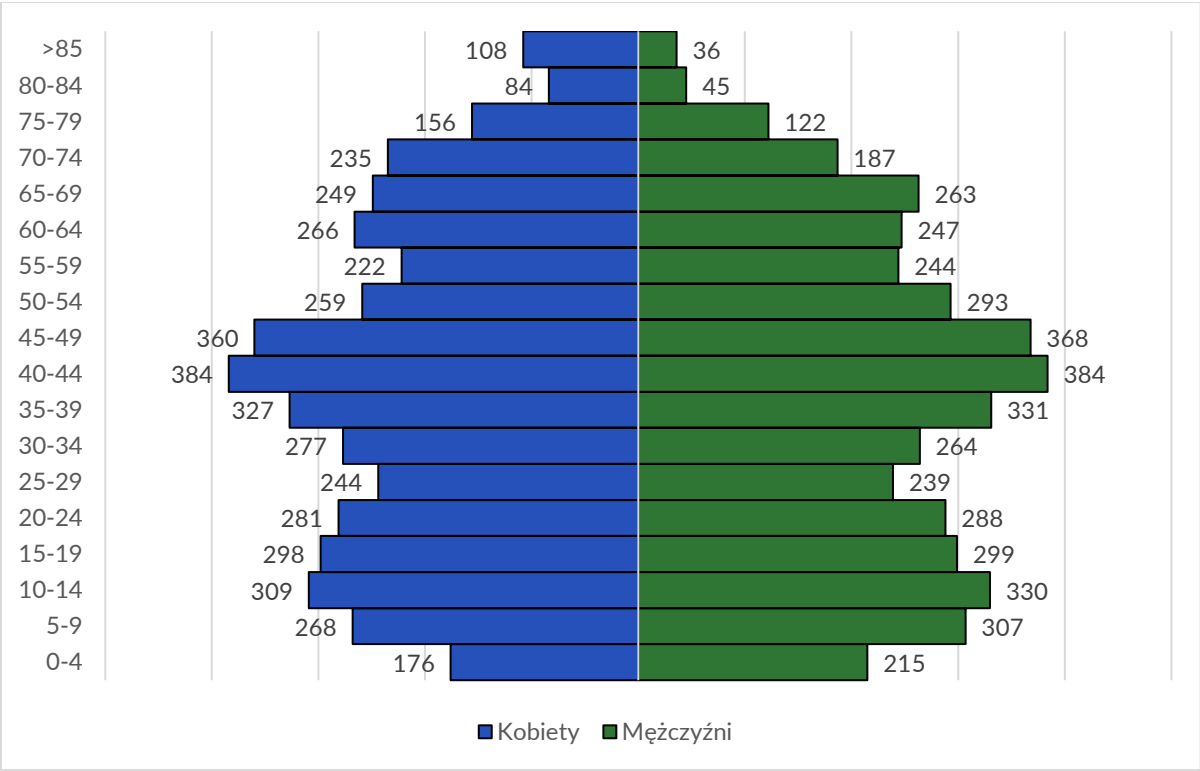
Wykres 1. Liczba ludności w gminie Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Najliczniejszą grupą mieszkańców gminy Kurzętnik w 2024 roku pod względem wieku były osoby z przedziału 40-44 (768 mieszkańców) oraz 45-49 (728). Najmniej liczebne były dwie najstarsze grupy: osoby w wieku 80-84 lata (129 osób – 45 mężczyzn i 84 kobiety) oraz mieszkańcy w wieku powyżej 85 lat (144 osoby – 36 mężczyzn i 108 kobiet). Biorąc pod uwagę strukturę płci, widoczna była niewielka przewaga liczby kobiet – kobiet było 4 009, natomiast mężczyzn 3 998, co oznacza różnicę ok. 0,1% całej populacji. Liczba kobiet była wyższa w następujących grupach wieku: 25-29, 30-34, 60-64 oraz we wszystkich grupach powyżej 70. roku życia. W pozostałych kategoriach wiekowych przeważali mężczyźni. Szczegółowe dane dotyczące struktury wieku i płci przedstawia poniższy Wykres 2.

Wykres 2. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 1 przedstawia zmiany liczby ludności w latach 2020–2024 według ekonomicznych grup wieku i płci. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje – z 1 782. w 2020 r. do 1 605 w 2024 r. Spadek dotyczy zarówno mężczyzn (z 929 do 852), jak i kobiet (z 853 do 753). Populacja w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stabilnym poziomie, rosnąc z 5 563 tys. do 5 609. Niewielkie wahania widoczne są w obu grupach płci. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym wyraźnie rośnie – z 1 640 w 2020 r. do 1 751 w 2024 r., przy wzroście zarówno wśród mężczyzn (z 589 do 653), jak i kobiet (z 1 051 do 1 098).

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024

Płeć	Ekonomiczna grupa wieku	Liczba osób				
		2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	Przedprodukcyjny	1 782	1 741	1 710	1 677	1 605
	Produkcyjny	5 563	5 576	5 586	5 600	5 609
	Poprodukcyjny	1 640	1 642	1 682	1 718	1 751
Mężczyźni	Przedprodukcyjny	929	914	905	891	852
	Produkcyjny	2 975	2 960	2 965	2 960	2 957
	Poprodukcyjny	589	599	615	636	653
Kobiety	Przedprodukcyjny	853	827	805	786	753
	Produkcyjny	2 588	2 616	2 621	2 640	2 652
	Poprodukcyjny	1 051	1 043	1 067	1 082	1 098

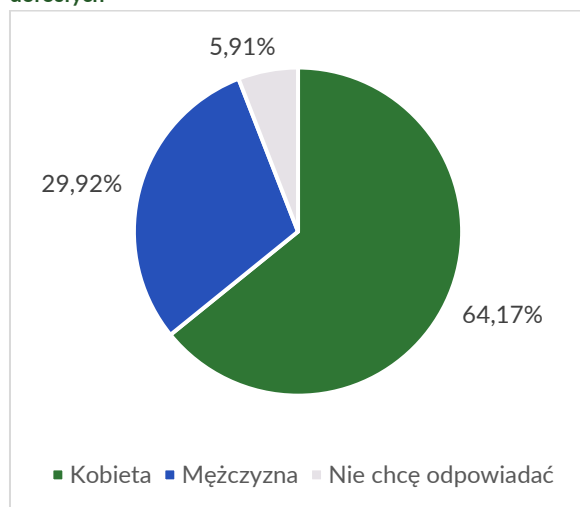
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

4. DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU GMINY KURZĘTNIK

Przeprowadzona diagnoza potrzeb i potencjału gminy Kurzętnik została poparta opiniami mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym. Badanie zostało podzielone na dwie grupy respondentów: dorosłych (N=254) oraz dzieci i młodzież (N=232). Takie podejście pozwoliło spojrzeć na sytuację społeczną gminy z różnych perspektyw i lepiej zrozumieć potrzeby mieszkańców w zależności od wieku i doświadczeń. Na jego podstawie diagnoza obejmuje zarówno wspólne obszary wymagające wsparcia, jak i specyficzne potrzeby poszczególnych grup wiekowych.

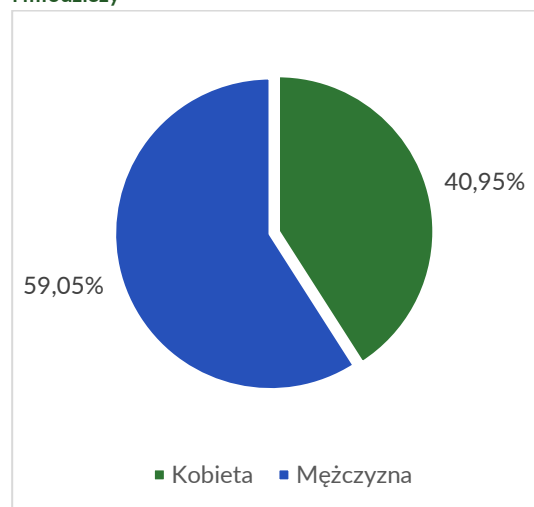
W badaniu wzięło udział łącznie 486 osób. Wśród respondentów dorosłych dominowały kobiety, stanowiąc 64% grupy badanej, a mężczyźni niespełna 30%. Ok. 5,9% osób odmówiło odpowiedzi (**Wykres 3**). W grupie dzieci i młodzieży dominowali mężczyźni, stanowiąc ok. 59,1% grupy badanych. Kobiety stanowiły niespełna 41% (**Wykres 4**).

Wykres 3. Struktura płci respondentów z grupy dorosłych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

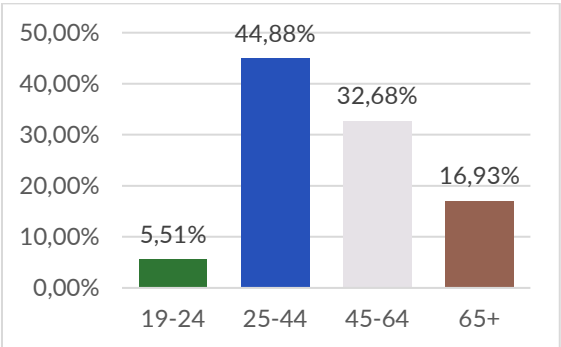
Wykres 4. Struktura płci respondentów z grupy dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

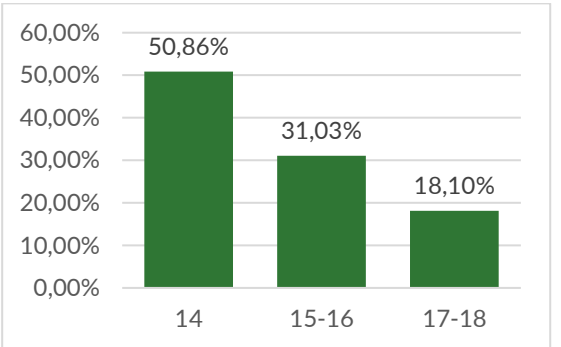
W strukturze wiekowej badanych największą grupę wśród dorosłych stanowili mieszkańcy w wieku 25–44 lata (ok. 44,9%). Drugą pod względem liczebności kategorią byli respondenci w wieku 45–64 lata (ok. 32,7%). Osoby powyżej 65. roku życia stanowiły ok. 16,9% grupy, natomiast najmniej liczną grupą były osoby młode, w wieku 19–24 lata – ok. 5,5% (**Wykres 5**). Wśród dzieci i młodzieży ponad połowa grupy była w wieku 14 lat (ok. 50,9%). Około 31% stanowili 15-16 latkowie, a pozostałe 18,1% - osoby w wieku 17-18 lat. Dane przedstawia **Wykres 6**.

Wykres 5. Struktura wieku respondentów z grupy dorosłych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

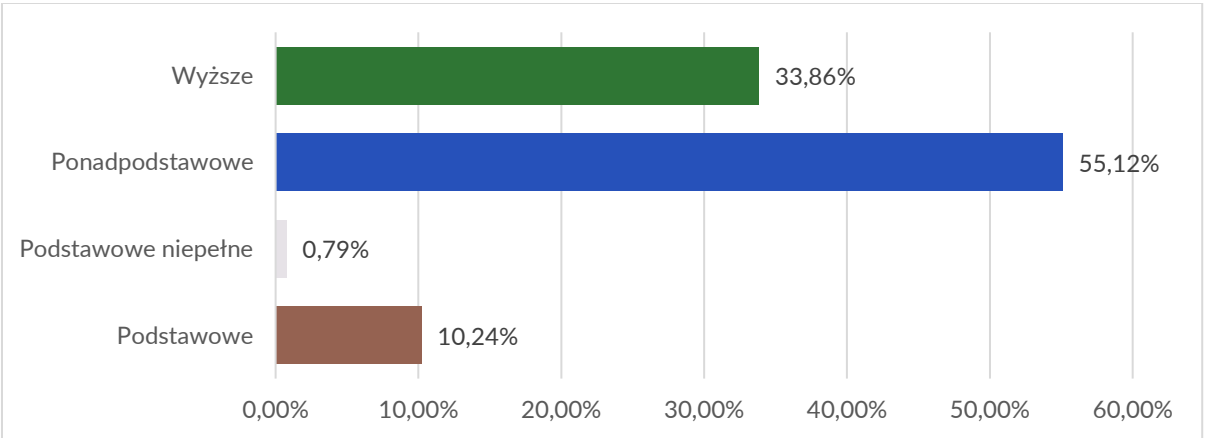
Wykres 6. Struktura wieku respondentów z grupy dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Pod względem wykształcenia (Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.) największą grupę wśród dorosłych respondentów, stanowiły osoby z wykształceniem ponadpodstawowym (ok. 55,1%), kolejną osoby z wykształceniem wyższym (ok. 33,9%). Wykształcenie podstawowe posiadało ok. 10,2% respondentów, natomiast podstawowe niepełne 0,8%.

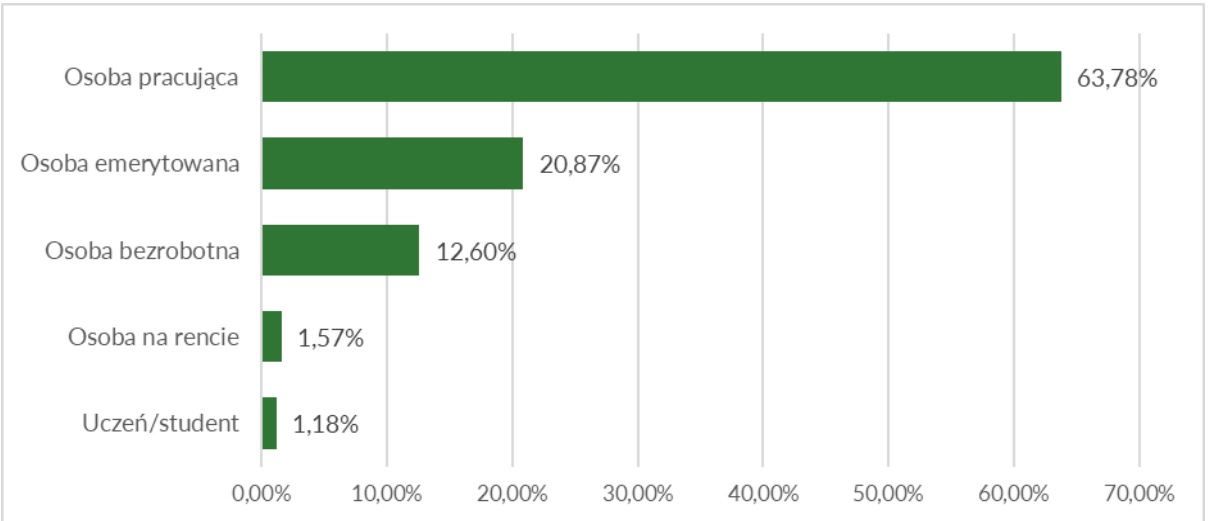
Wykres 7. Struktura wykształcenia respondentów z grupy dorosłych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania. przedstawia strukturę statusu zawodowego badanych osób. Największą grupę stanowiły osoby pracujące (63,78%). Kolejne pod względem liczebności były osoby emerytowane (20,87%) oraz osoby bezrobotne (12,60%). Stosunkowo niewielki udział miały osoby na rencie (1,57%) oraz uczniowie i studenci (1,18%).

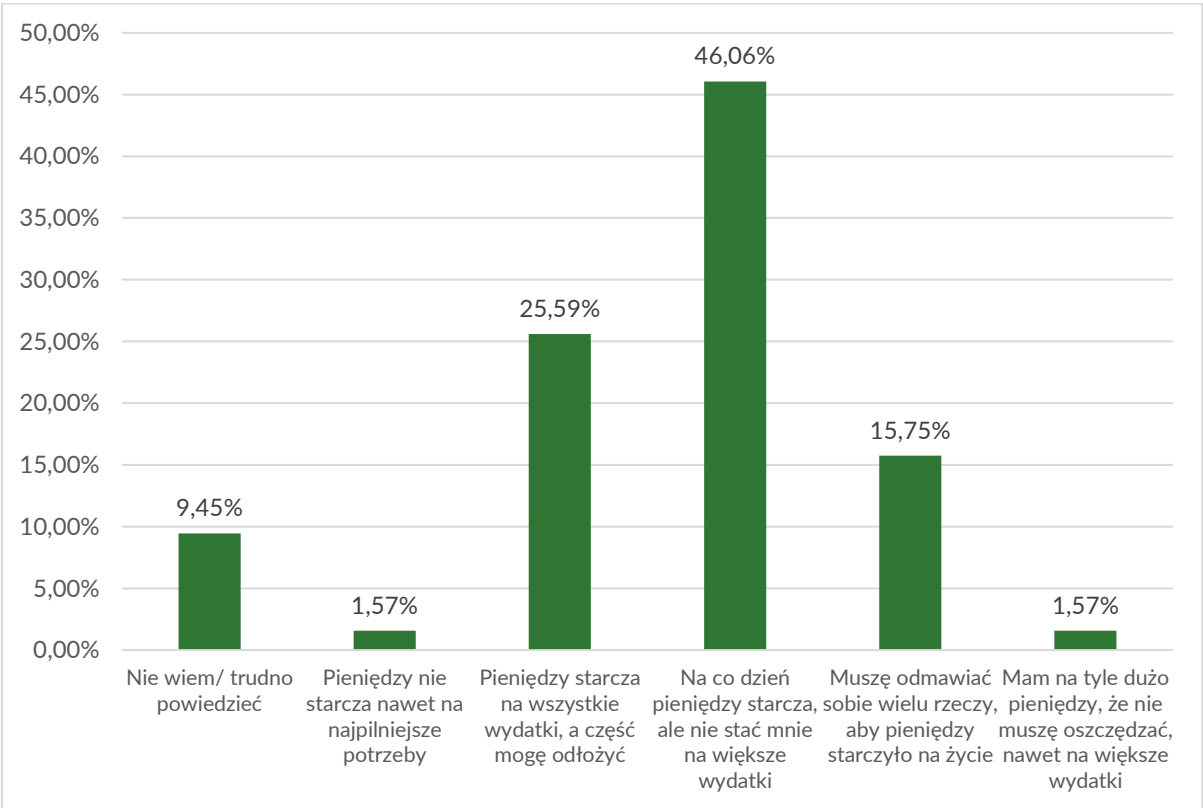
Wykres 8. Status zawodowy respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Relatywnie największa grupa badanych deklaruwała, że pieniędzy starcza na co dzień, lecz nie pozwalają one na większe wydatki (ok. 46,1%). Kolejna liczna grupa wskazywała, że pieniędzy starcza na wszystkie wydatki, a część mogą odłożyć (ok. 25,6%). Musieć odmawiać sobie wielu rzeczy, aby starczyło na życie, deklarowało ok. 15,8% badanych. Odpowiednio niewielki odsetek respondentów twierdził, że nie starcza im na najpilniejsze potrzeby (ok. 1,6%) lub że mają na tyle dużo środków, iż nie muszą oszczędzać (ok. 1,6%). Niespełna 9,5% osób miało trudność z oceną swojej sytuacji finansowej. Strukturę odpowiedzi badanych przedstawia **Wykres 9**.

Wykres 9. Sytuacja materialna respondentów z grupy dorosłych

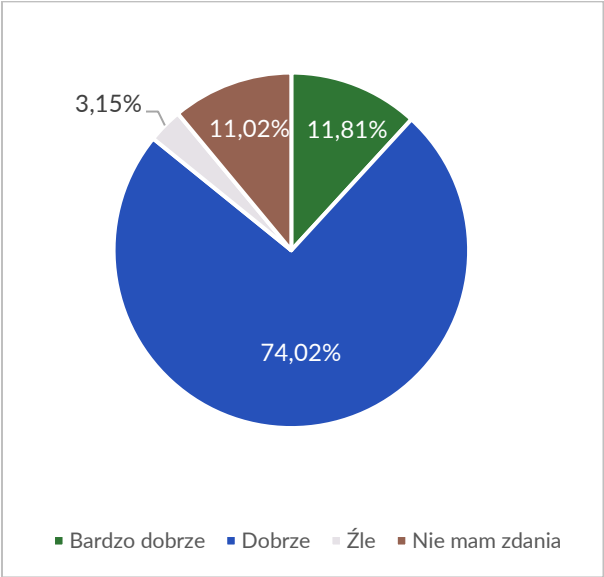

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Większość mieszkańców pozytywnie ocenia warunki życia w gminie Kurzętnik (młodsza grupa badanych pozytywnie oceniła warunki życia w gminie Kurzętnik: ok. 49,6% określiło je jako dobre, a ok. 14,2% jako bardzo dobre. Co czwarty młody respondent (ok. 26,3%) ocenia warunki jako średnie. Negatywne opinie („źle” – ok. 1,3%, „bardzo źle” – ok. 1,7%) pojawiają się sporadycznie. Dla 6,9% badanych ocena warunków życia była trudna do określenia. Wyniki wskazują, że młodzi mieszkańcy w większości postrzegają gminę jako miejsce zapewniające im zadowalające warunki życia (**Wykres 11**).

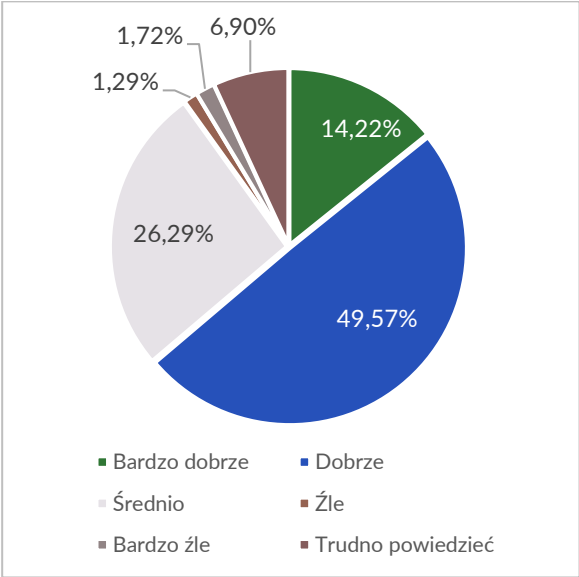
Wykres 10 przedstawia, że 74% respondentów oceniło je jako dobre, a 11,8% – jako bardzo dobre. 3,2% grupy dorosłych wyraziła opinię negatywną, natomiast 11% nie miało zdania na ten temat. Wyniki wskazują na ogólnie wysokie poczucie jakości życia wśród mieszkańców. Młodsza grupa badanych pozytywnie oceniła warunki życia w gminie Kurzętnik: ok. 49,6% określiło je jako dobre, a ok. 14,2% jako bardzo dobre. Co czwarty młody respondent (ok. 26,3%) ocenia warunki jako średnie. Negatywne opinie („źle” – ok. 1,3%, „bardzo źle” – ok. 1,7%) pojawiają się sporadycznie. Dla 6,9% badanych ocena warunków życia była trudna do określenia. Wyniki wskazują, że młodzi mieszkańcy w większości postrzegają gminę jako miejsce zapewniające im zadowalające warunki życia (**Wykres 11**).

Wykres 10. Ocena warunków życia w gminie przez respondentów z grupy dorosłych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

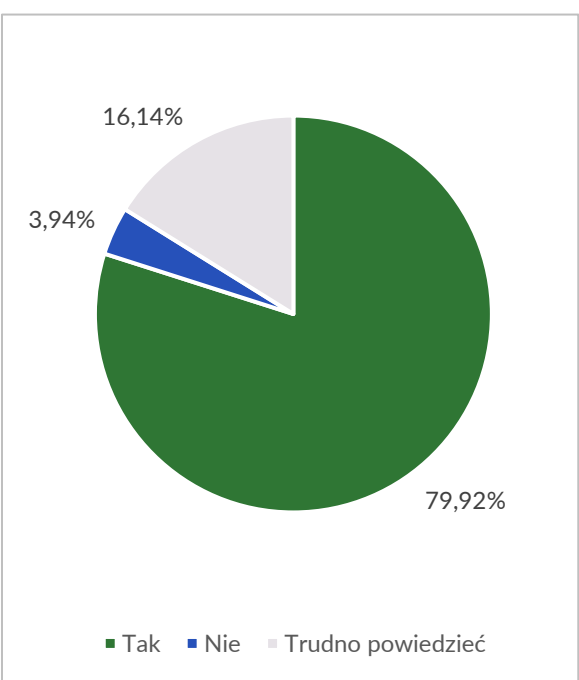
Wykres 11. Ocena warunków życia w gminie przez respondentów z grupy dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

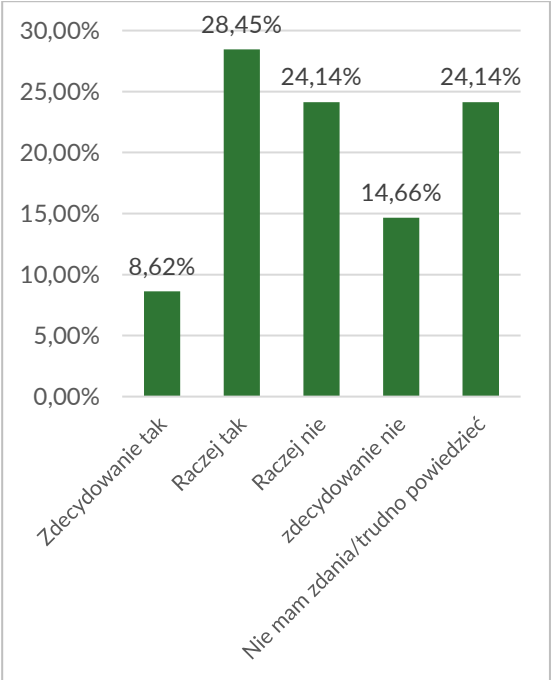
Większość badanych mieszkańców gminy Kurzętnik (ok. 79,9%) wiąże swoją przyszłość z miejscem zamieszkania, deklarując chęć pozostania w gminie (Wykres 12). Porównywalnie niewielka część respondentów (ok. 3,9%) nie planuje dalszego życia w gminie, natomiast ok. 16,1% nie potrafi jednoznacznie określić swoich planów. Wyniki badania wskazują na umiarkowany poziom deklarowanej chęci pozostania w gminie Kurzętnik przez badanych z grupy dzieci i młodzieży (Wykres 13). Łącznie ok. 37,1% respondentów planuje w przyszłości mieszkać w gminie („zdecydowanie tak” – ok. 8,6%, „raczej tak” – ok. 28,5%), a ok. 38,8% badanych rozważa wyprowadzkę („raczej nie” – ok. 24,1%, „zdecydowanie nie” – ok. 14,7%). Dodatkowo 24,1% mieszkańców nie ma sprecyzowanych planów.

Wykres 12. Deklaracje dorosłych mieszkańców dotyczące wiązania swojej przyszłości z gminą Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

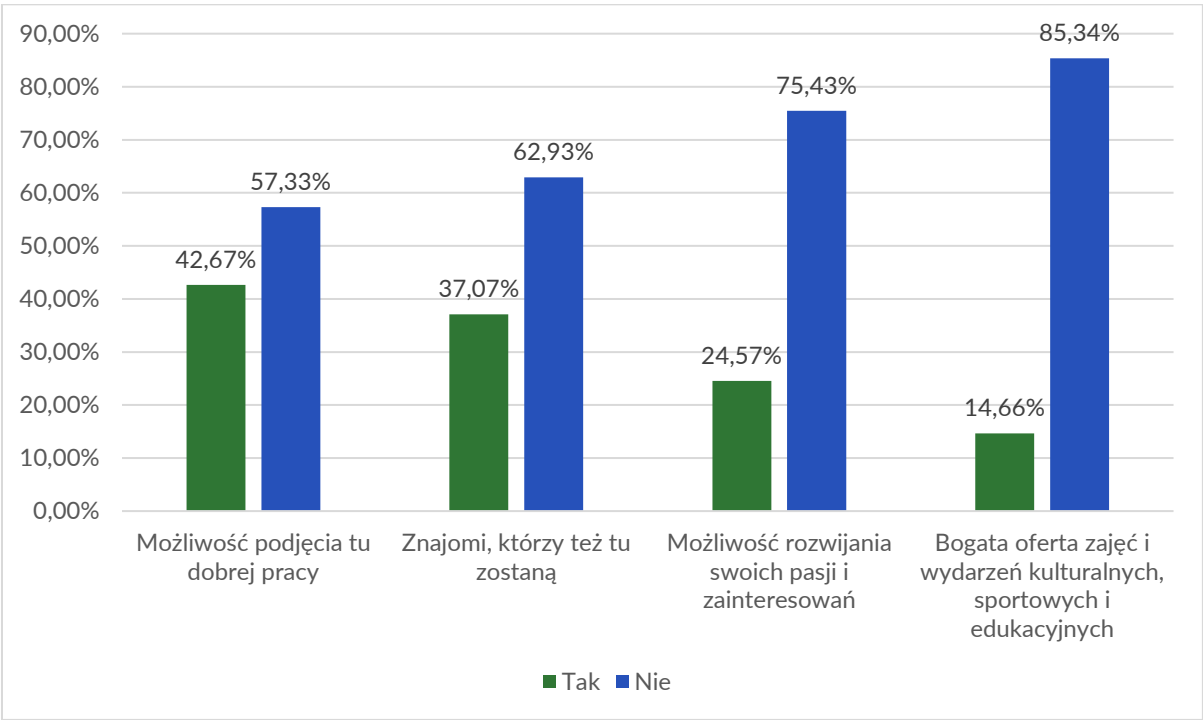
Wykres 13. Ocena zamiaru dalszego zamieszkiwania gminy Kurzętnik przez młodych respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Wśród czynników, które mogłyby skłonić młodych mieszkańców do pozostania w gminie Kurzętnik, najczęściej wskazywano możliwość podjęcia dobrej pracy (ok. 42,7%) oraz pozostanie znajomych w gminie (ok. 37,1%). Stosunkowo rzadziej jako czynnik zatrzymujący wymieniano możliwość rozwijania pasji i zainteresowań (ok. 24,6%) oraz bogatą ofertę wydarzeń i zajęć kulturalnych, sportowych i edukacyjnych (14,7%). Większość respondentów nie uznaje jednak tych czynników za wystarczająco istotne, aby wpłynęły na ich decyzję o pozostaniu. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 14.

Wykres 14. Czynniki wpływające na decyzję o pozostaniu w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

4.1. POMOC SPOŁECZNA

Tabela 2 przedstawia inwentaryzację lokalnych instytucji pomocy społecznej na terenie gminy wraz z zakresem realizowanych przez nie działań. Podstawowym podmiotem realizującym działania w ramach pomocy społecznej jest Centrum Usług Społecznych, które realizowało szeroki zakres świadczeń finansowych i usługowych, prowadziło pracę z rodzinami, udzielało pomocy psychologicznej, organizowało wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych, realizowało programy rządowe i unijne, a także współpracowało z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Oba podmioty mieściły się przy ul. Dworcowej 8 w KurzętnikuU.

Tabela 2. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej

LP	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
1	Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych; wypłata wynagrodzeń dla opiekunów osób ubezwłasnowolnionych; realizacja dodatków mieszkaniowych, energetycznych, osłonowych, węglowych oraz bonów energetycznych; udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w postaci świadczeń, posiłków i zakwaterowania.	Dworcowa 8, 13-306 Kurzętnik

LP	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
		• Prowadzenie indywidualnej pracy z osobami i rodzinami wymagającymi wsparcia; wzmacnianie samodzielności i integracji społecznej; przeprowadzanie wywiadów środowiskowych; wystąpienia do Sądu Rodzinnego. • Udzielanie pomocy psychologicznej i konsultacji w sytuacjach kryzysowych; • Organizacja pomocy w miejscu zamieszkania dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych; świadczenie usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i dzieci; realizacja rehabilitacji, terapii pedagogicznej, behawioralnej, logopedycznej i integracji sensorycznej. • Realizacja programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”; prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieska Karta”; praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. • Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”; współpraca z Caritas Brodnica w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (FE PŻ); • Przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych, funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń „Za życiem”; • Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”; realizacja projektów współfinansowanych z funduszy europejskich. • Współpraca z oświatą, policją, służbą zdrowia, sądem, PCPR, organizacjami pozarządowymi i Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; podejmowanie działań na rzecz ochrony rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Rozwój struktury organizacyjnej Centrum; podnoszenie kwalifikacji kadry; planowanie nowych form usług społecznych; pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań.	

Źródło: opracowani własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 najczęściej udzielano wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, która w każdym roku obejmowała najwięcej osób (od 209 w 2020 r. do 173 w 2024 r.). Kolejnymi ilościowo przesłankami były ubóstwo, którego liczba przypadków systematycznie spadała (z 171 do 105), oraz niepełnosprawność, gdzie obserwowano trend wzrostowy (z 124 do 138 osób). Wsparcia często udzielano także w związku z ochroną macierzyństwa, w tym wielodzietnością, oraz bezrobociem, choć w obu tych obszarach liczby wahały się między latami. Stosunkowo rzadziej pomoc była przyznawana z powodu bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i opiece nad dziećmi, która dotyczyła od 24 do 30 osób rocznie, w tym rodzin niepełnych (od 12 do 21 przypadków) oraz rodzin wielodzietnych (od 3 do 8 przypadków). Wsparcie udzielane z powodu alkoholizmu obejmowało od 11 do 14 osób, natomiast bezdomność dotyczyła od 4 do 8 osób w poszczególnych latach. Przypadki przemocy w rodzinie pozostawały na niskim poziomie, od 1 do 4 zdarzeń rocznie. Incydentalnie odnotowywano pojedyncze sytuacje związane z narkomanią (0–2 osoby), trudnościami po opuszczeniu zakładu karnego (1–4 osoby), a także nieliczne zdarzenia losowe (1–7 przypadków) oraz sytuacje kryzysowe (0–4 przypadki). Nie występowały natomiast zgłoszenia dotyczące sieroctwa, klęsk żywiołowych ani trudności w integracji osób ze statusem uchodźcy. Powody przyznawania pomocy społecznej w analizowanym okresie przedstawia **Tabela 3.**

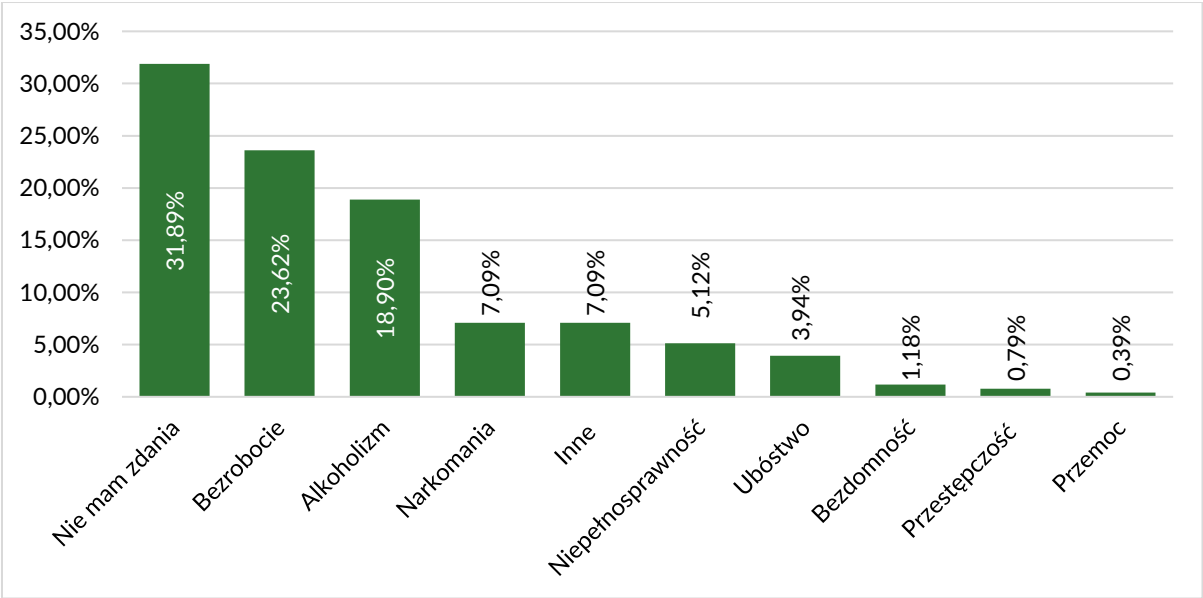
Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2024

Powód	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	171	150	146	138	105
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	5	4	4	6	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	118	106	101	106	106
- w tym wielodzietność	85	77	75	78	74
Bezrobocie	88	76	82	93	88
Niepełnosprawność	124	104	117	129	138
Długotrwała lub ciężka choroba	209	177	166	178	173
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	29	24	29	30	30
- w tym rodziny niepełne	16	12	14	20	21
- w tym rodziny wielodzietne	3	7	8	5	6
Przemoc w rodzinie	1	2	4	4	2
Alkoholizm	13	14	12	14	11
Narkomania	0	0	1	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1	2	4	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	3	4	7	3	1
Sytuacja kryzysowa	0	4	0	4	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W ocenie mieszkańców najczęściej wskazywanym problemem w gminie Kurzętnik (**Wykres 15**) jest bezrobocie (23,6%), a następnie alkoholizm (18,9%). Kolejne miejsca zajmują narkomania oraz inne problemy, oba po 7,1%. Zdecydowanie rzadziej wskazywano niepełnosprawność (5,1%), ubóstwo (3,9%), bezdomność (1,2%), przestępczość (0,8%) i przemoc (0,4%). Jednocześnie 31,9% respondentów nie ma zdania na temat najważniejszych problemów, co może świadczyć o niskiej świadomości społecznej lub braku poczucia bezpośredniego zagrożenia.

Wykres 15. Najczęściej wskazywane problemy występujące na terenie Gminy Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Tabela 4 przedstawia liczbę osób korzystających z różnych form świadczeń pomocy społecznej w latach 2020–2024. Ogólna liczba osób otrzymujących świadczenia wahała się od 446 do 539, przy czym najwyższy poziom odnotowano w 2023 roku. Świadczenia pieniężne obejmowały od 214 do 282 osób, a ich liczba stopniowo malała do 2022 r., po czym ponownie wzrosła w 2023 i 2024 roku. Znacząco rosła natomiast liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych – z 229 w 2020 r. do 308 w 2024 r. Świadczenia realizowane w ramach zadań zleconych obejmowały od 32 do 41 osób, natomiast znacznie większa grupa – od 415 do 506 osób – korzystała ze świadczeń przyznawanych w ramach zadań własnych gminy.

Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	505	446	489	539	532
W tym:					
Świadczenia pieniężne	282	222	214	244	229
Świadczenia niepieniężne	229	228	280	300	308
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	32	41	38	38	32
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	475	415	451	506	506
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia wahała się od 4 do 8 osób, przy czym najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (8 osób). Pomoc dla osób uprawnionych do świadczeń postpenitencjarnych obejmowała od 1 do 4 osób rocznie, z największą liczbą w 2023 roku. W analizowanym okresie nie funkcjonowały mieszkania chronione ani treningowe. Dane przedstawia **Tabela 5**.

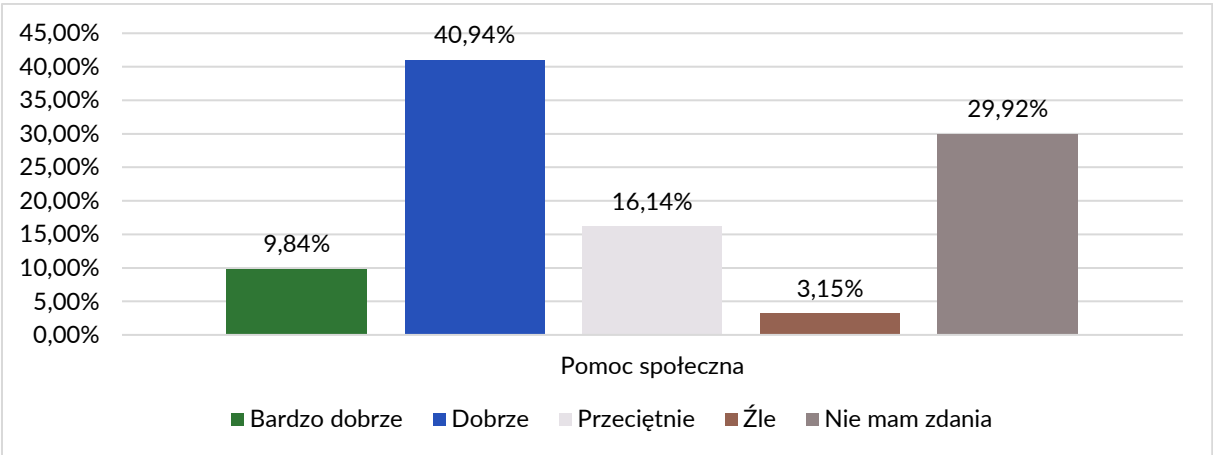
Tabela 5. Pomoc społeczna – inne*

	2020	2021	2022	2023	2024
Ludność reprezentująca mniejszości etniczne i narodowe	x	x	x	x	x
Osoby bezdomne	5	4	4	6	8
Osoby uprawnione do korzystania z pomocy postpenitencjarnej	3	1	2	4	1
Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych i treningowych	0	0	0	0	0
Liczba oczekujących na wsparcie w podmiotach reintegracyjnych	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne – dane OPS

Respondenci ocenili funkcjonowanie pomocy społecznej w gminie Kurzętnik – rozkład odpowiedzi przedstawia **Wykres 16**. Najwięcej osób – ok. 40,9%, uznało je za pozytywne, natomiast ok. 9,8% oceniło je jako bardzo dobre. Opinie przeciętne wyraziło ok. 16,1% badanych, a ok. 3,2% uznało funkcjonowanie pomocy społecznej za niewystarczające. Zauważalny jest również odsetek respondentów, którzy nie mają zdania w tej kwestii – wynosi on ok. 29,9%.

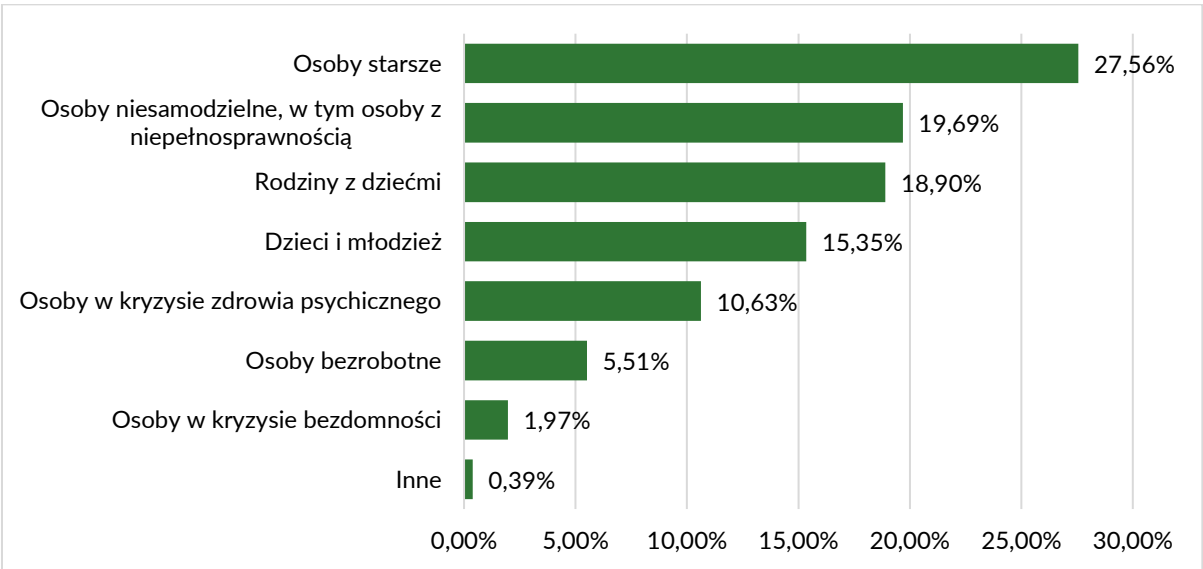
Wykres 16. Ocena funkcjonowania pomocy społecznej w gminie Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W badaniu dotyczącym potrzeb społecznych mieszkańcy gminy Kurzętnik wskazali, które grupy powinny zostać priorytetowo objęte wsparciem (Wykres 17). Najczęściej wybieraną kategorią były osoby starsze, wskazane przez ok. 27,6% respondentów. Kolejną grupą o stosunkowo wysokim poziomie potrzeby wsparcia okazały się osoby niesamodzielne, w tym osoby z niepełnosprawnością – ok. 19,7% wskazań. Istotną rolę w ocenie mieszkańców odgrywają również rodziny z dziećmi (18,9%) oraz dzieci i młodzież (ok. 15,4%). Respondenci zwrócili też uwagę na potrzeby osób w trudniejszych sytuacjach życiowych, takich jak osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (ok. 10,6%) oraz osoby bezrobotne (ok. 5,5%). Mniej liczne, choć nadal obecne wskazania dotyczyły osób w kryzysie bezdomności (niepełna 2%) oraz kategorii „inne” (ok. 0,4%).

Wykres 17. Wskazane przez dorosłych mieszkańców grupy wymagające wsparcia

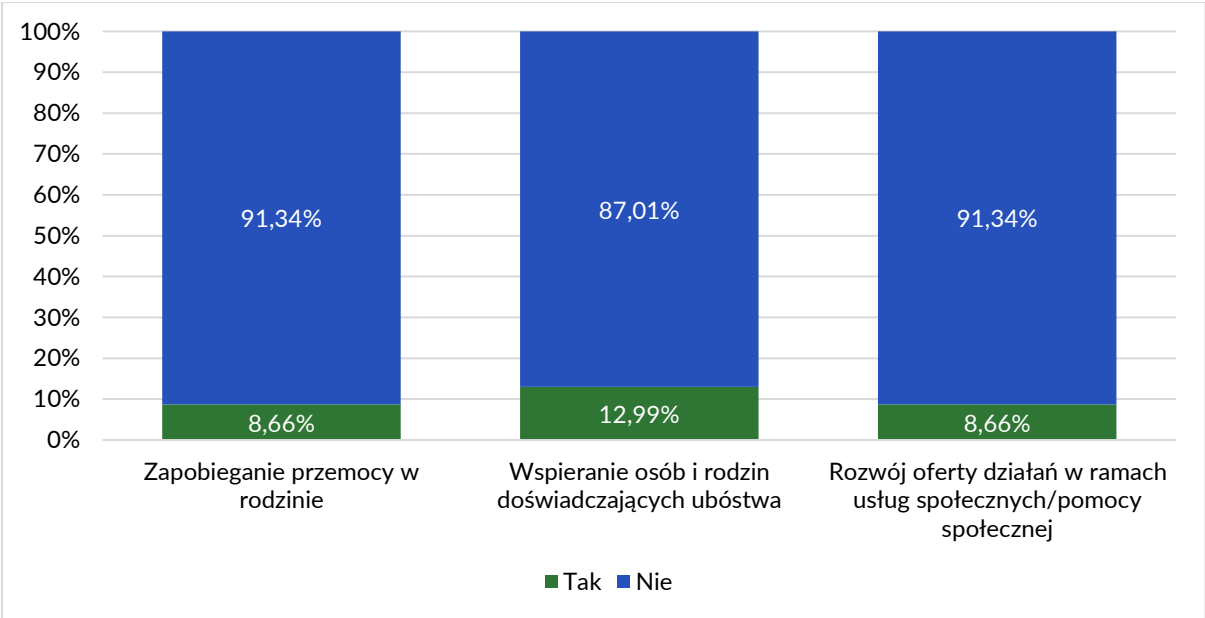

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Respondenci zostali poproszeni o ocenę, jakie działania gmina Kurzętnik powinna podjąć w najbliższym czasie (Wykres 18). Wyniki wskazują, że większość badanych nie oczekuje realizacji wymienionych w ankiecie działań, choć część mieszkańców dostrzega potrzebę dodatkowego wsparcia społecznego. Największy odsetek odpowiedzi pozytywnych odnotowano w obszarze wspierania osób i rodzin doświadczających ubóstwa, które wskazało niepełna 13% ankietowanych. Nieco mniej osób uznało za istotne działania związane z zapobieganiem przemocy w rodzinie oraz rozwojem oferty usług społecznych/pomocy społecznej – w obu przypadkach po ok. 8,7% odpowiedzi. Większość badanych – od ok. 87%

do ok. 91,3% respondentów – wybrała odpowiedź negującą, co może sugerować, że obecnie nie postrzegają tych obszarów jako kluczowych problemów wymagających natychmiastowej interwencji gminy.

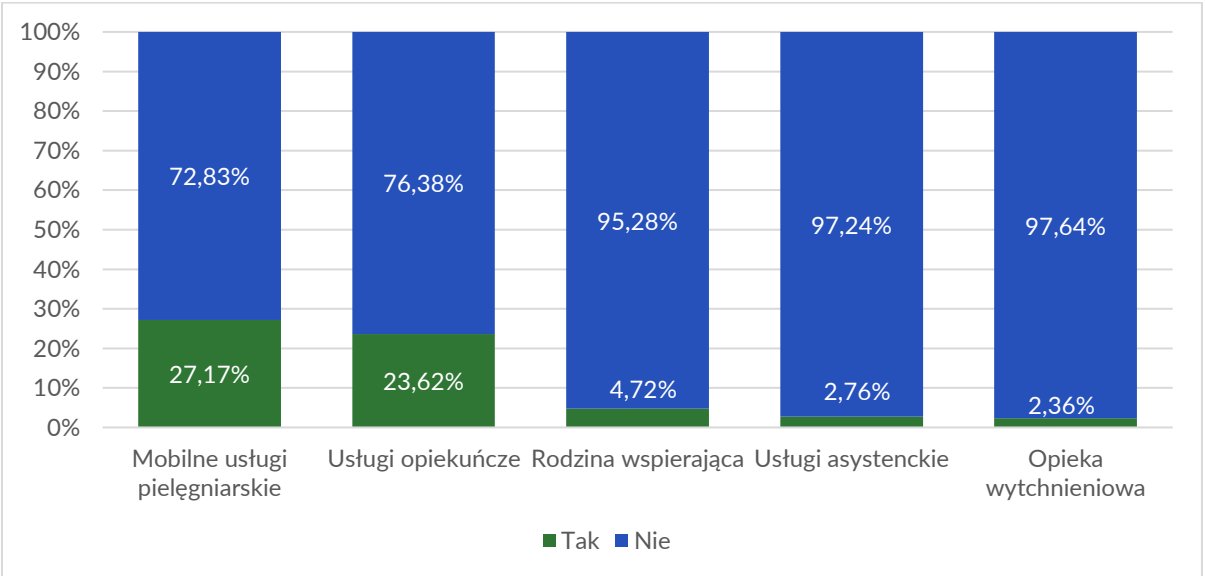
Wykres 18. Preferencje mieszkańców dotyczące kierunków działań gminy z zakresu pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W obszarze opieki i wsparcia osobistego (**Wykres 19**) największe zapotrzebowanie zgłoszono na mobilne usługi pielęgniarские (ok. 27,2%) oraz usługi opiekuńcze (ok. 23,6%). Odpowiednio - mniejszy odsetek respondentów wskazał potrzebę wsparcia poprzez rodzinę wspierającą (ok. 4,7%), usługi asystenckie (ok. 2,8%) oraz opiekę wytchnieniową (ok. 2,4%).

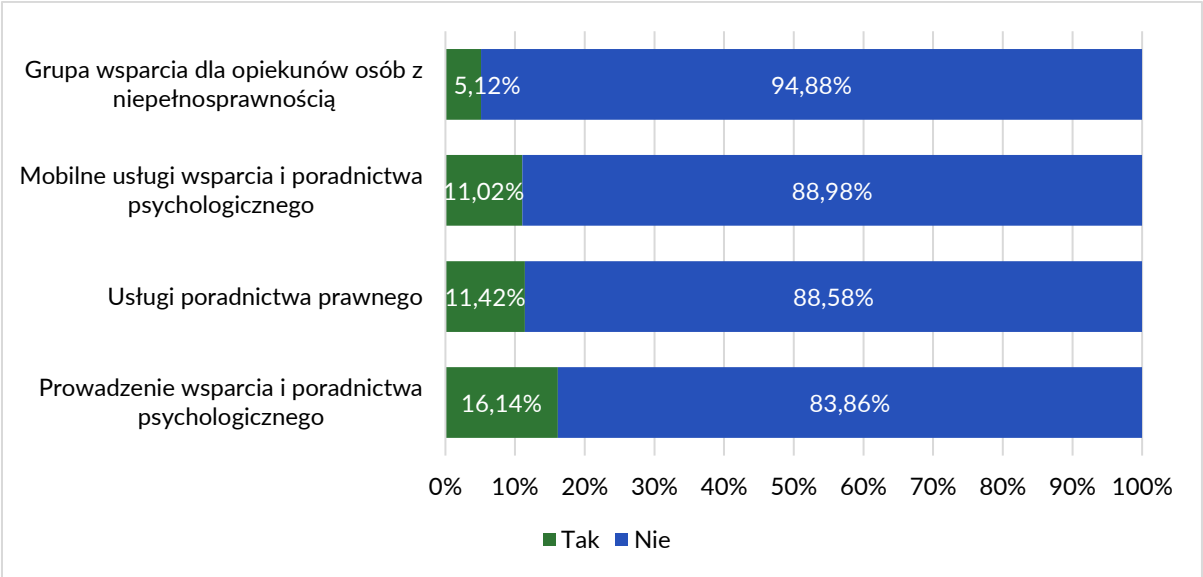
Wykres 19. Potrzeba nowych usług opieki i wsparcia osobistego w gminie Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W obszarze wsparcia psychologicznego i poradnictwa (**Wykres 20**) największe zainteresowanie wzbudziło prowadzenie wsparcia psychologicznego – wskazało je ok. 16,1% respondentów. Mobilne usługi psychologiczne i poradnictwo prawne uzyskały ok. 11% pozytywnych odpowiedzi, a grupy wsparcia dla opiekunów – ok. 5,1%. Pozostała część badanych nie widzi obecnie potrzeby wprowadzania nowych usług w tym zakresie, co może świadczyć zarówno o zadowoleniu z dostępnej oferty, jak i ograniczonej świadomości mieszkańców.

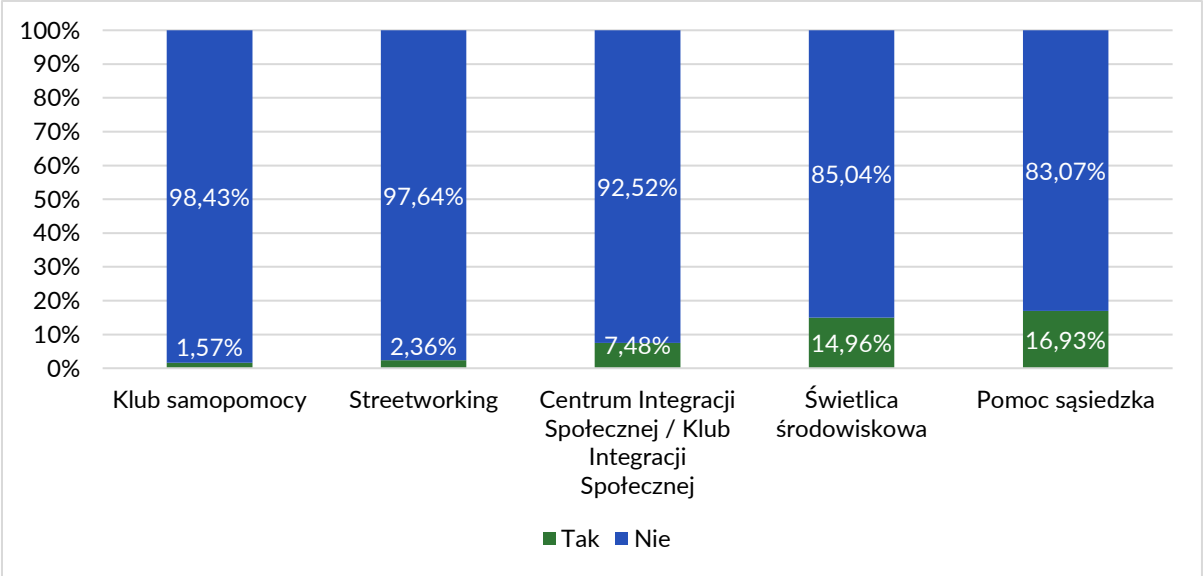
Wykres 20. Zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne i poradnictwo w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W obszarze wsparcia sąsiedzkiego i społecznego (**Wykres 21**) największe zapotrzebowanie zgłoszono na pomoc sąsiedzką (ok. 16,9%) oraz świetlice środowiskowe (ok. 15%). Nieco mniejsze zainteresowanie odnotowano dla Centrum Integracji Społecznej / Klubów Integracji Społecznej (ok. 7,5%), natomiast klub samopomocy (ok. 1,6%) i streetworking (ok. 2,4%) wskazało niewielu respondentów.

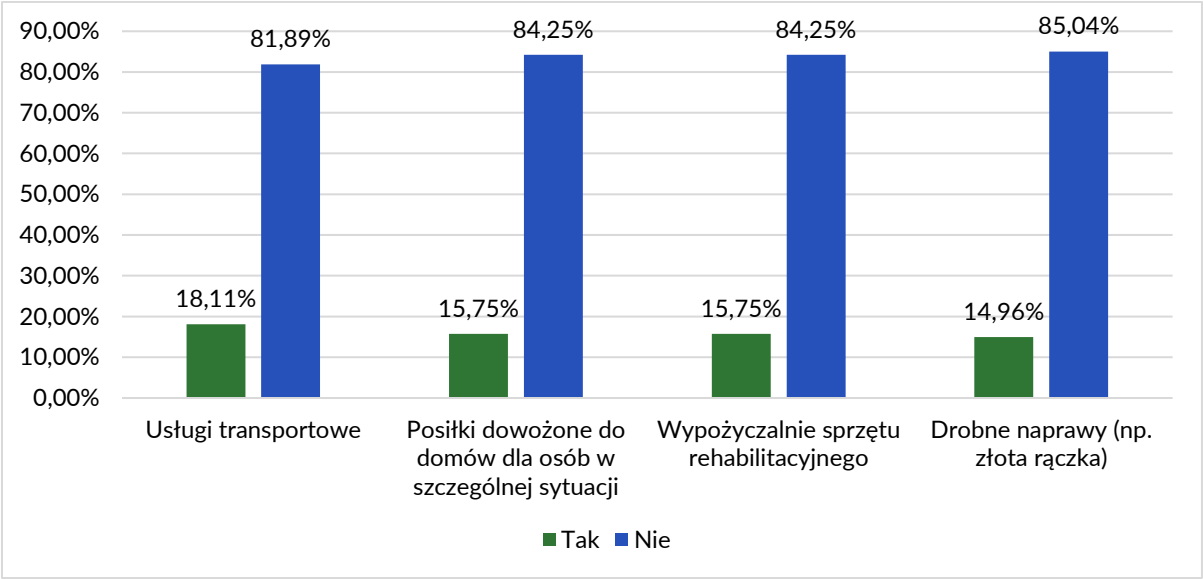
Wykres 21. Nowe inicjatywy wsparcia sąsiedzkiego i społecznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W obszarze usług praktycznych i codziennych (**Wykres 22**) największe zapotrzebowanie zgłoszono na usługi transportowe (ok. 18,1%), posiłki dowożone do domów oraz wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego (po niespełna 15,8%), a także drobne naprawy, np. „złotą rączkę” (ok. 15%). W większości wskazań mieszkańcy jednak nie widzą potrzeby tworzenia tego typu usług przez gminę.

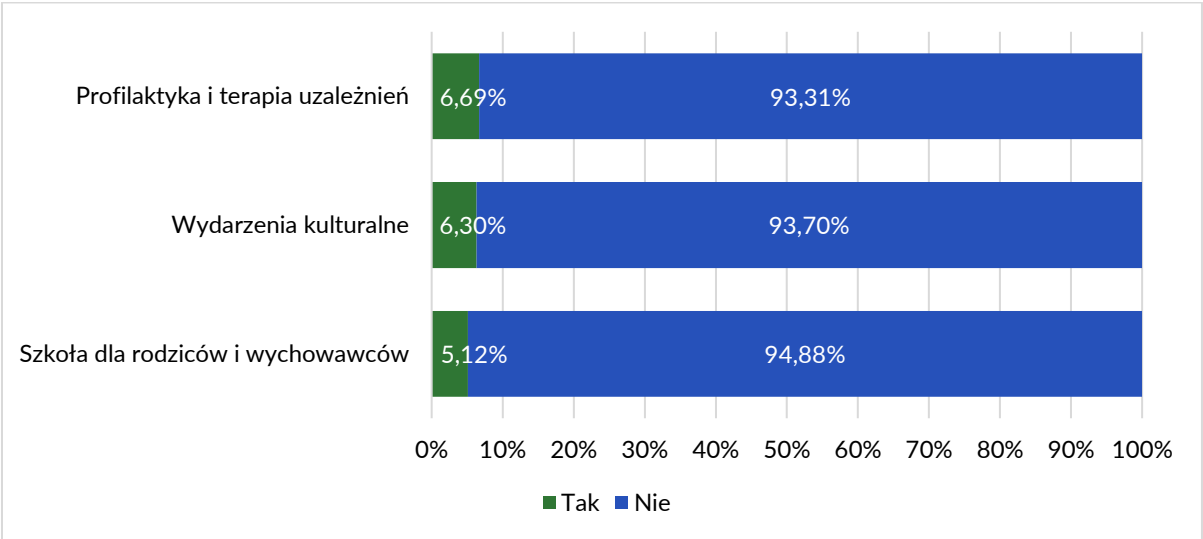
Wykres 22. Zapotrzebowanie na praktyczne usługi codzienne w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W obszarze usług profilaktyki i edukacji (**Wykres 23**) największe zapotrzebowanie zgłoszono na profilaktykę i terapię uzależnień (ok. 6,7%), wydarzenia kulturalne (ok. 6,3%) oraz szkołę dla rodziców i wychowawców (ok. 5,1%). Jednak każde ze wskazań spotkało się z niskim zainteresowaniem badanych.

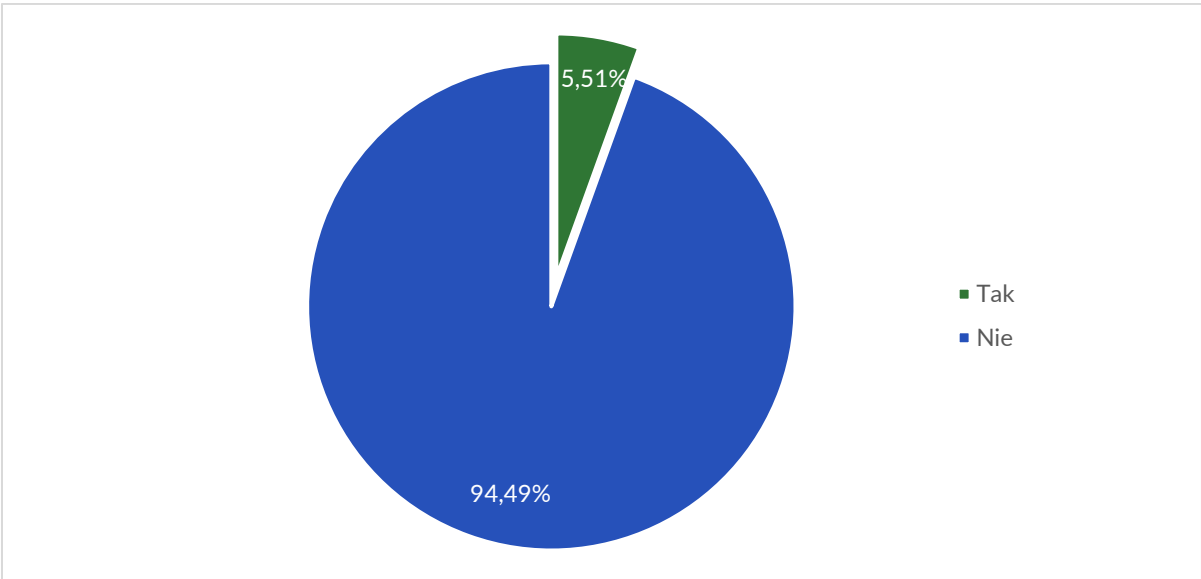
Wykres 23. Potrzeby w zakresie profilaktyki, edukacji i aktywności kulturalnej w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W obszarze technologii i monitoringu (**Wykres 24**) ok. 5,5% respondentów wskazało potrzebę wprowadzenia usług teleopiekuńczych. Pozostała większość (ok. 94,5%) nie widzi obecnie konieczności rozszerzania tego rodzaju wsparcia, co może wskazywać na ograniczoną świadomość mieszkańców lub zadowolenie z obecnie dostępnych rozwiązań.

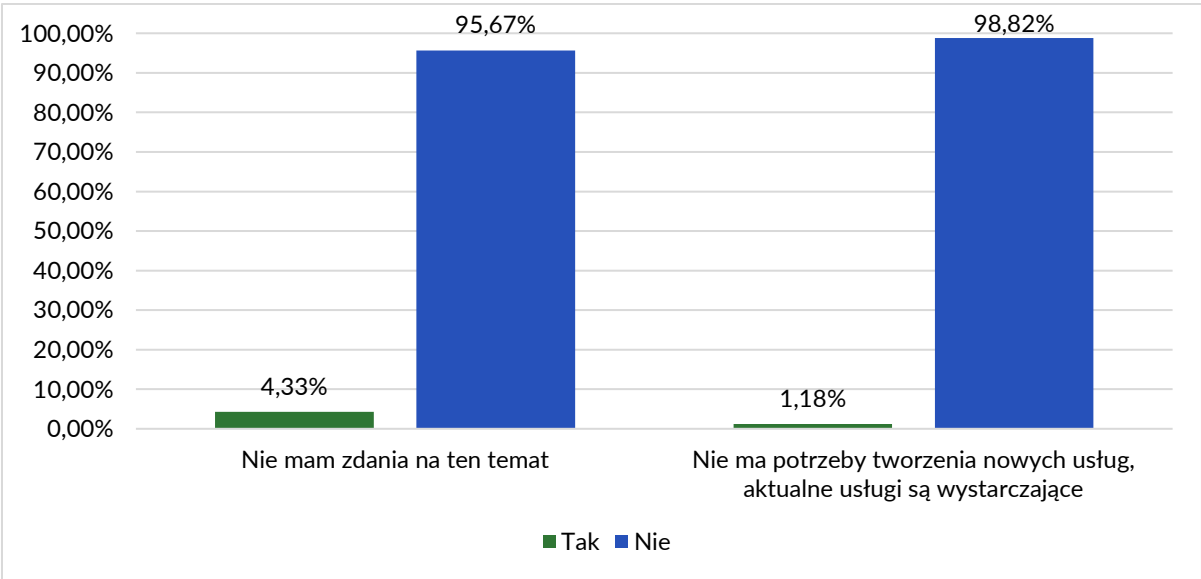
Wykres 24. Zapotrzebowanie na usługi teleopiekuńcze i monitoringu w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Uwzględniając wszystkie powyższe odpowiedzi mieszkańców, dotyczące preferowanych usług do wprowadzenia, większość respondentów nie wyraziła potrzeby nowych działań (Wykres 25) – może wskazywać to na zadowolenie z dostępnej oferty lub brak świadomości o możliwych formach wsparcia. Około 4,3% badanych nie miało zdania na ten temat, a zaledwie ok. 1,2% uznało, że obecne usługi są wystarczające.

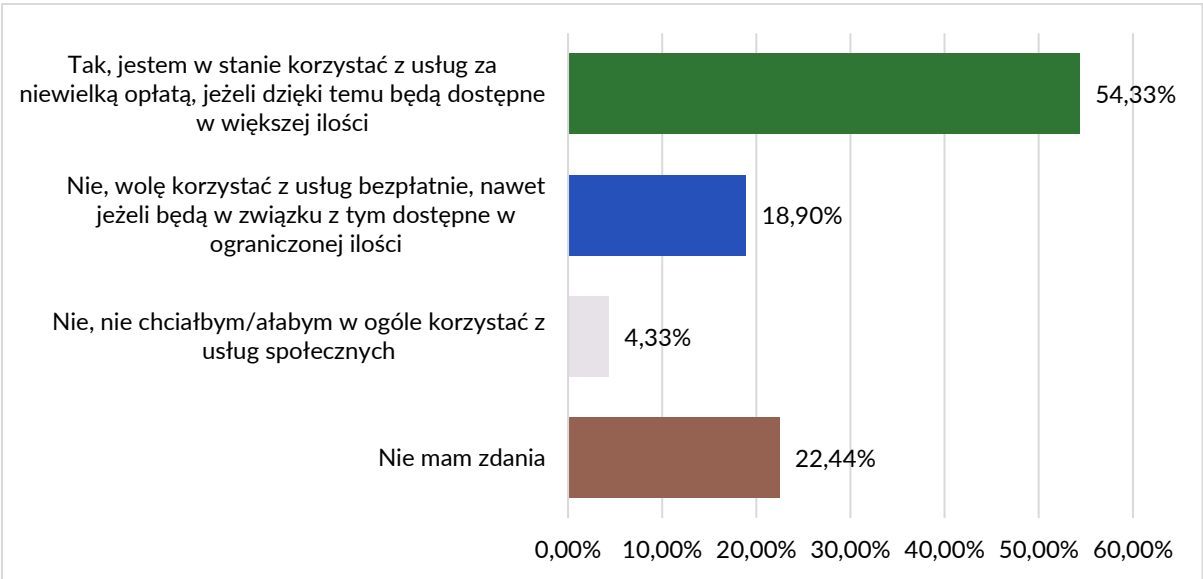
Wykres 25. Ogólna ocena potrzeb społecznych i nowych usług w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Większość mieszkańców gminy Kurzętnik (ok. 54,3%) jest skłonna korzystać z usług społecznych częściowo odpłatnie, jeśli dzięki temu będą one dostępne w większej ilości. Z kolei 18,9% woli korzystać z usług bezpłatnie, nawet jeśli dostępność byłaby ograniczona, a ok. 4,3% nie chciałoby w ogóle korzystać z usług społecznych. Co piąty respondent (ok. 22,4%) nie ma w tej kwestii zdania (Wykres 26).

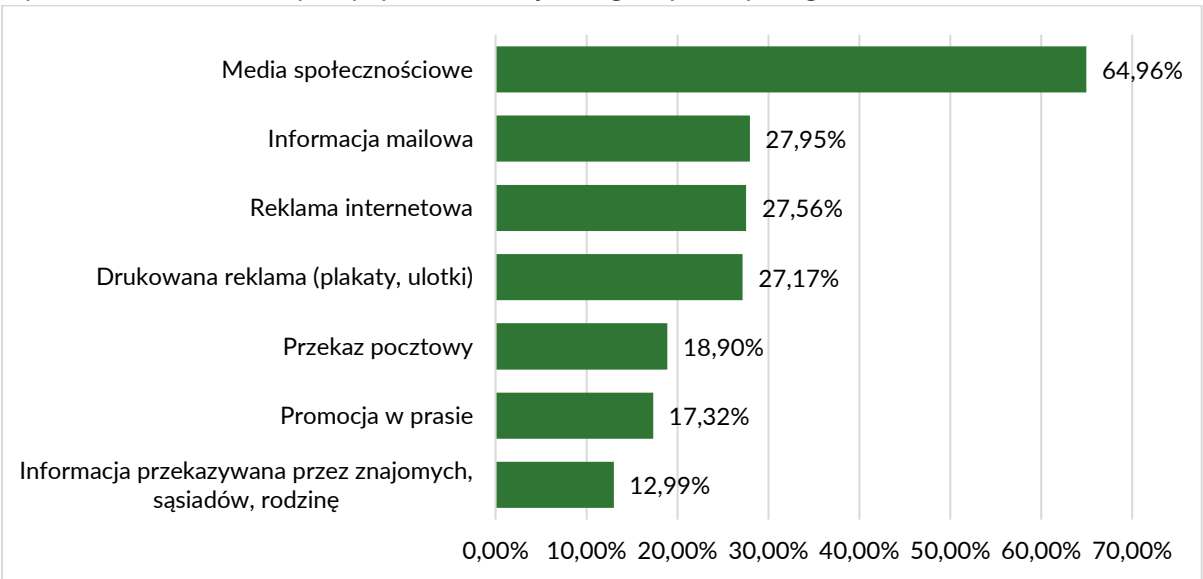
Wykres 26. Gotowość mieszkańców do korzystania z usług społecznych częściowo odpłatnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Analiza preferencji mieszkańców wskazuje, że najchętniej informacje o usługach społecznych przekazywane byłyby za pośrednictwem mediów społecznościowych – ok. 65% respondentów wybrało tę formę komunikacji. Istotnym kanałem pozostaje również komunikacja elektroniczna, w tym informacje mailowe (ok. 28%) oraz reklama internetowa (ok. 27,6%). Tradycyjne formy, takie jak drukowana reklama (plakaty, ulotki ok. 27,2%), przekaz pocztowy (18,9%) czy promocja w prasie (ok. 17,3%) cieszą się mniejszym zainteresowaniem. Najmniej pożądanym źródłem informacji okazały się rekomendacje przekazywane przez znajomych, sąsiadów lub rodzinę (niespełna 13%) (**Wykres 27**).

Wykres 27. Preferowane kanały otrzymywania informacji o usługach społecznych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

WNIOSKI

- System pomocy społecznej w gminie był stabilnie zorganizowany, a kluczową rolę odgrywa Centrum Usług Społecznych, obejmujące szeroki zakres działań, obejmujący zarówno świadczenia pieniężne i niepieniężne, jak i usługi wspierające osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych.
- Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Choroba stanowiła główną przesłankę

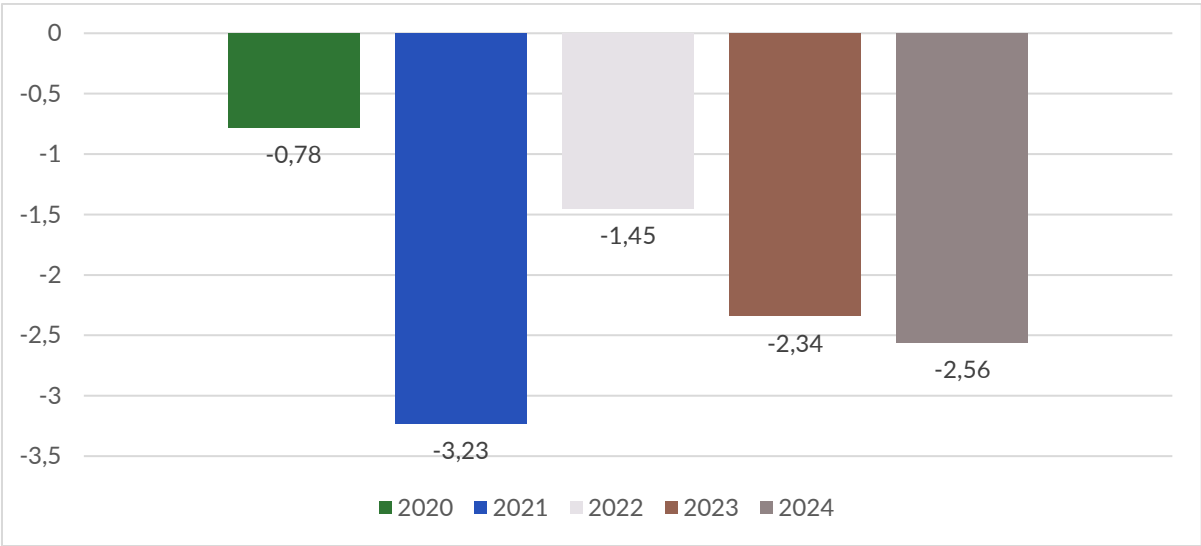
w każdym roku, natomiast liczba przypadków ubóstwa wyraźnie malała, a niepełnosprawność wykazywała trend wzrostowy. Znaczącą grupę beneficjentów stanowiły osoby objęte ochroną macierzyństwa i rodziny wielodzietne, co wskazuje na utrzymującą się potrzebę wspierania rodzin wychowujących dzieci. Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i opieki nad dziećmi pozostawała istotnym, choć stosunkowo mniej licznym problemem, szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych. Zjawiska takie jak alkoholizm, bezdomność czy przemoc w rodzinie występowały, lecz w porównywalnie niewielkiej skali. Przypadki narkomanii, sytuacji kryzysowych i zdarzeń losowych miały charakter incydentalny.

- Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych systematycznie rosła, podczas gdy liczba świadczeń pieniężnych była bardziej zmienna i ogólnie spadała, co może świadczyć o większym zapotrzebowaniu na usługi i wsparcie pozafinansowe.
- Świadczenia w ramach zadań własnych gminy obejmowały zdecydowaną większość potrzebujących, co wskazuje na lokalny charakter problemów społecznych i odpowiedzialność samorządu za reagowanie na nie.
- Z roku na rok rosła liczba osób bezdomnych, co może sygnalizować narastające problemy mieszkaniowe lub socjalne w części populacji.
- Brak mieszkań chronionych i treningowych ograniczał możliwości udzielania wsparcia osobom wymagającym takiej formy pomocy, m.in. wychodzącym z kryzysu bezdomności lub opuszczającym zakład karny.
- Dane wskazują na ogólne zwiększające się zapotrzebowanie na usługi społeczne, zwłaszcza w obszarach wymagających pracy socjalnej, wsparcia rodzin i osób z problemami zdrowotnymi.
- Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy gminy Kurzętnik w przeważającej większości nie widzą potrzeby wprowadzania nowych usług społecznych. Największe zapotrzebowanie wykazano w obszarze podstawowej opieki i wsparcia codziennego, wsparcia psychologicznego oraz lokalnych form integracji społecznej, choć odsetki pozytywnych odpowiedzi pozostają w porównaniu do ogółu niskie. Niewielka część mieszkańców nie miała zdania lub uznała, że obecna oferta jest wystarczająca, co sugeruje, że obecne usługi są w dużej mierze akceptowane, ale istnieje potencjał do dalszej edukacji i promocji dostępnych form wsparcia. Wyniki wskazują na otwartość mieszkańców na częściową odpłatność w zamian za szerszą dostępność usług.

4.2.POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

W latach 2020–2024 przyrost naturalny na terenie gminy utrzymywał się na poziomie ujemnym, co oznaczało, że liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. W 2020 r. wskaźnik wyniósł ok. -0,8, jednak już w roku 2021 sytuacja wyraźnie się pogorszyła, osiągając wartość - ok. 3,2 - była to najniższa wartość w analizowanym okresie. W 2022 r. odnotowano przejściową poprawę (ok. -1,5), lecz w kolejnych latach tendencja znów była negatywna. W 2023 r. przyrost naturalny wyniósł ok. -2,3, a w 2024 r. ok. -2,6. Dane przedstawia **Wykres 28**.

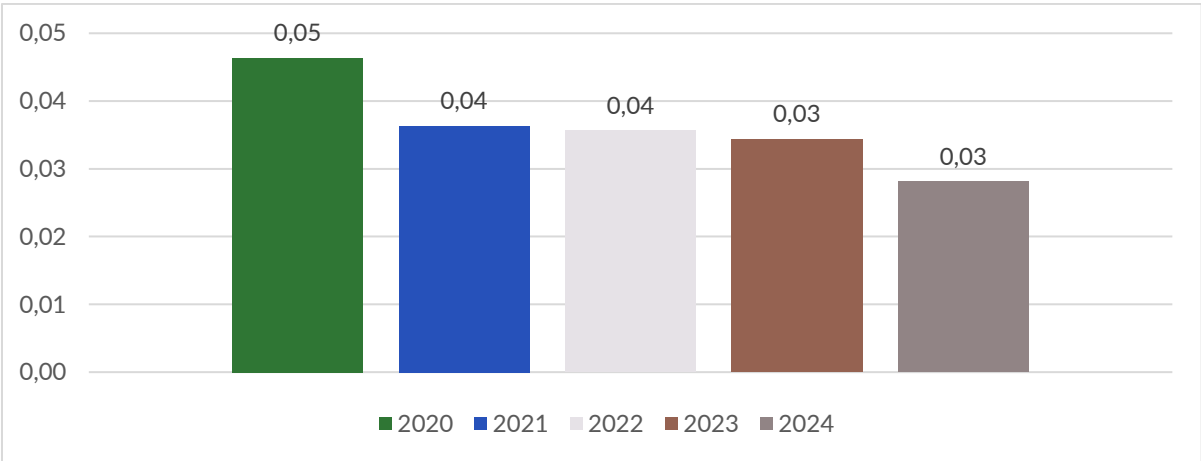
Wykres 28. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 współczynnik liczby urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym utrzymywał się na stosunkowo niskim poziomie i wykazywał tendencję spadkową. W 2020 r. wskaźnik wynosił 0,05, natomiast w 2021 i 2022 r. obniżył się do poziomu 0,04. W kolejnych latach spadek postępował – w 2023 i 2024 r. wartość wskaźnika wynosiła 0,03. Rozkład danych przedstawia Wykres 29.

Wykres 29. Liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 liczba dzieci w wieku do 3 lat systematycznie malała – od 316 w 2020 r. do 210 w 2024 r. Oznaczało to spadek o ponad jedną trzecią w ciągu pięciu lat, co było zgodne z ogólnym trendem demograficznym obserwowanym w gminie. Zmniejszająca się populacja najmłodszych dzieci świadczyła o obniżającej się liczbie urodzeń oraz utrzymującym się bardzo niskim współczynniku dzietności. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową początkowo wzrastał – z 23,7% w 2020 r. do 30,2% w 2022 r. – co wskazywało na zwiększający się udział najmłodszych korzystających z instytucjonalnych form opieki. Jednak w latach 2023–2024 obserwowano wyraźny spadek odsetka dzieci uczęszczających do żłobków, odpowiednio do 18,8% i 18,6% (Tabela 6).

Tabela 6. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci do lat 3	316	289	252	229	210
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	23,7	26,0	30,2	18,8	18,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2021 roku zdecydowaną większość rodzin stanowiły małżeństwa – było ich łącznie 2 424. Wśród nich najliczniejszą grupę tworzyły małżeństwa wychowujące dzieci (1 315), natomiast 536 małżeństw funkcjonowało bez dzieci. Związki niesformalizowane były znacznie mniej liczne – odnotowano ich 151. W tej grupie dominowały pary wychowujące dzieci (105), podczas gdy bezdzietnych związków niesformalizowanych było 46. Istotną część rodzin stanowiły również gospodarstwa samotnych rodziców. W 2021 roku zarejestrowano 369 rodzin, w których dzieci wychowywała samotna matka, oraz 53 rodziny, w których opiekę sprawował samotny ojciec. Dane przedstawia **Tabela 7**.

Tabela 7. Liczba rodzin według typu w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Małżeństwo	2424
Małżeństwo bez dzieci	536
Małżeństwo z dziećmi	1315
Związki niesformalizowane	151
Związki niesformalizowane bez dzieci	46
Związki niesformalizowane z dziećmi	105
Matki z dziećmi	369
Ojcowie z dziećmi	53

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

W 2021 roku największą grupę stanowiły rodziny z jednym dzieckiem – było ich 853, co wskazywało, że model rodziny z jednym potomkiem był w gminie najbardziej powszechny. Drugą co do liczebności kategorię tworzyły rodziny z dwojgiem dzieci (645), które również stanowiły znaczącą część lokalnych gospodarstw domowych. Rodzin wielodzietnych było relatywnie mniej – 251 rodzin wychowywało troje dzieci, natomiast 93 rodziny posiadały czworo lub więcej dzieci. Z kolei rodziny bez dzieci obejmowały 582 gospodarstwa, co może świadczyć o dużym udziale par bezdzietnych lub rodzin, w których dzieci już się usamodzielniały. Dane przedstawia **Tabela 8**.

Tabela 8. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Rodziny bez dzieci	582
Rodziny z 1 dzieckiem	853
Rodziny z 2 dzieci	645
Rodziny z 3 dzieci	251
Rodziny z 4 i więcej dzieci	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

W latach 2020–2024 liczba osób, którym przyznawano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (**Tabela 9**), utrzymywała się na stabilnym poziomie – od 24 do 30 osób rocznie. Najniższą wartość odnotowano w 2021 roku (24 osoby), natomiast w latach 2023 i 2024 wsparcie z tego powodu otrzymało po 30 osób. Wśród świadczeniobiorców istotną grupę stanowiły rodziny niepełne, które w największym stopniu wymagały pomocy. W 2020 roku obejmowały one 16 przypadków, w kolejnych latach liczba ta wahała się między 12 a 21, osiągając najwyższy poziom w 2024 roku. Rodziny wielodzietne również korzystały ze wsparcia z powodu bezradności, jednak skala zjawiska była mniejsza. Ich liczba wzrosła z 3 przypadków w 2020 roku do 6 w 2024 roku, przy czym największą liczbę – 8 świadczeniobiorców – odnotowano w 2022 roku.

Tabela 9. Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2020-2024

Powód	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	29	24	29	30	30
- w tym rodziny niepełne	16	12	14	20	21
- w tym rodziny wielodzietne	3	7	8	5	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

W latach 2020–2024 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ulegała niewielkim, lecz zauważalnym wahaniom (Tabela 10). Ogólna liczba rodzin objętych wsparciem mieściła się w przedziale od 272 do 320. Najwyższą wartość odnotowano w 2020 roku (320 rodzin), natomiast najniższą w 2021 roku (272 rodziny). W kolejnych latach liczba ta ponownie wzrastała, osiągając 300 rodzin w 2023 roku, po czym nieznacznie obniżyła się do 294 w 2024 roku. Największą grupę beneficjentów stanowiły rodziny otrzymujące świadczenia pieniężne, choć ich liczba systematycznie malała. W 2020 roku wsparcie finansowe trafiło do 271 rodzin, podczas gdy w 2024 roku już tylko do 222, co oznacza spadek o blisko jedną piątą. Tendencja ta może wskazywać zarówno na poprawę sytuacji materialnej części gospodarstw domowych, jak i na rosnącą rolę świadczeń o innym charakterze. Odmienny trend obserwowano w przypadku świadczeń niepieniężnych, których znaczenie w analizowanym okresie rośnie. Liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia zwiększyła się z 152 w 2020 roku do 191 w 2024 roku. Świadczenia przyznawane w ramach zadań zleconych cechowały się relatywnie stabilnym poziomem – od 29 do 36 rodzin rocznie. Z kolei świadczenia realizowane w ramach zadań własnych gminy obejmowały zdecydowanie większą grupę beneficjentów, mieszczącą się w przedziale od 246 do 294 rodzin. Najwyższą wartość odnotowano w 2020 roku (294 rodziny), a po spadku w latach 2021–2022 liczba ta wzrosła do 271 w 2023 roku i utrzymała się na zbliżonym poziomie w 2024 roku (269 rodzin). Istotną formę wsparcia stanowiła również praca socjalna, w ramach której pomocą obejmowano od 192 do 239 rodzin rocznie. Najwyższy poziom tej formy wsparcia odnotowano w 2020 roku (239 rodzin), po czym w kolejnych latach liczba ta obniżyła się i ustabilizowała w przedziale 192–200 rodzin.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024

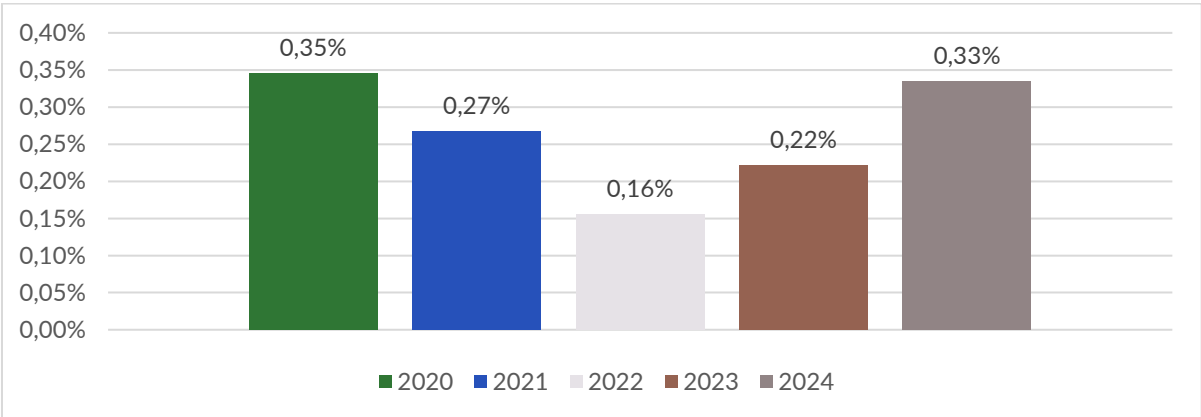
	Liczba rodzin				
	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	320	272	282	300	294
W tym:					
Świadczenia pieniężne	271	218	210	238	222
Świadczenia niepieniężne	152	154	179	184	191
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	29	36	34	34	31
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	294	246	248	271	269
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	239	195	200	198	192

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

W latach 2020–2024 wskaźnik liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców utrzymywał się na niskim poziomie, wykazując jednak wyraźne wahania (Wykres 30). W 2020 roku wartość wskaźnika wynosiła ok. 0,4%, co było jednym z wyższych wyników w analizowanym okresie. W kolejnych latach odnotowano spadek – najpierw do ok. 0,3% w 2021 roku, a następnie do najniższego poziomu 0,16% w 2022 roku. Od 2023 roku wskaźnik ponownie zaczął rosnąć, osiągając ok. 0,2%, a następnie ok. 0,3% w 2024 roku.

Ogółem w latach 2020–2024 wskaźnik poruszał się w niewielkim przedziale od ok. 0,2% do ok. 0,4%, co może wskazywać, że skala problemów opiekuńczo-wychowawczych w gminie była stosunkowo ograniczona, choć podlegała zmianom zależnym od bieżących uwarunkowań społecznych i ekonomicznych.

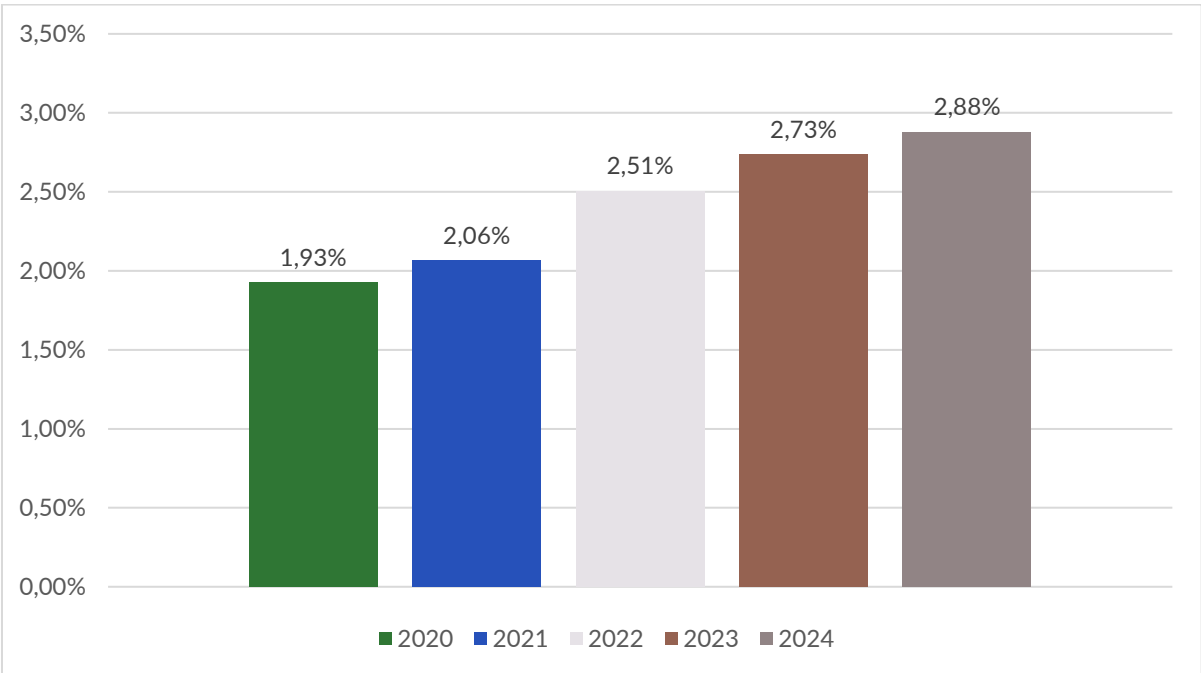
Wykres 30. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 obserwowano systematyczny wzrost liczby dzieci dożywianych na 1 tys. Mieszkańców (**Wykres 31**). W 2020 roku wskaźnik wynosił ok. 1,9%, natomiast już w 2021 roku wzrósł do ok. 2,1%. Kolejne lata przyniosły dalszy, konsekwentny wzrost – do ok. 2,5% w 2022 roku oraz ok. 2,7% w 2023 roku. Najwyższą wartość zanotowano w 2024 roku, kiedy wskaźnik osiągnął ok. 2,9%.

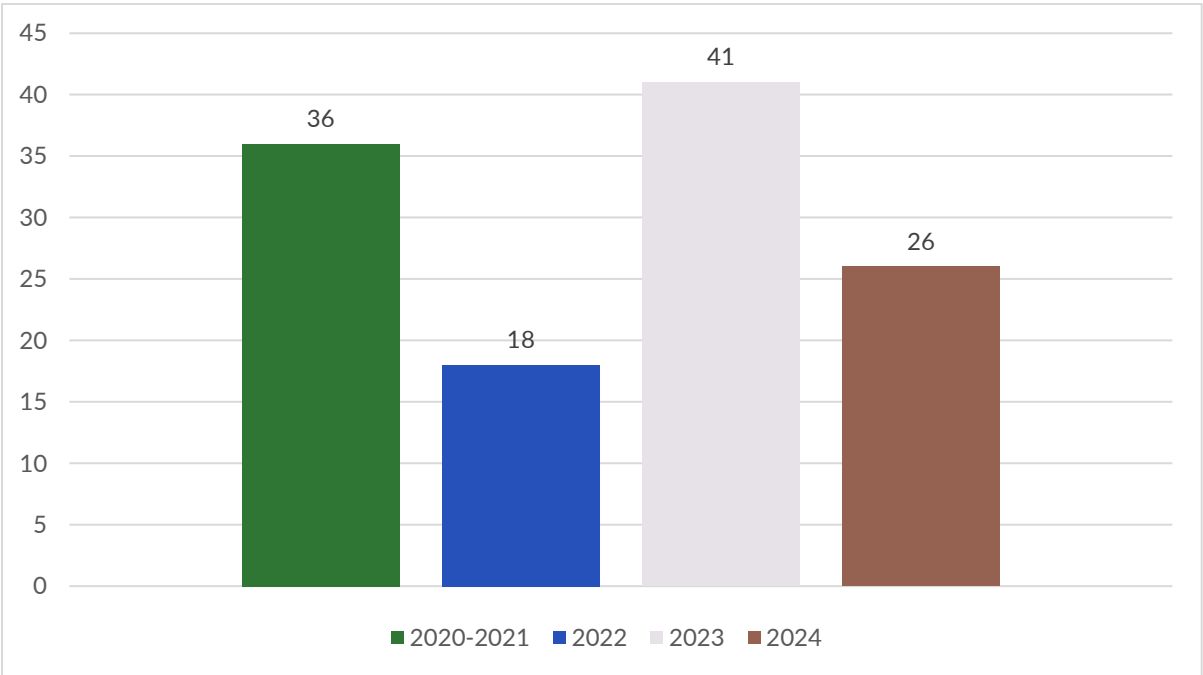
Wykres 31. Liczba dzieci dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 liczba zakładanych Niebieskich Kart wykazywała na zmienność (**Wykres 32**). W okresie 2020–2021 odnotowano łącznie 36 założonych kart. W 2022 r. liczba ta wynosiła 18, osiągając najniższy poziom w analizowanym okresie. W 2023 r. nastąpił ponowny wzrost – założono 41 Niebieskich Kart, co stanowi największą roczną liczbę interwencji. W kolejnym roku, 2024, liczba ta ponownie się obniżyła, wynosząc 26.

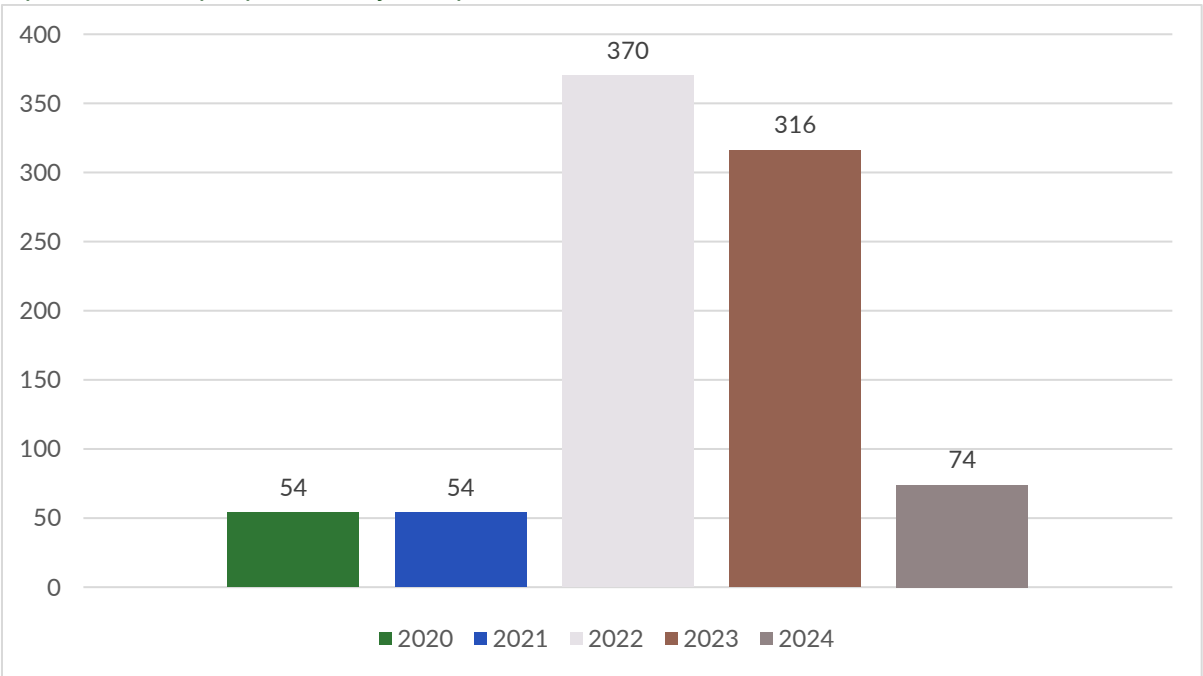
Wykres 32. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 liczba wydanych Kart Dużej Rodziny zmieniała się dynamicznie (**Wykres 33**). W 2020 i 2021 roku utrzymywała się na stałym, porównywalnie niskim poziomie – po 54 karty rocznie. W 2022 roku odnotowano gwałtowny wzrost, kiedy liczba kart zwiększyła się do 370, co mogło wynikać m.in. ze wzmożonego zainteresowania programem, zmian demograficznych lub usprawnienia procedur wydawania kart. W 2023 roku poziom ten nieco się obniżył, lecz nadal pozostawał wysoki – 316 kart. W 2024 roku nastąpił natomiast znaczący spadek do 74 kart, co stanowiło powrót do wartości zbliżonych do poziomu sprzed 2022 roku.

Wykres 33. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 stosunek liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego do liczby dzieci w wieku szkolnym z rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynosi 0. Wynika to z faktu, że na terenie gminy nie funkcjonują placówki

wsparcia dziennego, dlatego wskaźnik pozostaje równy zero niezależnie od liczby dzieci wymagających takiego wsparcia (**Tabela 11**).

Tabela 11. Inne wskaźniki z zakresu wspierania rodziny

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	29	24	29	30	30
Stosunek liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego do liczby dzieci w wieku szkolnym z rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

Na terenie gminy Kurzętnik nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego ani specjalistyczno-terapeutycznego, dlatego w **Tabela 12** wartości dla tych kategorii we wszystkich latach 2020–2024 wynoszą 0. Pozostałe dane dotyczące liczby dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej), liczby wychowanków wchodzących w okres usamodzielnienia oraz osób uczestniczących w programach usamodzielniania nie są wykazywane na poziomie gminy, ponieważ gmina Kurzętnik nie prowadzi własnych form pieczy zastępczej, a zadania te realizowane są na poziomie powiatu.

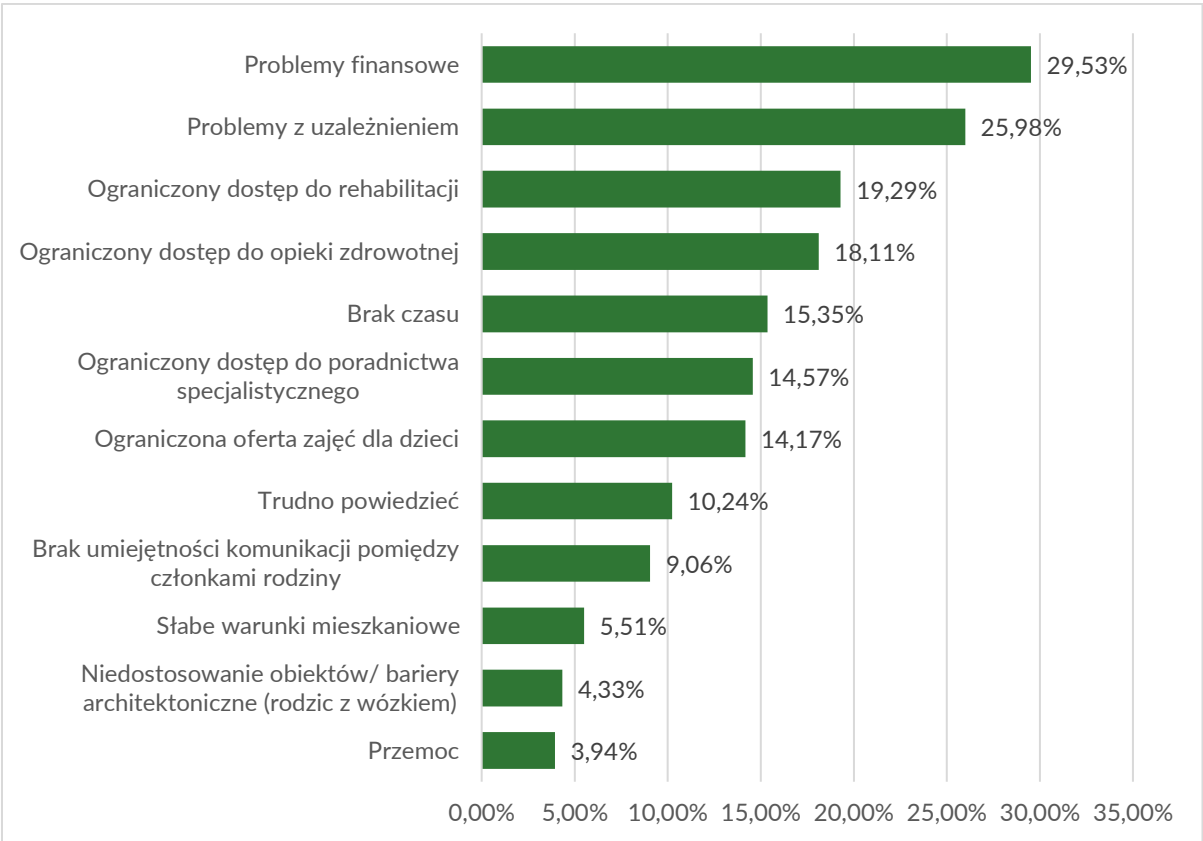
Tabela 12. Piecza zastępcza - wskaźniki w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Dzieci przebywające w formach rodzinnej pieczy zastępczej	x	x	x	x	x
Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	x	x	x	x	x
W tym:					
Placówka typu socjalizacyjnego	0	0	0	0	0
Placówka typu interwencyjnego	0	0	0	0	0
Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego	0	0	0	0	0
Placówka typu rodzinnego	x	x	x	x	x
Wychowankowie placówek i rodzin zastępczych, którzy w ciągu najbliższych 5 lat nabędą prawo do udziału w programach usamodzielniania	x	x	x	x	x
Osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze po osiągnięciu pełnoletniości uczestniczące w programach usamodzielniania	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

Respondenci wskazali, że rodziny w gminie Kurzętnik najczęściej borykają się z problemami finansowymi (29,5%) oraz uzależnieniami w rodzinie (26,0%). Kolejne najczęściej wymieniane trudności to ograniczony dostęp do rehabilitacji (19,3%), ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (18,1%) oraz brak czasu na obowiązki rodzinne (15,4%). Inne istotne wyzwania to ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (14,6%), ograniczona oferta zajęć dla dzieci (14,2%), problemy w komunikacji między członkami rodziny (9,1%), słabe warunki mieszkaniowe (5,5%), bariery architektoniczne dla rodziców z wózkami (4,3%) oraz przemoc w rodzinie (3,9%). Co dziesiąty respondent (10,2%) nie miał zdania w tej kwestii. Wyniki przedstawia **Wykres 34**.

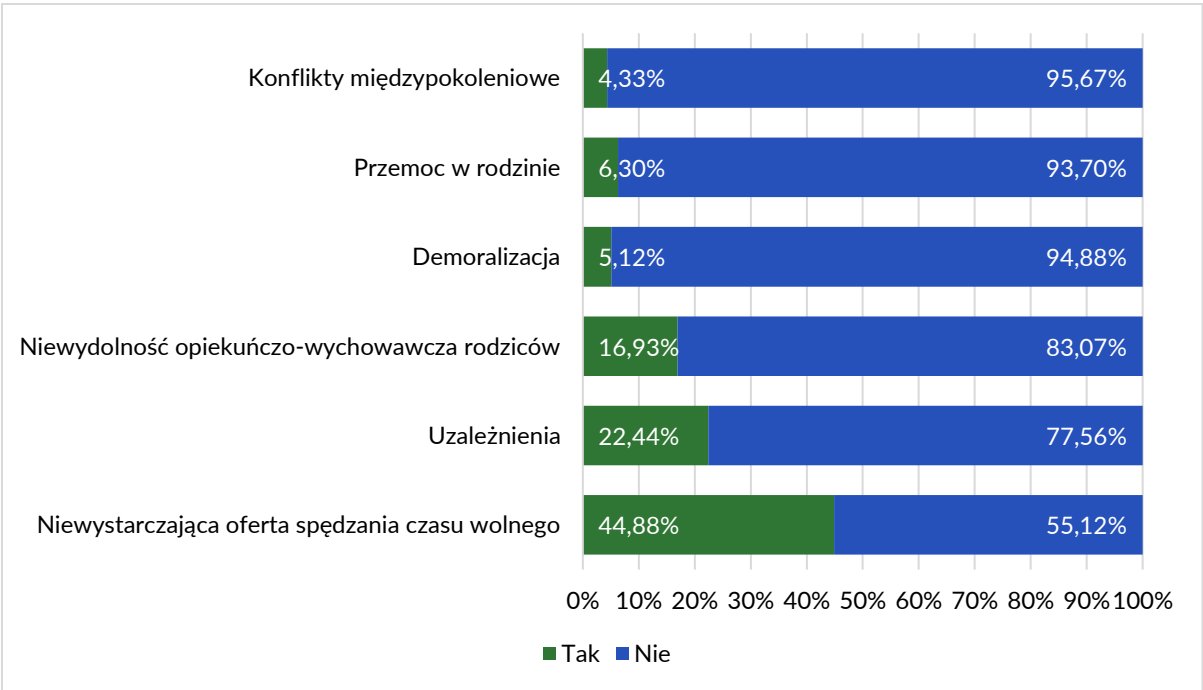
Wykres 34. Główne problemy rodzin w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Respondenci wskazali, że dzieci i młodzież w gminie Kurzętnik najczęściej doświadczają niewystarczającej oferty spędzania czasu wolnego (44,9%) oraz problemów związanych z uzależnieniami (22,4%). Kolejne wyzwania to niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców (16,9%), przemoc w rodzinie (6,3%), demoralizacja (5,1%) oraz konflikty międzypokoleniowe (4,3%). Wyniki te wskazują na potrzebę rozwijania atrakcyjnej oferty edukacyjno-rekreacyjnej oraz działań profilaktycznych i wspierających rodziny w opiece nad dziećmi i młodzieżą. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 35.

Wykres 35. Główne problemy dzieci i młodzieży w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

WNIOSKI

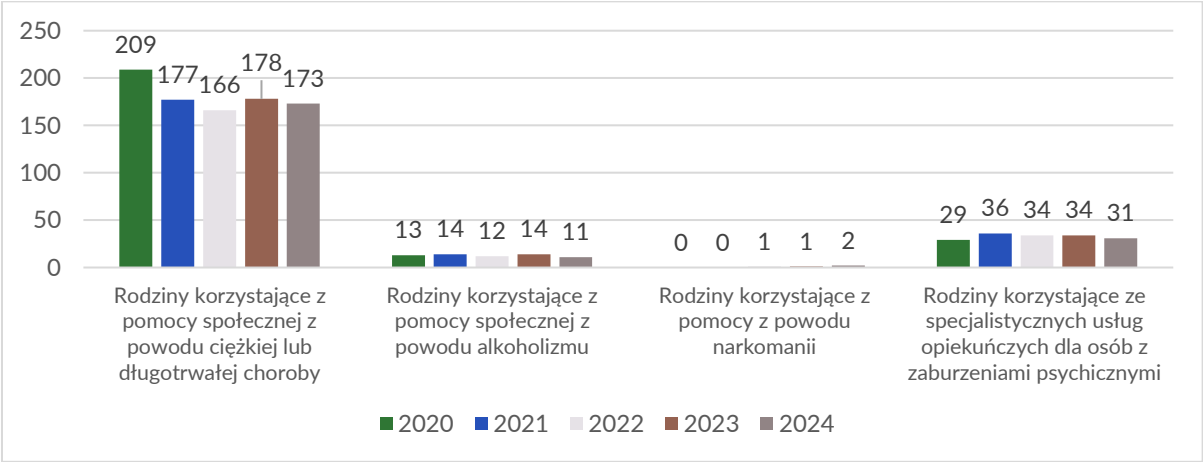
- W całym analizowanym okresie przyrost naturalny pozostawał ujemny, a szczególnie niekorzystne wartości odnotowano w latach 2021 oraz 2024. Tendencja ta wiąże się zarówno ze spadkiem liczby urodzeń, jak i utrzymującym się bardzo niskim współczynnikiem dzietności, który w 2024 r. osiągnął zaledwie 0,03. Dodatkowo obserwowany spadek liczby dzieci w wieku do 3 lat (o ponad 100 w ciągu pięciu lat) potwierdza narastający kryzys demograficzny.
- W 2021 roku dominowały rodziny mające jedno lub dwoje dzieci, natomiast rodziny wielodzietne stanowiły niewielki odsetek gospodarstw. Znaczącą część stanowiły również rodziny niepełne, które często wymagają większego wsparcia społecznego. Odsetek związków niesformalizowanych był niewielki, lecz w tej grupie dominowały pary wychowujące dzieci.
- Zapotrzebowanie na opiekę żłobkową ulega zmianom. Choć początkowo odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wzrastał, w latach 2023–2024 spadł, co może być konsekwencją zmniejszającej się populacji najmłodszych dzieci, zmian preferencji rodziców lub ograniczeń organizacyjnych.
- Pomoc społeczna utrzymuje relatywnie stabilny poziom, jednak struktura świadczeń się zmienia. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia wahała się między 272 a 320 rocznie. Zauważalny jest spadek liczby rodzin otrzymujących świadczenia pieniężne oraz równoczesny wzrost korzystających z form niepieniężnych. Rodziny niepełne stanowią największą grupę wymagającą wsparcia opiekuńczo-wychowawczego. Jednocześnie rośnie liczba rodzin wielodzietnych potrzebujących pomocy.
- Wskaźnik rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest niski, ale zmienny. Mimo że wartości są stosunkowo niewielkie, wyraźne wahania mogą odzwierciedlać dynamiczne zmiany sytuacji społecznej, gospodarczej lub rodzinnej w gminie.
- Rosnąca liczba dzieci dożywianych wskazuje na pogłębiające się trudności materialne części rodzin. Wskaźnik dożywiania dzieci wzrósł z ok. 1,9% do blisko 2,9% w 2024 roku, co może być sygnałem rosnących problemów ekonomicznych lub większego zapotrzebowania na wsparcie żywieniowe.
- Zmienna liczba Niebieskich Kart obrazuje wahania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Najwięcej interwencji odnotowano w 2023 roku (41), a najmniej w 2022 roku (18). Zmienność ta może wynikać zarówno z faktycznej dynamiki zjawiska, jak i zmian w zgłaszalności oraz aktywności służb.
- Rodziny w gminie Kurzętnik borykają się przede wszystkim z problemami finansowymi oraz uzależnieniami, a także z ograniczonym dostępem do rehabilitacji i opieki zdrowotnej. Istotne są również kwestie organizacyjne, takie jak brak czasu na obowiązki rodzinne oraz ograniczona oferta zajęć dla dzieci. Wyniki wskazują na potrzebę wsparcia w zakresie pomocy finansowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej, aby poprawić funkcjonowanie rodzin i jakość życia w gminie. Dzieci i młodzież w gminie Kurzętnik borykają się przede wszystkim z brakiem atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego oraz problemami związanymi z uzależnieniami. Istotne są również wyzwania związane z niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą rodziców, przemocą w rodzinie oraz demoralizacją.

4.3. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

W latach 2020–2024 obserwowano zróżnicowane zmiany w liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu różnych trudności życiowych (**Wykres 36**). Najczęstszą przesłanką udzielania wsparcia była ciężka lub długotrwała choroba, która dotyczyła od 166

do 209 rodzin rocznie. Najwyższą liczbę rodzin znajdujących się w tej sytuacji odnotowano w 2020 roku (209), natomiast najniższą w 2022 roku (166). W kolejnych latach widoczny był niewielki wzrost, stabilizujący się na poziomie 173 rodzin w 2024 roku. Również identyfikowalną grupę stanowiły rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. Ich liczba mieściła się w przedziale od 11 do 14, osiągając maksymalny poziom w latach 2021 i 2023 (po 14 rodzin). W 2024 roku liczba ta spadła do 11 rodzin. Pomoc związana z problemem narkomanii dotyczyła natomiast pojedynczych przypadków – od 0 w latach 2020–2021 do 2 rodzin w 2024 roku, co wskazuje na zjawisko występujące sporadycznie, lecz wymagające stałego monitorowania. Istotnym elementem systemu wsparcia pozostawały specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z których korzystało od 29 do 36 rodzin. Największą liczbę odbiorców tej formy pomocy odnotowano w 2021 roku (36 rodzin), natomiast w kolejnych latach liczba ta pozostawała stabilna, oscylując wokół 34 rodzin. W 2024 roku wsparcie to objęło 31 rodzin.

Wykres 36. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii oraz liczba rodzin korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Na terenie gminy funkcjonują trzy podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia oraz dostępności leków (Tabela 13). Infrastruktura zdrowotna koncentruje się głównie przy ulicy Łąkowej w Kurzętniku, gdzie zlokalizowane są zarówno placówki medyczne, punkty apteczne, jak i apteka

Przy ulicy Łąkowej 12 działa Apteka Dr. Optima, która zapewnia mieszkańcom dostęp do produktów leczniczych, wyrobów medycznych oraz podstawowych środków farmaceutycznych. W bezpośrednim sąsiedztwie, pod adresem Łąkowa 10, zlokalizowany jest Gminny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kurzętniku, pełniący funkcję podstawowej jednostki świadczącej usługi medyczne w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Natomiast w Tereszewie znajduje się Ośrodek Zdrowia, który stanowi uzupełnienie infrastruktury medycznej, zapewniając dodatkowe świadczenia zdrowotne dla mieszkańców gminy. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa punkty apteczne.

Tabela 13. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Apteka Dr. Optima	Łąkowa 12, 13-306 Kurzętnik
2	Gminny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kurzętniku	Łąkowa 10, 13-306 Kurzętnik
3	Ośrodek Zdrowia w Tereszewie	Tereszewo 10, 13-306 Kurzętnik
4	Punkt Apteczny Rodzinna Green Cross	Sienkiewicz 3, 13-306 Kurzętnik
5	Punkt Apteczny Azalia	Tereszewo 21a, 13-306 Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 infrastrukturę i aktywność w zakresie ochrony zdrowia charakteryzowały umiarkowane zmiany (**Tabela 14**). Liczba przychodni w badanym okresie wahała się między jednym a dwoma podmiotami. W 2020 r. funkcjonowały 2 przychodnie, natomiast w 2021 i 2022 r. ich liczba spadła do 1. W kolejnych latach nastąpił ponowny wzrost – w 2023 i 2024 r. ponownie działały 2 przychodnie. Relatywnie większą dynamikę odnotowano w liczbie udzielonych porad lekarskich. W 2020 r. udzielono 47 926 porad, a w 2021 r. wartość ta zmniejszyła się do 43 822, co mogło wynikać m.in. z ograniczeń epidemicznych oraz zmniejszonej dostępności świadczeń medycznych. Od 2022 r. obserwuje się systematyczny wzrost aktywności świadczeniodawców – udzielono kolejno 45 581 porad w 2022 r., 50 534 w 2023 r. oraz 54 639 w 2024 r., co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie.

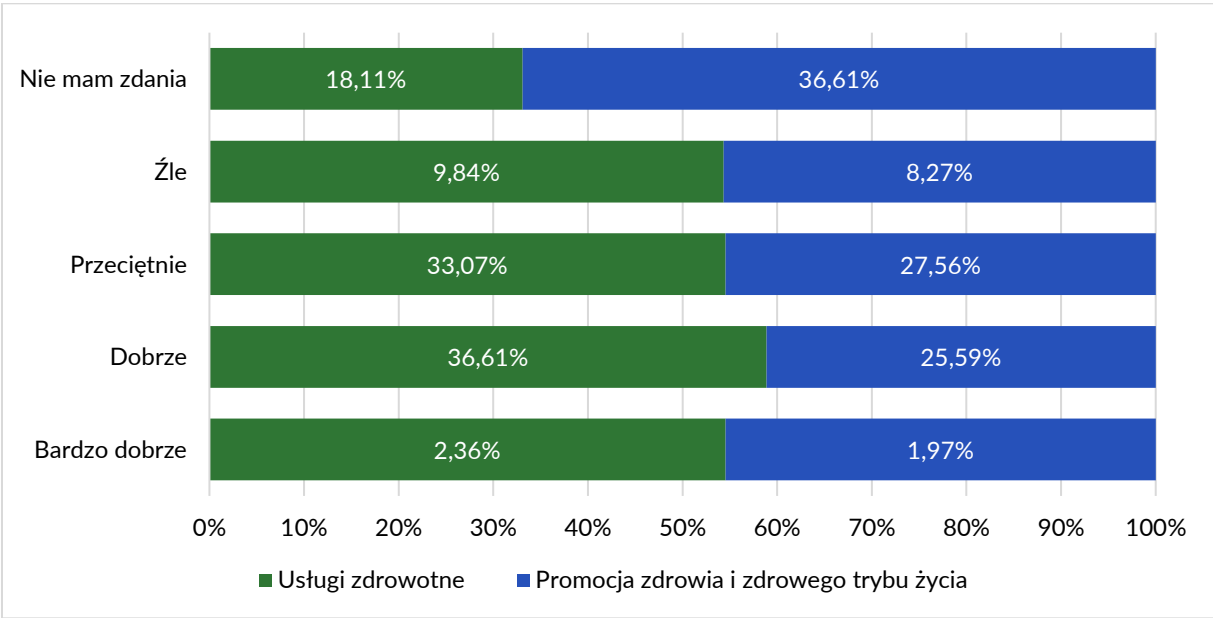
Tabela 14. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Przychodnie	2	1	1	2	2
Porady lekarskie	47 926	43 822	45 581	50 534	54 639
Apteka lub punkt apteczny	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Usługi zdrowotne w gminie Kurzętnik oceniane są głównie jako dobre (36,61%) lub przeciętne (33,07%). Negatywnie ocenia je 9,84% badanych, a 2,36% wystawia ocenę bardzo dobrą. W przypadku promocji zdrowia i zdrowego stylu życia przeważają oceny przeciętne (27,56%) i dobre (25,59%), jednak aż 36,61% respondentów nie ma zdania na ten temat. Oceny negatywne stanowią 8,27%. Rozkład odpowiedzi przedstawia **Wykres 37**.

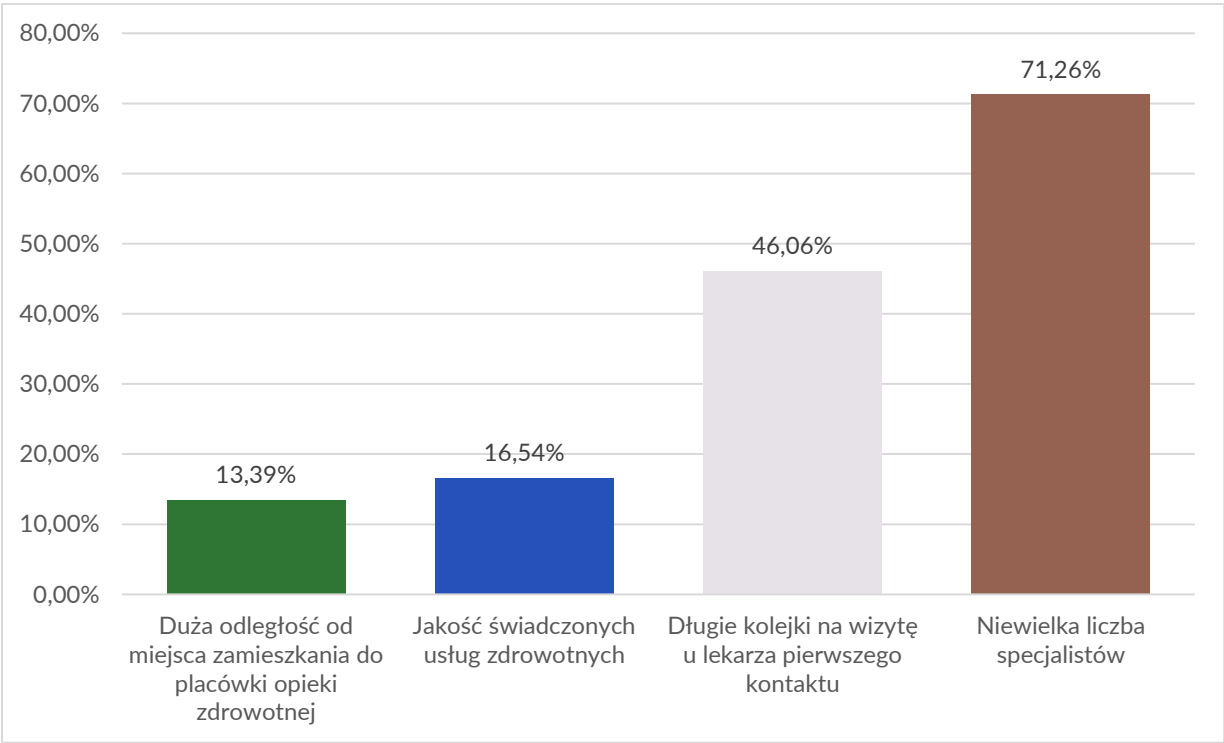
Wykres 37. Ocena usług zdrowotnych oraz promocji zdrowia w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Analiza problemów w obszarze ochrony zdrowia w gminie Kurzętnik wykazała, że największym wyzwaniem jest niewielka liczba specjalistów (ok. 71,3% wskazań), a także długie kolejki do lekarza pierwszego kontaktu (ok. 46,1%). Mniej problematycznymi dla mieszkańców okazały się jakość świadczonych usług zdrowotnych (ok. 16,54%) oraz odległość do placówek opieki zdrowotnej (ok. 13,4%). Rozkład odpowiedzi przedstawia **Wykres 38**.

Wykres 38. Główne problemy w obszarze ochrony zdrowia w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

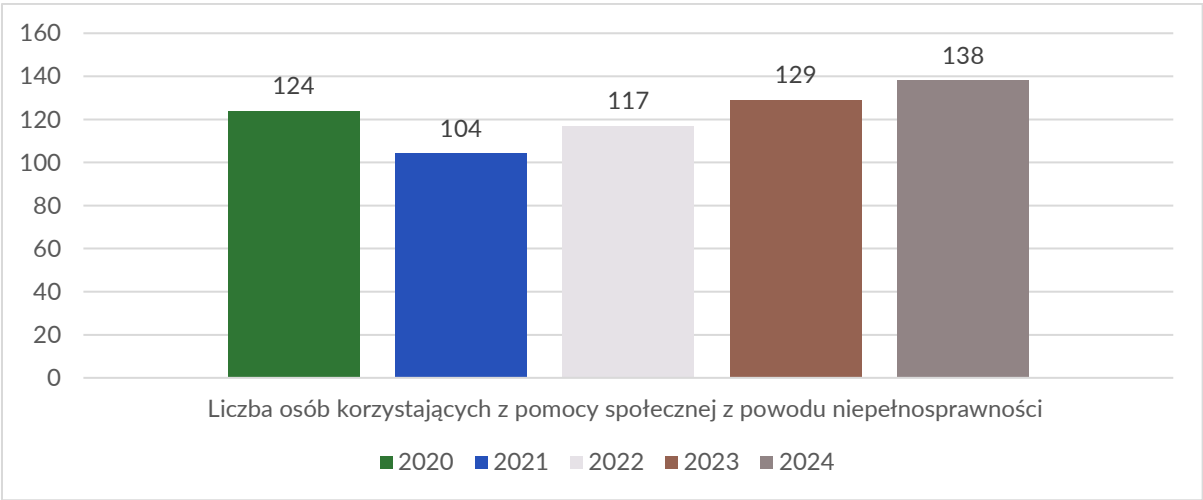
WNIOSKI

- Głównymi wyzwaniami pozostają wsparcie rodzin z chorobami przewlekłymi i osób z zaburzeniami psychicznymi, przy jednoczesnym monitorowaniu problemów uzależnień. Infrastruktura zdrowotna jest stabilna, a dostęp do porad lekarskich systematycznie rośnie. Mieszkańcy bardziej doceniają podstawową opiekę zdrowotną niż działania profilaktyczne; istnieje potencjalna potrzeba zwiększenia świadomości i działań edukacyjnych w zakresie zdrowego stylu życia.
- Większość mieszkańców ocenia usługi zdrowotne jako dobre lub przeciętne, co wskazuje na umiarkowaną satysfakcję z dostępnej opieki. Negatywne opinie stanowią niewielki odsetek, co może sugerować zadowolenie z jakości podstawowej opieki. Znaczna część respondentów nie ma zdania w tej kwestii, co może świadczyć o ograniczonej świadomości mieszkańców na temat działań profilaktycznych lub niedostatecznej ich promocji w gminie. Kluczowymi problemami w obszarze ochrony zdrowia pozostają niewystarczająca liczba specjalistów (ok. 71,3%) oraz długie kolejki do lekarza pierwszego kontaktu (ok. 46,1%). Mniejsze znaczenie mają jakość usług i odległość do placówek, co wskazuje, że głównym ograniczeniem jest dostępność kadry medycznej.

4.4. WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

W latach 2020–2024 odnotowano zmienną liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (**Wykres 39**). W 2020 r. ze wsparcia skorzystały 124 osoby, natomiast w 2021 r. liczba ta spadła do 104, co stanowiło jedyny spadek w analizowanym okresie. Od 2022 r. zauważalny jest systematyczny wzrost liczby beneficjentów. W 2022 r. pomoc otrzymało 117 osób, w 2023 r. już 129, a w 2024 r. liczba ta wzrosła do 138.

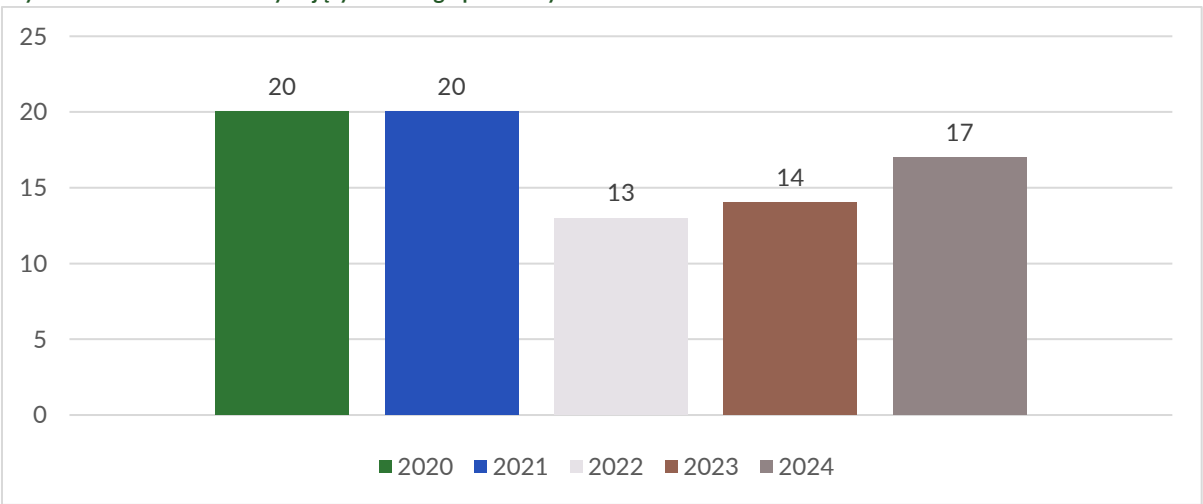
Wykres 39. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W latach 2020–2024 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Kurzętnik była stosunkowo niewielka i wahała się od 13 do 20 osób rocznie (**Wykres 40**). Najwięcej osób objętych tym wsparciem odnotowano w 2020 i 2021 roku (po 20 osób), natomiast najniższy poziom przypadł na 2022 rok (13 osób). W 2024 roku liczba korzystających wzrosła do 17 osób, co może wskazywać na stopniowy wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi.

Wykres 40. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W gminie Kurzętnik w latach 2020–2024 realizowano usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami, opisane w **Tabela 15**. Obejmowały one zarówno codzienną opiekę i pomoc w samoobsłudze, jak i rehabilitację fizyczną i zajęciową, wsparcie pedagogiczne, logopedyczne oraz neurologopedyczne. Mieszkańcy mogli także korzystać z pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, gospodarowaniu finansami, planowaniu zakupów, organizowaniu czasu wolnego oraz w utrzymywaniu kontaktów z rodziną i otoczeniem. Świadczenie usług było dostosowane do indywidualnych potrzeb beneficjentów i realizowane przez wykwalifikowany personel Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku.

Tabela 15. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami w latach 2020-2024

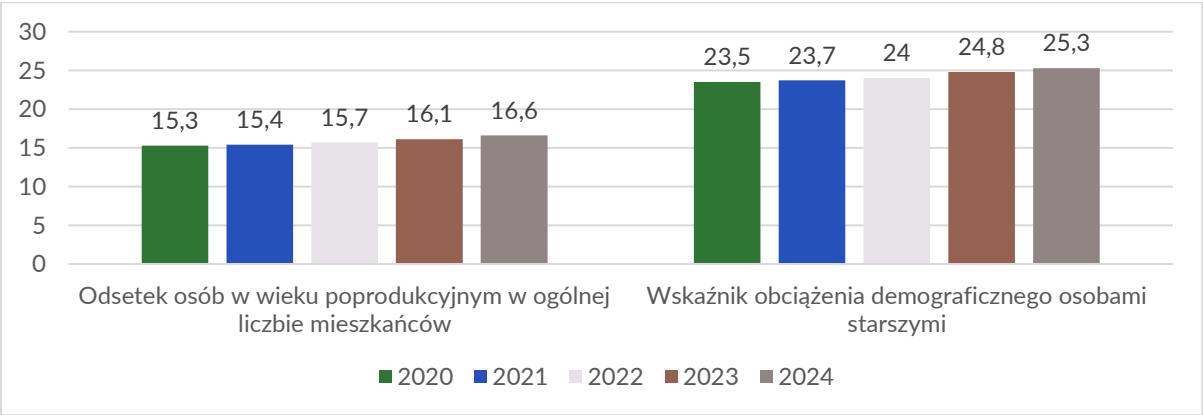
L.P.	Usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze w zakresie samoobsługi i higieny osobistej	Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku

L.P.	Usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
2	Wsparcie w zakresie rehabilitacji (NDT Bobath, PNF)	Centrum Usług Społecznych / wykwalifikowani rehabilitanci
3	Terapia pedagogiczna, behawioralna i integracja sensoryczna	Centrum Usług Społecznych / specjaliści terapii zajęciowej
4	Wsparcie logopedyczne i neurologopedyczne, asystowanie w kontaktach z instytucjami	Centrum Usług Społecznych / wykwalifikowani terapeuci
5	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	Centrum Usług Społecznych / pracownicy socjalni
6	Pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, planowanie budżetu i zakupów	Centrum Usług Społecznych / asystenci
7	Organizowanie zajęć i wspólne spędzanie czasu wolnego	Centrum Usług Społecznych / animatorzy i terapeuci
8	Pomoc w dotarciu do służby zdrowia i wykupywaniu leków	Centrum Usług Społecznych / asystenci i opiekunowie
9	Wsparcie w kontaktach z rodziną i otoczeniem	Centrum Usług Społecznych / asystenci społeczni
10	Nauka i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia	Centrum Usług Społecznych / terapeuci zajęciowi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2020–2024 na terenie gminy obserwuje się stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców (**Wykres 41**). W 2020 r. odsetek ten wynosił 15,3%, natomiast w kolejnych latach systematycznie rósł – do 15,4% w 2021 r., 15,7% w 2022 r., 16,1% w 2023 r., osiągając poziom 16,6% w 2024 r. Podobny trend wzrostowy widoczny jest również w przypadku wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, który określa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2020 r. wskaźnik ten wynosił 23,5, po czym sukcesywnie wzrastał – do 23,7 w 2021 r., 24,0 w 2022 r., 24,8 w 2023 r. oraz 25,3 w 2024 r.

Wykres 41. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 gmina Kurzętnik zapewniała osobom starszym wsparcie w czterech głównych obszarach (**Tabela 16**). Pierwszy obejmował usługi opiekuńcze i codzienne, w tym pomoc w samoobsłudze, higienie oraz wykonywaniu codziennych czynności. Drugi dotyczył wsparcia administracyjnego i finansowego, m.in. w załatwianiu spraw urzędowych, kontaktach z instytucjami oraz planowaniu budżetu i zakupach. Trzeci obszar koncentrował się na aktywności i integracji społecznej, poprzez organizowanie zajęć rekreacyjnych oraz wspieranie utrzymywania kontaktów z rodziną i otoczeniem. Czwarty obejmował wsparcie zdrowotne i rehabilitację, w tym pomoc w dostępie do służby zdrowia, wykupywaniu leków

oraz rehabilitację dostosowaną do indywidualnych potrzeb seniorów. Wszystkie działania były realizowane przez wykwalifikowany personel Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku.

Tabela 16. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób starszych w latach 2020-2024

L.P.	Usługi skierowane do osób starszych	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze i codzienne	Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku
2	Wsparcie administracyjne i finansowe	Centrum Usług Społecznych / pracownicy socjalni i asystenci
3	Aktywność i integracja społeczna	Centrum Usług Społecznych / animatorzy, terapeuci
4	Wsparcie zdrowotne i rehabilitacja	Centrum Usług Społecznych / wykwalifikowani rehabilitanci i opiekunowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

Liczba osób przebywających w DPS wahała się w analizowanym okresie, osiągając najwyższy poziom w 2021 roku (20 osób) i najniższy w 2023 roku (13 osób), co może wynikać z rotacji mieszkańców lub ograniczonej liczby miejsc. Całkowita odpłatność gminy za pobyt w DPS wykazuje wyraźny wzrost, z 403 450 zł w 2020 roku do 596 185 zł w 2024 roku. Średnia odpłatność na jednego mieszkańca znacząco wzrosła – z ok. 22 415 zł w 2020 roku do ok. 42 585 zł w 2024 roku, co wskazuje na rosnące koszty utrzymania usług opiekuńczych w przeliczeniu na jedną osobę, mimo że liczba mieszkańców nie wzrosła proporcjonalnie. Dane przedstawia **Tabela 17**.

Tabela 17. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2020-2024

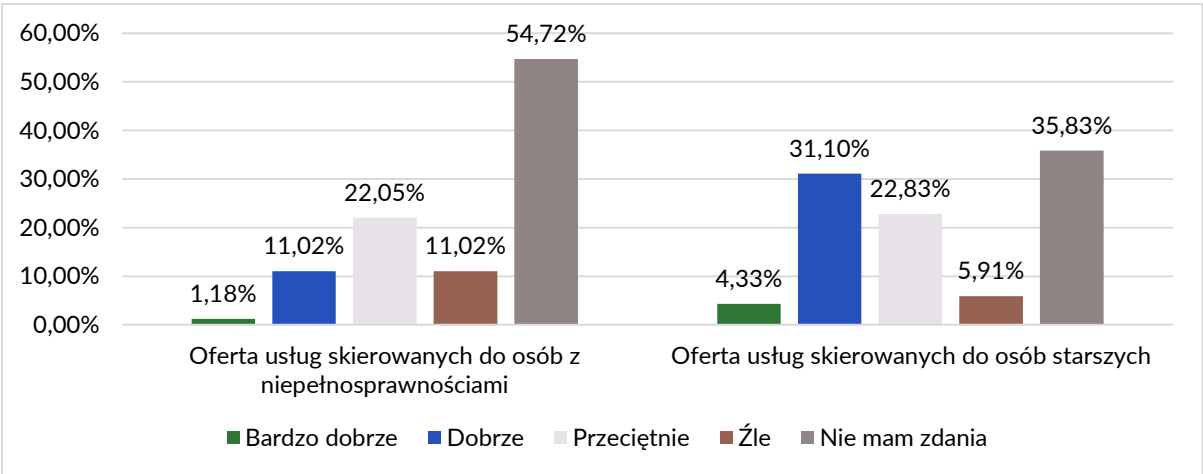
	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób przebywających w DPS	18	20	16	13	14
Odpłatność gminy [zł]	403 449,51	453 489,63	480 398,75	435 070,77	596 184,97
Średnia odpłatność w przeliczeniu na 1 osobę [zł]	22 414,97	22 674,48	30 024,92	33 467,75	42 584,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W gminie Kurzętnik nie odnotowano miejsc użyteczności publicznej ani połączeń komunikacyjnych w pełni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Ocena oferty usług społecznych w gminie Kurzętnik pokazuje zróżnicowanie w odbiorze w zależności od grupy docelowej (**Wykres 42**). Usługi skierowane do osób starszych oceniono dobrze lub bardzo dobrze łącznie przez ok. 35,4% respondentów, przy czym negatywne oceny stanowią ok. 5,9%. W przypadku usług dla osób z niepełnosprawnościami pozytywnie oceniło je tylko ok. 12,2% badanych, a ok. 11% wskazało oceny negatywne. Największy odsetek odpowiedzi stanowiły jednak deklaracje braku zdania – szczególnie w obszarze usług dla osób z niepełnosprawnościami (ok. 54,7%), co może świadczyć o ograniczonej znajomości dostępnej oferty.

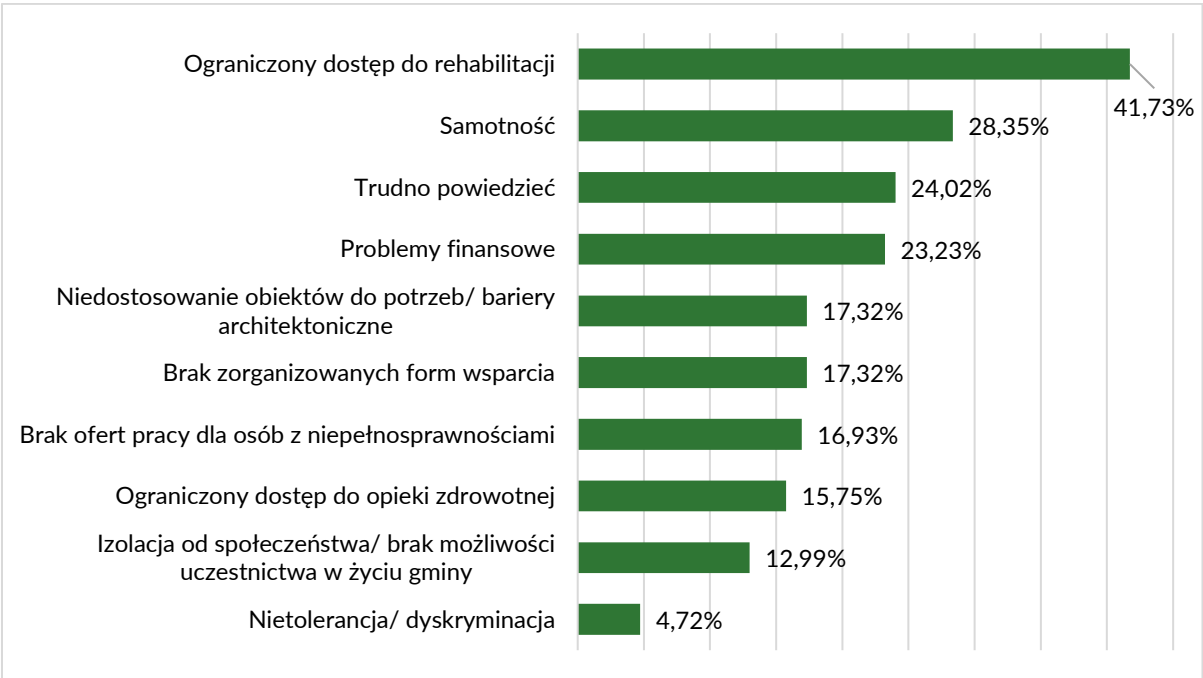
Wykres 42. Ocena oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Respondenci wskazali, że osoby z niepełnosprawnościami na terenie gminy Kurzętnik borykają się przede wszystkim z ograniczonym dostępem do rehabilitacji (ok. 41,7%) oraz samotnością (ok. 28,3%). Często wymieniano również problemy finansowe (ok. 23,2%) oraz trudności wynikające z niedostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych i bariery architektoniczne (ok. 17,3%). Inne istotne wyzwania to brak zorganizowanych form wsparcia (ok. 17,3%), ograniczone możliwości zatrudnienia (ok. 16,9%), ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (ok. 15,8%), izolacja społeczna (ok. 13%) oraz przypadki nietolerancji lub dyskryminacji (ok. 4,7%). Co czwarty respondent (ok. 24%) nie miał zdania w tej kwestii. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 43.

Wykres 43. Główne problemy osób z niepełnosprawnościami w gminie

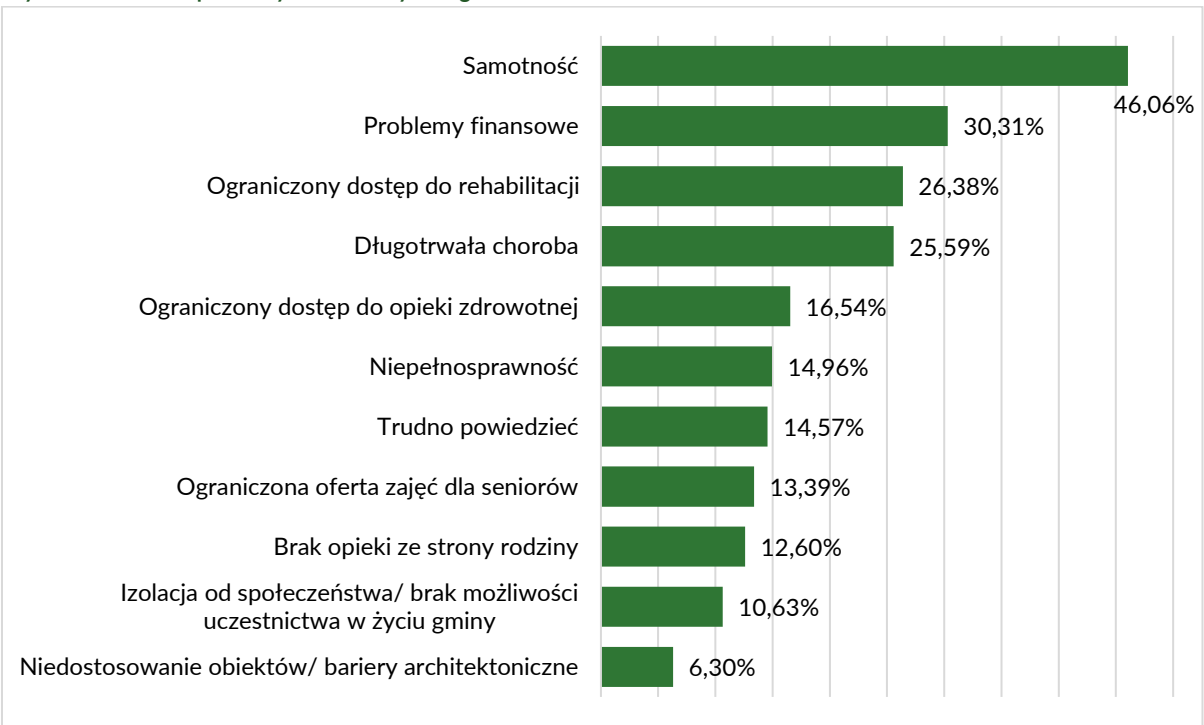

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Respondenci wskazali, że osoby starsze w gminie Kurzętnik najczęściej doświadczają samotności (ok. 46,1%), problemów finansowych (ok. 30,3%) oraz ograniczonego dostępu do rehabilitacji (ok. 26,4%) i długotrwałych chorób (ok. 25,6%). Inne istotne wyzwania to ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (ok. 16,5%), niepełnosprawność (ok. 15%), ograniczona oferta zajęć dla seniorów (ok. 13,4%), brak opieki ze strony rodziny (12,6%), izolacja społeczna (ok. 10,6%) oraz bariery architektoniczne w obiektach publicznych (6,3%).

Co czwarty respondent (14,6%) nie miał zdania w tej kwestii. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 44.

Wykres 44. Główne problemy osób starszych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

WNIOSKI

- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności oraz usług opiekuńczych wykazuje trend wzrostowy, co wskazuje na rosnące potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia codziennego i rehabilitacji. Gmina zapewnia kompleksowe wsparcie w zakresie opieki codziennej, rehabilitacji, wsparcia administracyjnego i finansowego oraz integracji społecznej, realizowane przez wykwalifikowany personel Centrum Usług Społecznych. Liczba mieszkańców DPS pozostaje względnie stabilna, jednak całkowite koszty pobytu i średnia odpłatność na osobę znacząco rosną, co wskazuje na wzrost kosztów utrzymania usług opiekuńczych.
- Na terenie gminy nie ma w pełni dostosowanych miejsc użyteczności publicznej ani połączeń komunikacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych, co ogranicza ich samodzielność i mobilność.
- Usługi dla osób starszych są oceniane pozytywnie przez część mieszkańców, natomiast w przypadku usług dla osób z niepełnosprawnościami przeważa brak opinii, co może świadczyć o ograniczonej znajomości oferty. Największe wyzwania to ograniczony dostęp do rehabilitacji, samotność, problemy finansowe, bariery architektoniczne, brak zorganizowanych form wsparcia oraz ograniczone możliwości zatrudnienia. Wśród problemów osób starszych dominują samotność, problemy finansowe, ograniczony dostęp do rehabilitacji i opieki zdrowotnej, długotrwałe choroby oraz ograniczona oferta zajęć rekreacyjnych i integracyjnych.

4.5. EDUKACJA PUBLICZNA

W Kurzętniku działa Przedszkole „Kogucik”, zlokalizowane przy ul. Tadeusza Kościuszki 36, oraz Przedszkole funkcjonujące w strukturze Zespołu Szkół im. Władysława Jagiełły, mieszczące się przy ul. Władysława Jagiełły 15. Obie placówki pełnią kluczową rolę

w zapewnianiu opieki i edukacji dzieci w wieku przedszkolnym. Na terenie gminy funkcjonuje również kilka szkół podstawowych. Największą z nich jest Zespół Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, zlokalizowany przy ul. Grunwaldzkiej 37, oferujący edukację na poziomie szkoły podstawowej i dodatkowe formy kształcenia. Kolejne placówki to Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tereszewie, mieszcząca się pod adresem Tereszewo 9a, oraz Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Brzoziu Lubawskim, z siedzibą pod adresem Brzozie Lubawskie 43a. Sieć szkół uzupełnia Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Marzęcicach, zlokalizowana przy ul. Szkolnej 21. Nazwy placówek wraz z ich adresami przedstawia **Tabela 18**.

Tabela 18. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Przedszkole "Kogucik"	ul. Tadeusza Kościuszki 36, 13-306 Kurzętnik
2	Przedszkole w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku	Brzozie Lubawskie 43a, 13-306 Kurzętnik
3	Zespół Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku	Grunwaldzka 37, 13-306 Kurzętnik
4	Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tereszewie	Tereszwo 9a, 13-306 Kurzętnik
5	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Brzoziu Lubawskim	Brzozie Lubawskie 43a, 13-306 Kurzętnik
6	Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Marzęcicach	Marzęcice, ul. Szkolna 21, 13-306 Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W 2021 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy charakteryzowała się (**Tabela 19**) różnorodnością, przy czym dominowały osoby z wykształceniem zawodowym oraz średnim. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, których było 2398, co odpowiada 26,8% ogółu mieszkańców. Drugą pod względem liczebności kategorią były osoby z wykształceniem średnim i policealnym – 2103 mieszkańców, czyli 23,5% populacji. Wykształcenie wyższe posiadało 969 osób, co stanowiło 10,8% mieszkańców. Wykształcenie podstawowe deklarowało 1313 osób, czyli 14,7% ogółu populacji. Wykształcenie gimnazjalne uzyskało 235 osób (2,6%), natomiast podstawowe nieukończone posiadało 278 mieszkańców, czyli 3,1% populacji.

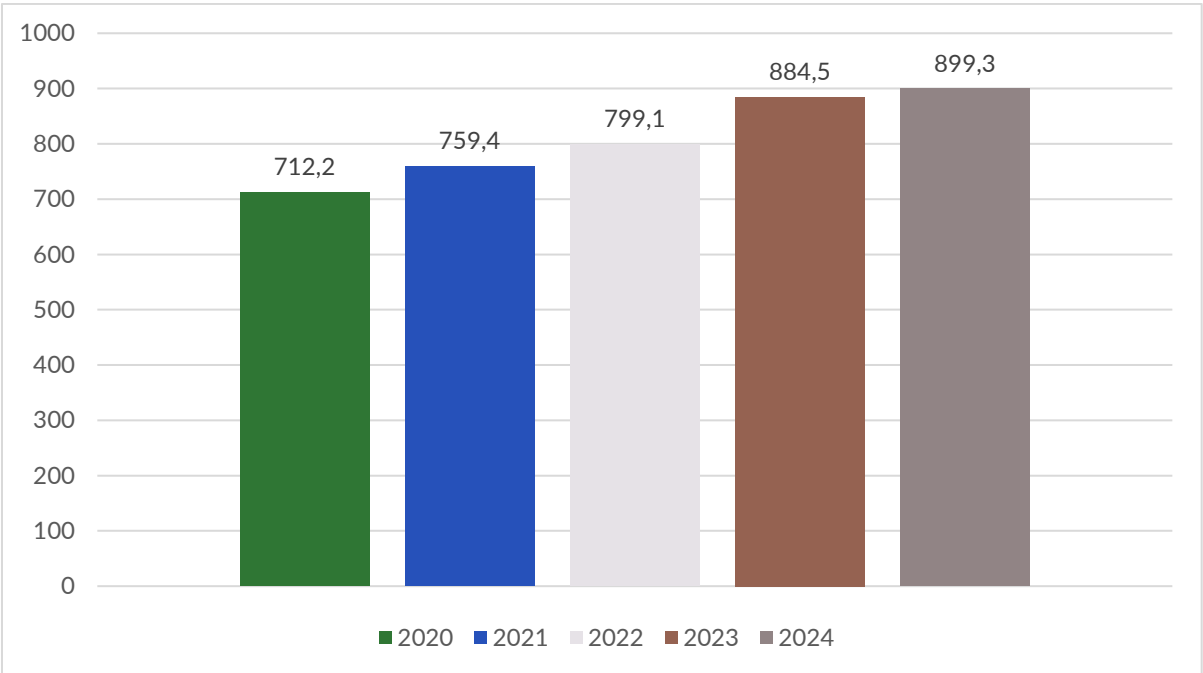
Tabela 19. Poziom wykształcenia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	969	10,82%
Średnie i policealne	2103	23,47%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	2398	26,77%
Gimnazjalne	235	2,62%
Podstawowe	1313	14,66%
Podstawowe nieukończone	278	3,10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2020 r. liczba dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniosła 712,2, a w kolejnych latach następował stopniowy wzrost: do 759,4 w 2021 r., 799,1 w 2022 r. oraz 884,5 w 2023 r. Najwyższą wartość odnotowano w 2024 r., kiedy liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym osiągnęła 899,3. Dane przedstawia **Wykres 45**.

Wykres 45. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 liczba uczniów w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych na terenie gminy podlegała zmianom (**Tabela 20**). W przypadku szkół podstawowych odnotowano stopniowy spadek liczby uczniów w pierwszych latach analizowanego okresu. W 2020 r. uczyło się 904 uczniów, natomiast w 2021 r. liczba ta nieznacznie zmniejszyła się do 903. Bardziej widoczny spadek nastąpił w latach kolejnych – w 2022 r. liczba uczniów wyniosła 858, a w 2023 r. obniżyła się do 804, co było najniższą wartością w analizowanym przedziale czasowym. W 2024 r. nastąpiło ponowne zwiększenie liczby uczniów do 860, co może wskazywać na stabilizację naboru. Odmienny trend można zaobserwować w szkołach ponadpodstawowych. W latach 2020–2023 liczba uczniów systematycznie rosła – od 875 w 2020 r. do 890 w 2021 r., 935 w 2022 r. oraz 957 w 2023 r., co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie. W 2024 r. nastąpił spadek liczby uczniów do 845, który może wynikać z mniejszej liczby absolwentów szkół podstawowych lub zmian demograficznych.

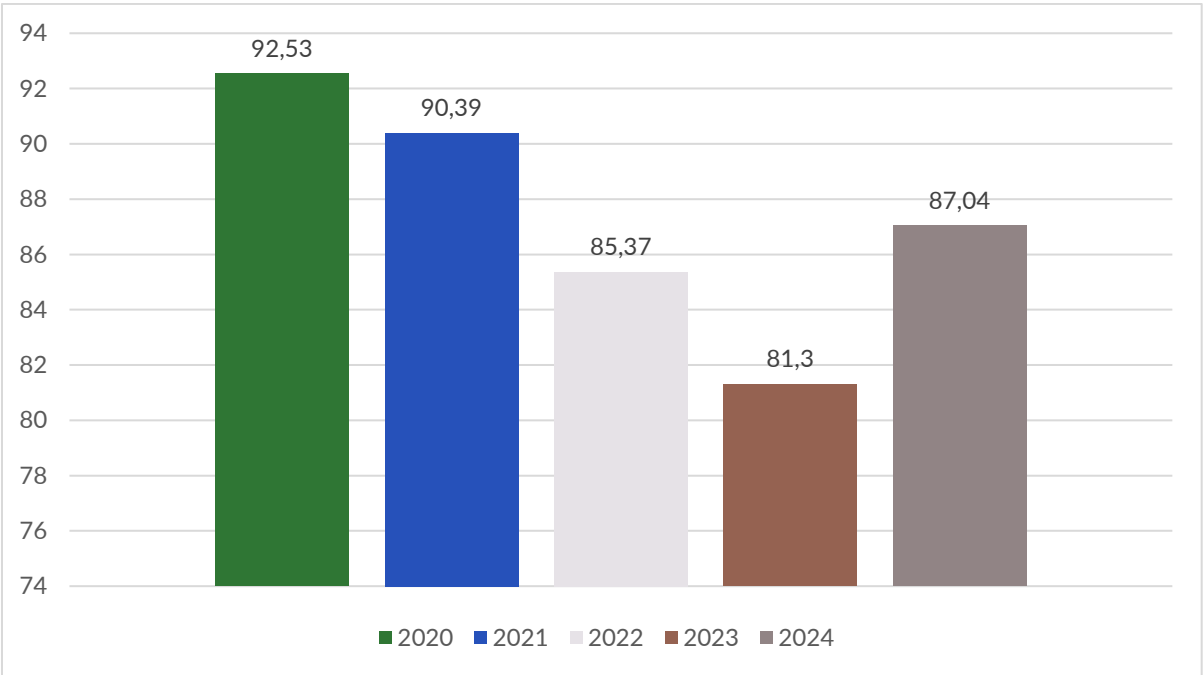
Tabela 20. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024

	Liczba uczniów				
	2020	2021	2022	2023	2024
Szkoła podstawowa	904	903	858	804	860
Szkoła ponadpodstawowa	875	890	935	957	845

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 odnotowano zmiany we współczynniku skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych (**Wykres 46**). W 2020 r. wartość współczynnika wyniosła ok. 92,5%, jednak w kolejnych latach obserwuje się systematyczny spadek. W 2021 r. współczynnik obniżył się do ok. 90,4%, a w 2022 r. spadł dalej – do ok. 85,4%. Najniższą wartość zanotowano w 2023 r., kiedy to współczynnik skolaryzacji osiągnął poziom ok. 81,3%. W 2024 r. nastąpiło odwrócenie trendu spadkowego – współczynnik wzrósł do ok. 87%, co może świadczyć o zwiększonym udziale dzieci w wieku szkolnym realizujących obowiązek szkolny w placówkach zlokalizowanych na terenie gminy lub o zmianach demograficznych wpływających na liczebność odpowiednich roczników.

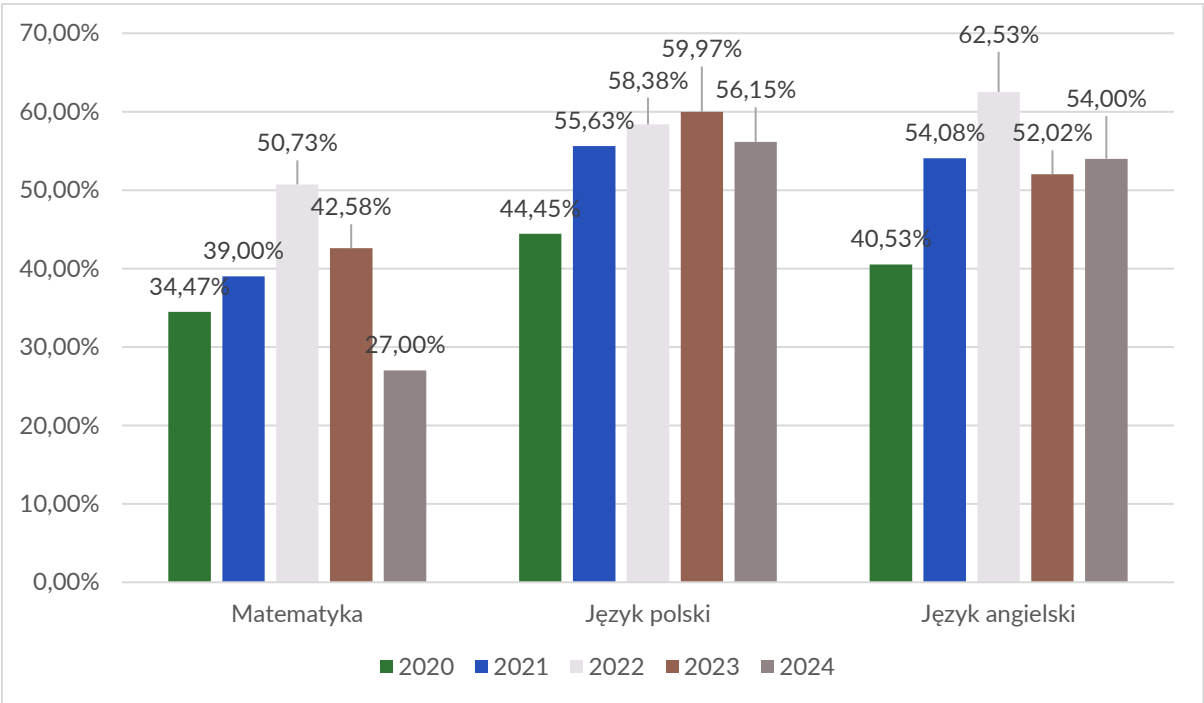
Wykres 46. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020–2024 wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie cechowały się zróżnicowaną dynamiką w zależności od przedmiotu (Wykres 47). Największą zmienność odnotowano w wynikach z matematyki, które w analizowanym okresie wykazywały wahania. W 2020 r. średni wynik wyniósł ok. 34,5%, a w 2021 r. wzrósł do 39%. Najwyższy rezultat osiągnięto w 2022 r. – ok. 50,7%, po czym w kolejnych latach wyniki ponownie spadały do ok. 42,6% w 2023 r. i 27% w 2024 r., co stanowi najniższą wartość w całym zestawieniu. Stabilniejszą, choć również zmienną tendencję zaobserwowano w przypadku języka polskiego. W 2020 r. średni wynik wynosił ok. 44,5%, po czym w latach 2021–2023 nastąpił regularny wzrost – odpowiednio do ok. 55,6%, ok. 58,4% i ok. 60%. W 2024 r. rezultat nieznacznie obniżył się do ok. 56,2%, pozostając jednak na wyraźnie wyższym poziomie niż w początkowych latach. Wyniki z języka angielskiego również wykazywały tendencję wzrostową do 2022 r. W 2020 r. średnia wyniosła ok. 40,5%, a w 2021 r. wzrosła do ok. 54,1%. Najwyższy wynik odnotowano w 2022 r. – ok. 62,5%. W kolejnych latach wyniki uległy obniżeniu – do ok. 52% w 2023 r., by w 2024 r. ponownie nieznacznie wzrosnąć do 54%. Pomimo niewielkich wahań, poziom znajomości języka angielskiego utrzymuje się wyraźnie wyżej niż w roku 2020.

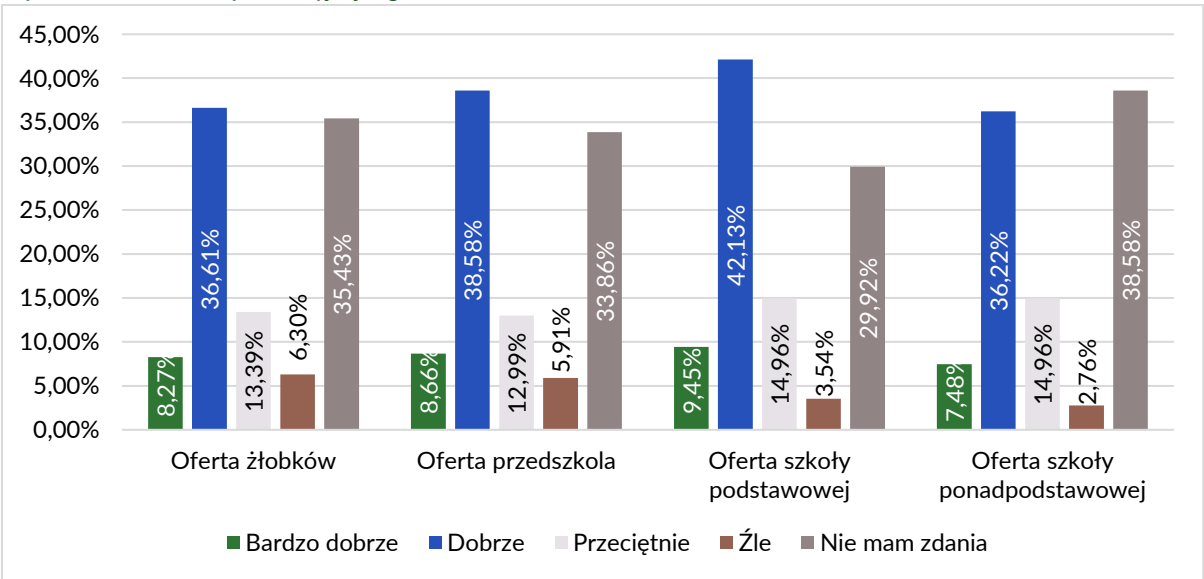
Wykres 47. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE

Mieszkańcy gminy Kurzętnik pozytywnie oceniają ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży (Wykres 48). Najwięcej wskazań dotyczy ocen dobrych – od 36,2% w przypadku szkół ponadpodstawowych do 42,1% dla szkół podstawowych. Oceny bardzo dobre uzyskały od 7,5% do 9,5% wskazań. Negatywne oceny są stosunkowo nieliczne (2,8–6,3%). Wysoki odsetek respondentów nie ma zdania, zwłaszcza w przypadku szkół ponadpodstawowych (38,6%) i żłobków (35,4%), co może wynikać z ograniczonego kontaktu z tymi placówkami lub braku doświadczenia w korzystaniu z oferty edukacyjnej.

Wykres 48. Ocena oferty edukacyjnej w gminie

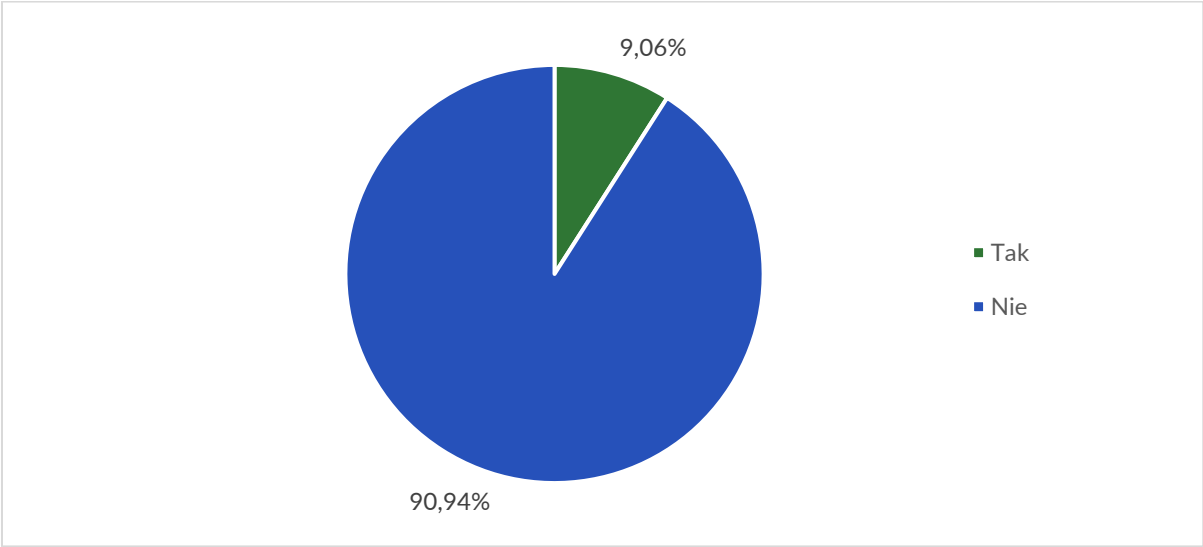

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

W przeprowadzonych badaniach ankietowych mieszkańcy ocenili zasadność podejmowania działań związanych z rozwojem oferty szkół podstawowych na terenie gminy Kurzętnik (Wykres 49). Większość respondentów uznała, że rozwój oferty edukacyjnej na tym poziomie nie stanowi priorytetu w najbliższym czasie. Odpowiedź „nie” wskazało ok. 90,9% badanych, natomiast ok. 9,1% uznało, że rozwój oferty szkół podstawowych jest działaniem, które gmina

powinna podjąć. Wyniki te sugerują, że mieszkańcy oceniają obecną ofertę szkół podstawowych jako wystarczającą lub nie wymagającą pilnych zmian. Może to świadczyć o ogólnej satysfakcji z funkcjonowania placówek podstawowych lub o większym zapotrzebowaniu na działania w innych obszarach życia społecznego.

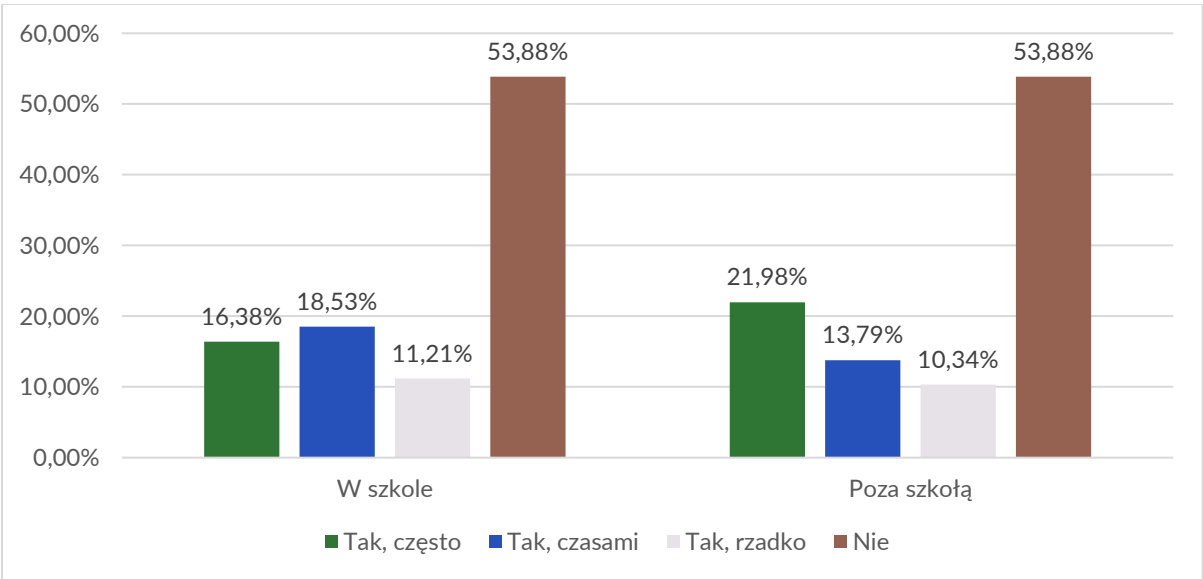
Wykres 49. Preferowane przez dorosłych mieszkańców przyszłe działania gminy w związku z rozwojem oferty edukacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Analiza danych dotyczących uczestnictwa uczniów w zajęciach dodatkowych wykazała, że ponad połowa badanych uczniów nie korzysta z żadnych zajęć pozalekcyjnych – zarówno tych organizowanych w szkołach, jak i poza nimi (53,9% odpowiedzi „nie” w obu przypadkach). W przypadku zajęć realizowanych w szkole, jedynie 16,4% uczniów uczestniczy w nich często, 18,5% robi to czasami, a 11,2% rzadko. Dane te wskazują, że oferta szkolna nie cieszy się dużą popularnością, a rzeczywiste uczestnictwo pozostaje na umiarkowanym poziomie. Zajęcia dodatkowe poza szkołą cieszą się nieco większym zainteresowaniem. Regularnie uczęszcza na nie 22,0% uczniów, 13,8% uczestniczy w nich czasami, a 10,3% – rzadko. Mimo to, także w tym przypadku przeważają uczniowie, którzy nie biorą udziału w żadnej formie zorganizowanych aktywności pozaszkolnych. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 50.

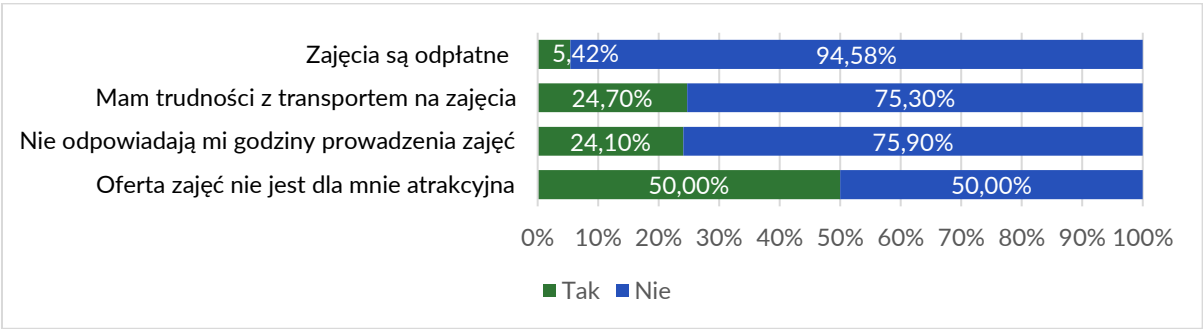
Wykres 50. Udział uczniów w zajęciach dodatkowych według miejsca ich organizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Wśród uczniów, którzy zadeklarowali, że nie biorą udziału w zajęciach dodatkowych, najczęściej wskazywanym powodem jest odpłatność zajęć. 94,6% respondentów stwierdziło, że nie uczestniczy w zajęciach, ponieważ są one płatne. Wskazuje to, że bariery finansowe stanowią główny czynnik ograniczający dostęp uczniów do dodatkowych form aktywności. Kolejnym istotnym powodem są nieodpowiadające godziny prowadzenia zajęć – takiej odpowiedzi udzieliło 75,9% uczniów niekorzystających z zajęć pozalekcyjnych. Wynik ten może sugerować niedopasowanie grafiku do dostępności uczniów, w tym ich obowiązków szkolnych lub rodzinnych. Podobnie wysoki odsetek odpowiedzi dotyczy trudności z transportem, które wskazało 75,3% ankietowanych. Brak odpowiednich połączeń autobusowych oraz ograniczona mobilność mogą utrudniać uczniom uczestnictwo w zajęciach. Najmniej z wymienianych barier została wskazana kwestia nieatrakcyjności oferty zajęć. Równo 50% uczniów ocenia ofertę jako nieatrakcyjną, a pozostałe 50% nie uważa tego za problem. Może oznaczać to, że atrakcyjność zajęć jest barierą o mniejszym znaczeniu niż czynniki organizacyjne i finansowe. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 51.

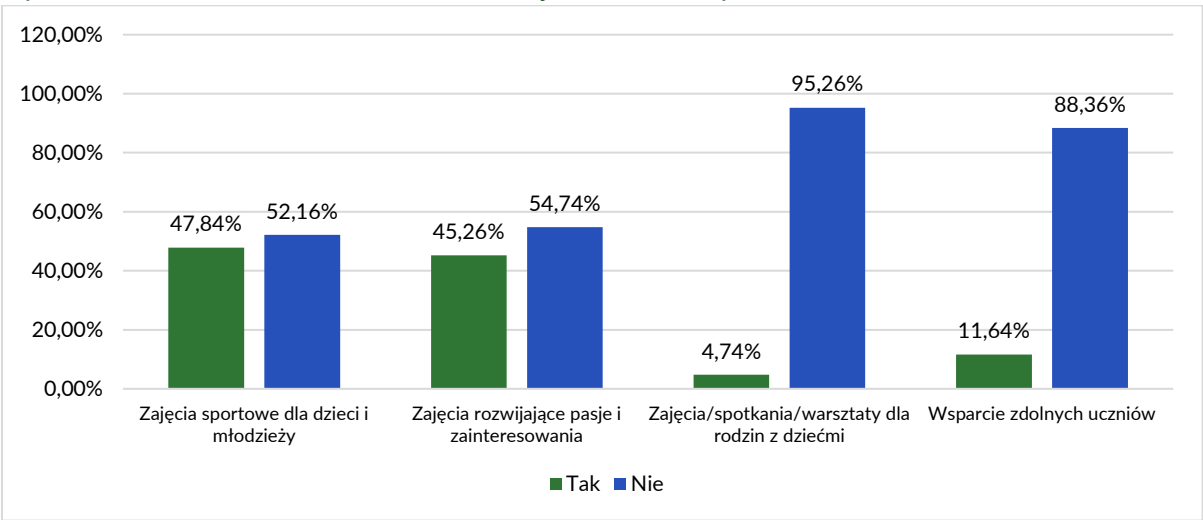
Wykres 51. Czynniki ograniczające uczestnictwo w zajęciach dodatkowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy gminy najwyżej oceniają potrzebę rozwoju oferty zajęć sportowych oraz zajęć rozwijających pasje i zainteresowania (Wykres 52). Ok. 47,8% respondentów z grupy dzieci i młodzieży uznało, że kierunkiem priorytetowym są zajęcia sportowe. Ok. 45,3% badanych podkreśliło rolę zajęć rozwijających pasje i zainteresowania. Około 4,7% ankietowanych uznało za istotne zajęcia, spotkania lub warsztaty dla rodzin z dziećmi, co może oznaczać, że takie formy wsparcia nie są postrzegane jako priorytetowe. Około 11,6% respondentów wskazało na potrzebę wsparcia dla zdolnych uczniów, co sugeruje, że choć obszar ten jest dostrzegany, to nie stanowi kluczowego kierunku oczekiwanych działań w gminie.

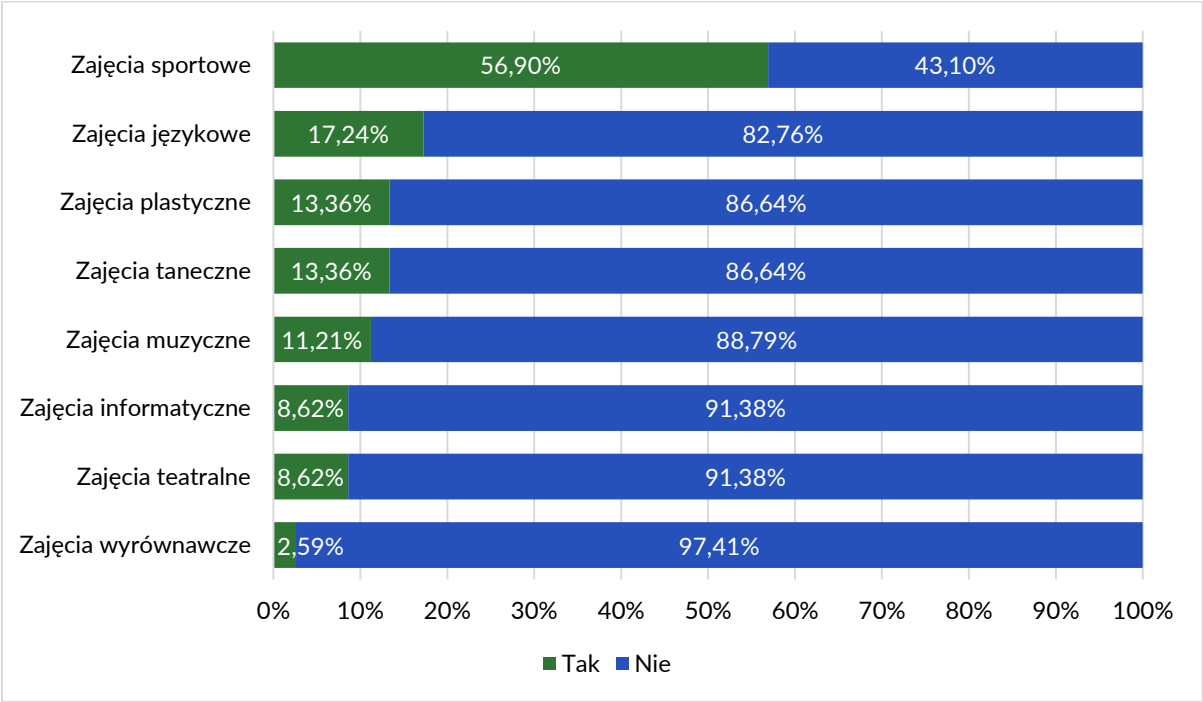
Wykres 52. Preferowane kierunki działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Analiza wyników pokazuje, że największym zainteresowaniem wśród uczniów cieszą się zajęcia sportowe – udział w nich zadeklarowało 56,9% respondentów. Kolejną grupę stanowią zajęcia językowe (ok. 17,2%) oraz zajęcia plastyczne i taneczne, które wskazało po ok. 13,4% badanych. Mniejsze zainteresowanie dotyczy zajęć muzycznych (ok. 11,2%) oraz zajęć informatycznych i teatralnych (po ok. 8,6%). Najrzadziej wybierane są zajęcia wyrównawcze, które wskazało jedynie ok. 2,6% uczniów (**Wykres 53**).

Wykres 53. Preferencje uczniów dotyczące udziału w zajęciach dodatkowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

WNIOSKI

- Gmina posiada rozbudowaną sieć placówek oświatowych, obejmującą przedszkola, szkoły podstawowe oraz szkoły ponadpodstawowe. Placówki te zapewniają opiekę i edukację dzieci w różnym wieku, a ich lokalizacja umożliwia dostępność edukacji w całej gminie.
- Dominującą grupę stanowią osoby z wykształceniem zawodowym i średnim, natomiast wykształcenie wyższe posiada stosunkowo niewielka część mieszkańców (ok. 10,8%).
- Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie rosła w latach 2020–2024, osiągając najwyższą wartość w 2024 r. – 899,3 dzieci, co może świadczyć o rosnącym zainteresowaniu edukacją przedszkolną.
- W szkołach podstawowych w pierwszych latach analizowanego okresu obserwowano spadek liczby uczniów, który w 2024 r. został częściowo zniwelowany, natomiast szkoły ponadpodstawowe odnotowały wzrost liczby uczniów do 2023 r., po czym nastąpił niewielki spadek w 2024 r.
- Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych spadał do 2023 r., co może wskazywać na mniejsze uczestnictwo dzieci w edukacji, natomiast w 2024 r. nastąpiło odbicie do poziomu 87%, co sugeruje poprawę frekwencji szkolnej.
- Wahania wyników w poszczególnych latach wskazują na zmienność w poziomie edukacji, szczególnie w matematyce. Stabilniejsze tendencje obserwowano w języku polskim i angielskim, przy czym poziom języka angielskiego utrzymuje się wyraźnie wyżej niż w 2020 r.

- Oferta edukacyjna dla dzieci i młodzieży jest oceniana głównie jako dobra (36–42% wskazań), a oceny negatywne są stosunkowo nieliczne. Wysoki odsetek odpowiedzi „nie mam zdania” w szkołach ponadpodstawowych i żłobkach wskazuje na ograniczony kontakt z tymi placówkami.
- Większość uczniów nie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych w szkole ani poza nią. Główne bariery to odpłatność zajęć, nieodpowiadające godziny prowadzenia zajęć oraz problemy z transportem. Oferta zajęć pozaszkolnych cieszy się nieco większym zainteresowaniem niż szkolnych.
- Największe zapotrzebowanie wykazują zajęcia sportowe oraz rozwijające pasje i zainteresowania. Zajęcia językowe, plastyczne i taneczne cieszą się umiarkowanym zainteresowaniem, natomiast najmniejsze dotyczy zajęć wyrównawczych i specjalistycznych.

4.6.PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA ZAWODOWA

W latach 2020–2024 liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kurzętnik wzrosła z 232 do 298 osób, co odpowiada wzrostowi stopy bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym z ok. 4,2% do ok 5,3%. Wśród mężczyzn liczba bezrobotnych w tym okresie wahała się od 89 do 136 osób, przy spadku stopy bezrobocia z niespełna 3% w 2020 roku do ok. 3,4% w 2024 roku. W grupie kobiet liczba bezrobotnych rosła z 143 do 197 osób, a stopa bezrobocia wzrosła z ok. 5,5% do ok. 7,4%. Wyniki wskazują, że bezrobocie w gminie dotyka w większym stopniu kobiety niż mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawia **Tabela 21**.

Tabela 21. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020-2024

	Liczba osób					Odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	232	289	326	280	298	4,17%	5,18%	5,84%	5,00%	5,31%
Mężczyźni	89	120	136	109	101	2,99%	4,05%	4,59%	3,68%	3,42%
Kobiety	143	169	190	171	197	5,53%	6,46%	7,25%	6,48%	7,43%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2020–2024 liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kurzętnik wahała się w zależności od grupy (**Tabela 22**). Wśród osób do 30. roku życia najwyższy poziom odnotowano w 2022 roku (113 osób), a w 2024 roku wyniósł 99 osób. W grupie powyżej 50. roku życia liczba bezrobotnych pozostawała względnie stabilna – od 50 do 58 osób. Największe zmiany dotyczyły długotrwale bezrobotnych, których liczba wzrosła do 169 osób w 2022 roku, a następnie spadła do 139–140 osób w kolejnych latach.

Tabela 22. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024

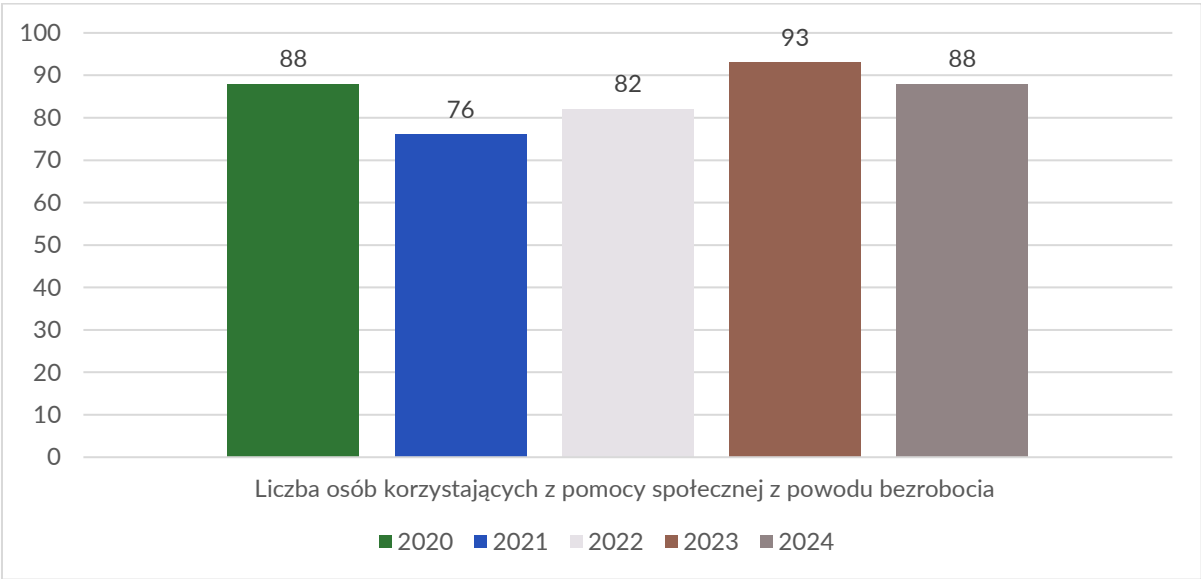
	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni do 30 roku życia	81	90	113	84	99
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	50	57	58	55	50
Długotrwale bezrobotni	98	135	169	140	139

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2020–2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia ulegała umiarkowanym wahaniom (**Wykres 54**). W 2020 r. ze wsparcia skorzystało 88 osób, natomiast w 2021 r. liczba ta spadła do 76, co stanowiło najniższą wartość w analizowanym okresie. W kolejnych latach odnotowano ponowny wzrost – w 2022 r. liczba beneficjentów wzrosła do 82, a w 2023 r. osiągnęła poziom 93 osób, co było najwyższą wartością w całym

badanym przedziale czasowym. W 2024 r. liczba ta obniżyła się ponownie do 88 osób, powracając do poziomu z roku 2020.

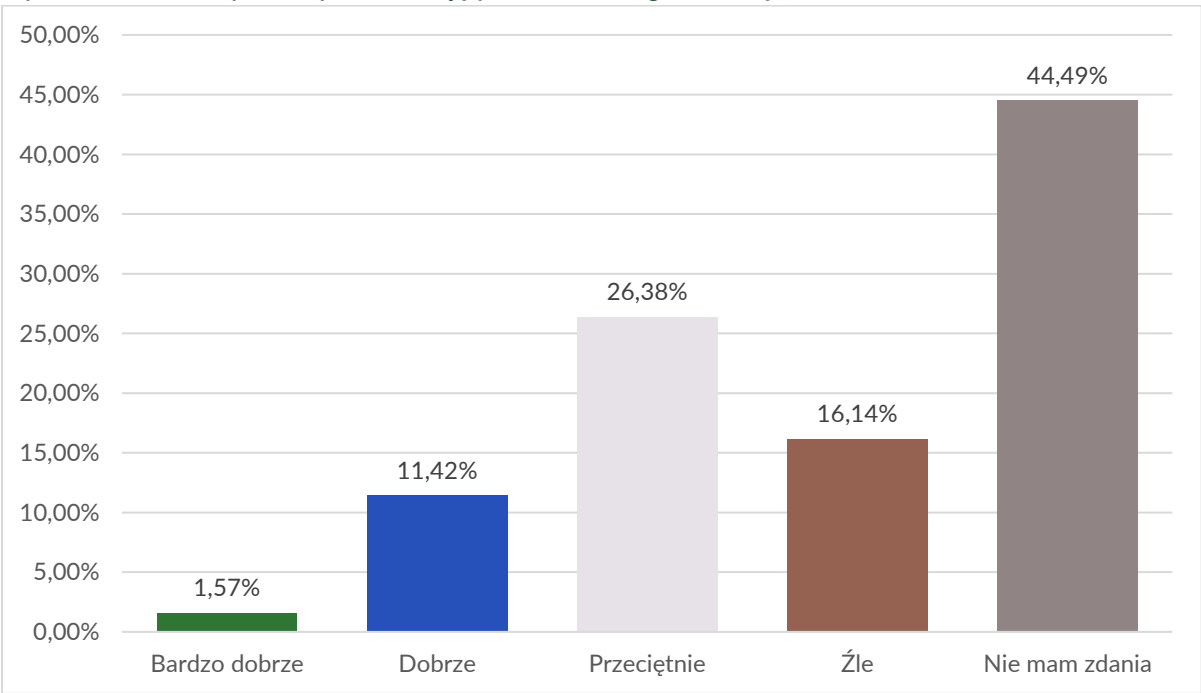
Wykres 54. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Ocena oferty działań przeciwdziałających bezrobociu w gminie Kurzętnik jest zróżnicowana. Większość respondentów nie wyraziła opinii na ten temat (ok. 44,5%), co może wskazywać na ograniczoną świadomość dostępnych programów. Spośród osób oceniających ofertę, przeważają oceny przeciętne (26,4%), przy relatywnie niskim odsetku ocen pozytywnych (ok. 13%) oraz istotnym udziale ocen negatywnych (ok. 16,1%). Dane przedstawia Wykres 55.

Wykres 55. Ocena oferty działań przeciwdziałających bezrobociu w gminie Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

WNIOSKI

- W gminie Kurzętnik w latach 2020–2024 nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, co wskazuje na większą podatność tej grupy na utratę pracy. Bezrobocie wśród młodszych osób (do 30 lat)

i długotrwale bezrobotnych wykazywało największe wahania, co może sugerować trudności w integracji zawodowej tych grup.

- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia pozostawała stabilna, choć z umiarkowanymi wahaniami, co wskazuje na ciągłe, ale nie narastające zapotrzebowanie na wsparcie finansowe.
- Ocena działań przeciwdziałających bezrobociu przez mieszkańców jest niska i w większości brakująca – niemal połowa respondentów nie miała zdania, co może świadczyć o ograniczonej wiedzy o dostępnych programach lub niewystarczającej promocji działań gminy. Wśród osób wyrażających opinię dominowały oceny przeciętne i negatywne, co wskazuje na potrzebę zwiększenia skuteczności, dostępności i komunikacji działań skierowanych na rynek pracy.

4.7.KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

Tabela 23 przedstawia sieć podmiotów kulturalnych, sportowych i turystycznych, które wspierają rozwój społeczny, rekreacyjny i turystyczny mieszkańców oraz przyciągają gości zewnętrznych. W zakresie kultury i edukacji działają Gminne Centrum Kultury w Kurzętniku oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Kurzętniku, oferujące gamę zajęć edukacyjnych, warsztatów artystycznych, koncertów i wydarzeń okolicznościowych. Do ważnych obiektów historycznych i turystycznych należy Zamek Kurzętnik, który pełni funkcję zarówno rekreacyjną, jak i sportową, przyciągając turystów i mieszkańców gminy. W sferze sportowej istotną rolę odgrywają obiekty takie jak Orlik Kurzętnik oraz Stadion Sportowy Kurzętnik, które umożliwiają rozwój aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Gmina oferuje również bogatą infrastrukturę turystyczną i agroturystyczną. Liczne gospodarstwa agroturystyczne, takie jak „U Emilii”, „Nad Strumykiem”, Stajnia OKSER czy „Siedlisko Szczęścia”, zapewniają noclegi, wyżywienie i aktywności rekreacyjne, wspierając rozwój turystyki wiejskiej. Dodatkowo, kompleksy rekreacyjne takie jak KURZA GÓRA oferują m.in. sporty zimowe, tubing oraz gastronomię. Oferta turystyczno-rekreacyjna gminy obejmuje także różnorodne restauracje, pensjonaty i miejsca noclegowe, które wspierają lokalną gospodarkę i promocję regionu.

Tabela 23. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Gminne Centrum Kultury w Kurzętniku	ul. Kościuszki 17, 13-306 Kurzętnik
2	Gminna Biblioteka Publiczna w Kurzętniku	ul. Kościuszki 17, 13-306 Kurzętnik
3	Zamek Kurzętnik	ul. Betoniarska 8a, 13-306 Kurzętnik
4	Orlik Kurzętnik	Łąkowa 1, 13-306 Kurzętnik
5	Stadion Sportowy Kurzętnik	ul. Betoniarska 8a, 13-306 Kurzętnik
6	Ekobastion sp. z o.o.	ul. Przemysłowa 3, Nielbark, 13-306 Kurzętnik
7	U Emilii – agroturystyka	ul. Wybudowanie 7A, 13-306 Kurzętnik
8	NAD STRUMYKIEM – agroturystyka	Nielbark 89 L, 13-306 Kurzętnik
9	Stajnia OKSER – agroturystyka	Szafarnia 65A, 13-306 Kurzętnik

L.P.	Nazwa	Adres
10	Stowarzyszenie Prywatnych Właścicieli Domków Wypoczynkowych Usytuowanych nad Jeziorem Wielkie Partęczyny k/Tereszewa	Tereszewo 90B, 13-306 Kurzętnik
11	DOM WESELNY	Brzozie Lubawskie 116, 13-306 Kurzętnik
12	Siedlisko Szczęścia Karolina Wiśniewska	Mikołajki 92, 13-306 Kurzętnik
13	CICHA SZAFARNIA	Szafarnia 1, 13-306 Kurzętnik
14	Stajnia Koni Wiktoria	Szafarnia 60, 13-306 Kurzętnik
15	TWÓJ KĄCIK – Agroturystyka	Kąciaki 12, 13-306 Kurzętnik
16	Pokoje Gościnne „TRZY BRZOZY”	ul. Kościuszki 21, 13-306 Kurzętnik
17	Samodzielny Dom Przy Lesie – agroturystyka	Tereszewo 68, 13-306 Kurzętnik
18	Noclegi u Dorki Dorota Górecka	ul. Wł. Jagiełły 16, 13-306 Kurzętnik
19	Agroturystyka Wawrowice	Wawrowice 47 L, 13-306 Kurzętnik
20	Agroturystyka „Dom Światła i Miłości”, Agroturystyka dla Wegetarian i Wegan	Otręba 31, 13-306 Kurzętnik
21	Restauracja „Leśna” Partęczyny	Tereszewo 90 B, 13-306 Kurzętnik
22	KURZA GÓRA (ośrodek narciarski, kompleks tubingowy, restauracja)	ul. Kurza 1, 13-306 Kurzętnik
23	Kacze Bagno Miejsce Inicjatyw Pozytywnych	Wybudowanie 4, Kacze Bagno. 13-306 Kurzętnik
24	CHATA LEŚNA POLANA - Agroturystyka na cztery pory roku	Tereszewo 93 E, 13-306 Kurzętnik
25	Digooarti Karol Draśpa	Tereszewo 90 B, 13-306 Kurzętnik

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

Tabela 24 przedstawia infrastrukturę gminy Kurzętnik, która ma głównie charakter sportowo-rekreacyjny. a terenie gminy zlokalizowane są nowoczesne obiekty umożliwiające aktywne spędzanie czasu zarówno mieszkańcom, jak i turystom. Należą do nich miasteczko rowerowe oraz Park Street-Workout w Kurzętniku, które zapewniają miejsce do ćwiczeń na świeżym powietrzu i rekreacji rowerowej. Ważnym punktem jest również Bike Park Kurza Góra, oferujący trasy rowerowe o różnym stopniu trudności, a także wieża widokowa na Kurzej Górze, będąca atrakcją turystyczną i edukacyjną, pozwalającą podziwiać panoramę okolicy. Całoroczny kompleks rekreacyjno-sportowy na Kurzej Górze oferuje szeroki zakres atrakcji: zimą służy jako stacja narciarska z trasami, lodowiskiem i tubingiem, natomiast latem pełni funkcję centrum rekreacji rowerowej i spacerowej, wzbogaconej o plac zabaw i strefy wypoczynku. Dzięki temu infrastruktura gminy sprzyja zarówno aktywności fizycznej, jak i rozwojowi turystyki rodzinnej i sportowej, czyniąc Kurzętnik atrakcyjnym miejscem do rekreacji i wypoczynku.

Tabela 24. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Miasteczko rowerowe + Park Street-Workout	Kurzętnik – przy obiekcie rekreacyjnym / stadionie
2	Bike Park Kurza Góra	ul. Kurza 1, 13-306 Kurzętnik

L.P.	Nazwa	Adres
3	Wieża widokowa Kurza Góra (ścieżka + wieża + atrakcje turystyczne)	Kurzętnik – Kurza Góra (część ośrodka)
4	Kompleks rekreacyjno-sportowy / ośrodek turystyczno-rekreacyjny na Kurzej Górze (z trasami narciarskimi / tubingiem / lodowiskiem / placem zabaw / restauracją itp.)	Kurzętnik – Kurza Góra (część ośrodka)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

W latach 2021–2022 Centrum Usług Społecznych w Kurzętniku aktywnie organizowało szereg wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i sportowych dla mieszkańców gminy (**Tabela 25**). W 2021 roku zrealizowano m.in. 29. Finał Orkiestry Świątecznej Pomocy, konkursy online („Kolędy i Pastorałki”, Konkurs Walentynkowy), cykliczne rozgrywki szachowe oraz Triathlon Kurzętnik. W 2022 roku działania CUS obejmowały m.in. 30. Finał Orkiestry Świątecznej Pomocy, wielkanocne warsztaty mydlarskie, przegląd zespołów ludowych, turnusy wakacyjne dla dzieci, projekcję filmu w formie kina plenerowego, Dni Kurzętnika (współorganizowane z Firmą EXSPOM i Urzędem Gminy), zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży oraz indywidualne zajęcia w studiu wokalnym.

Tabela 25. Wydarzenia kulturalne i sportowe oraz atrakcje turystyczne na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Realizator	Adres/ lata (ewentualnie cykliczność)
1	29 Finał Orkiestry Świątecznej Pomocy	CUS w Kurzętniku	2021
2	Konkursy online tj. konkurs „Kolęd i Pastorałek”, Konkurs Walentynkowy	CUS w Kurzętniku	2021
3	Cykliczne rozgrywki szachowe	CUS w Kurzętniku	2021-2022
4	Triathlon Kurzętnik	CUS w Kurzętniku	2021
5	Wielkanocne zajęcia mydlarskie	CUS w Kurzętniku	2022
6	Przegląd zespołów ludowych	CUS w Kurzętniku	2022
7	30 Finał Orkiestry Świątecznej Pomocy	CUS w Kurzętniku	2022
8	Turnusy wakacyjne dla dzieci	CUS w Kurzętniku	2022
9	Projekcja filmu – kino plenerowe	CUS w Kurzętniku	2022
10	Dni Kurzętnika (wspólnie z Firmą EXSPOM i UG)	CUS w Kurzętniku	2022
11	Zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży	CUS w Kurzętniku	2022
12	Indywidualne zajęcia w studiu wokalnym	CUS w Kurzętniku	2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

Tabela 26 przedstawia dane dotyczące uczestnictwa mieszkańców gminy Kurzętnik w życiu kulturalnym oraz sportowo-rekreacyjnym w latach 2020–2024. Analiza wskazuje na wyraźne ograniczenie aktywności kulturalnej i sportowej w latach 2021–2024, co może być związane m.in. z pandemią COVID-19, zmianami organizacyjnymi lub brakiem działań instytucjonalnych w kolejnych latach. W 2020 roku na terenie gminy funkcjonowała jedna instytucja kultury, która zorganizowała łącznie 16 wydarzeń kulturalnych, w których uczestniczyło 2410 osób. Działalność w zakresie sportu i rekreacji była w tym okresie rozwinięta – funkcjonowało 5 kół, klubów i sekcji sportowych, zrzeszających 145 członków. Ponadto działało 10 grup artystycznych liczących łącznie 176 uczestników.

W latach 2021–2024 w zestawieniach dotyczących instytucji kultury, imprez kulturalnych, grup artystycznych oraz klubów sportowych widnieją wartości zerowe, co sugeruje brak formalnie prowadzonych działań lub niewystępowanie ich w dokumentach sprawozdawczych za te lata. Wyjątek stanowią dane dotyczące obiektów sportowych oraz stopnia ich wykorzystania: w 2022 roku wykazano 26 obiektów sportowych oraz bardzo wysoki poziom ich wykorzystania – aż 95,9%.

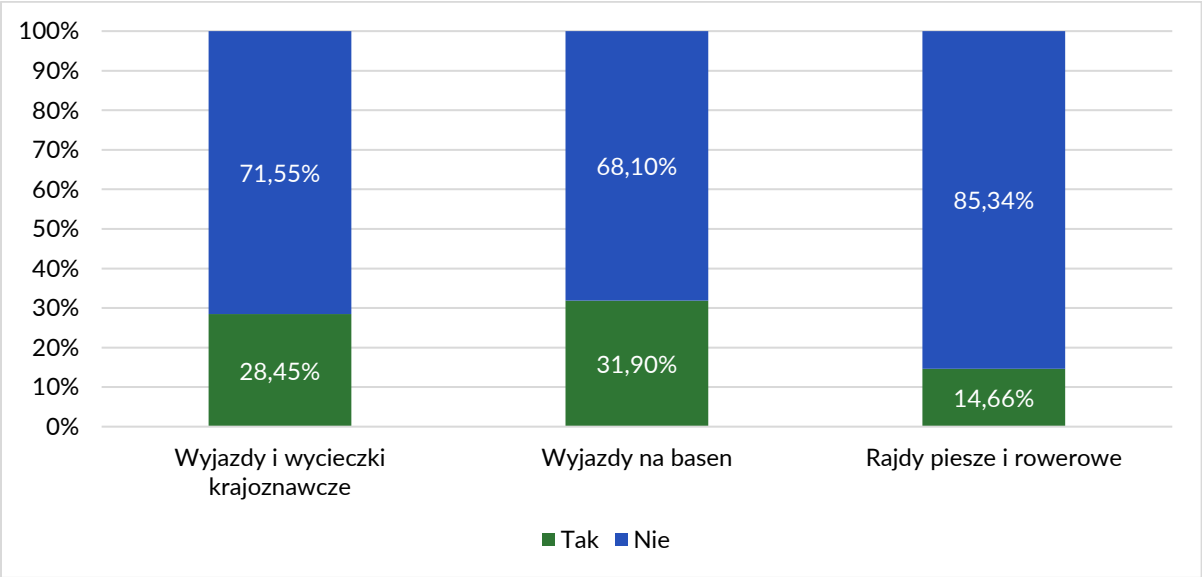
Tabela 26. Uczestnictwo w życiu kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym mieszkańców w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Instytucje kultury	1	0	0	0	0
Liczba organizowanych imprez kulturalnych	16	0	0	0	0
Liczba uczestników organizowanych imprez kulturalnych	2410	0	0	0	0
Koła/ kluby/ sekcje sportowe	5	0	0	0	0
Liczba członków kół/ klubów/ sekcji	145	0	0	0	0
Grupy artystyczne	10	0	0	0	0
Członkowie grup artystycznych	176	0	0	0	0
Obiekty sportowe	x	x	26	x	x
Stopień wykorzystania obiektów sportowo-rekreacyjnych [%]	x	x	95,9	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wśród zajęć o charakterze wyjazdowym największym zainteresowaniem cieszą się wyjazdy na basen, które wskazało 31,9% uczniów. Niewiele mniej, bo ok. 28,5%, zadeklarowało chęć udziału w wycieczkach krajoznawczych, co pokazuje, że młodzież chętnie uczestniczy w aktywnościach pozwalających poznawać nowe miejsca i spędzać czas poza szkołą. Najmniejszą popularnością w tej grupie cieszą się rajdy piesze i rowerowe, wybierane przez ok. 14,7% respondentów. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 56.

Wykres 56. Preferencje uczniów dotyczące zajęć wyjazdowych i turystycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

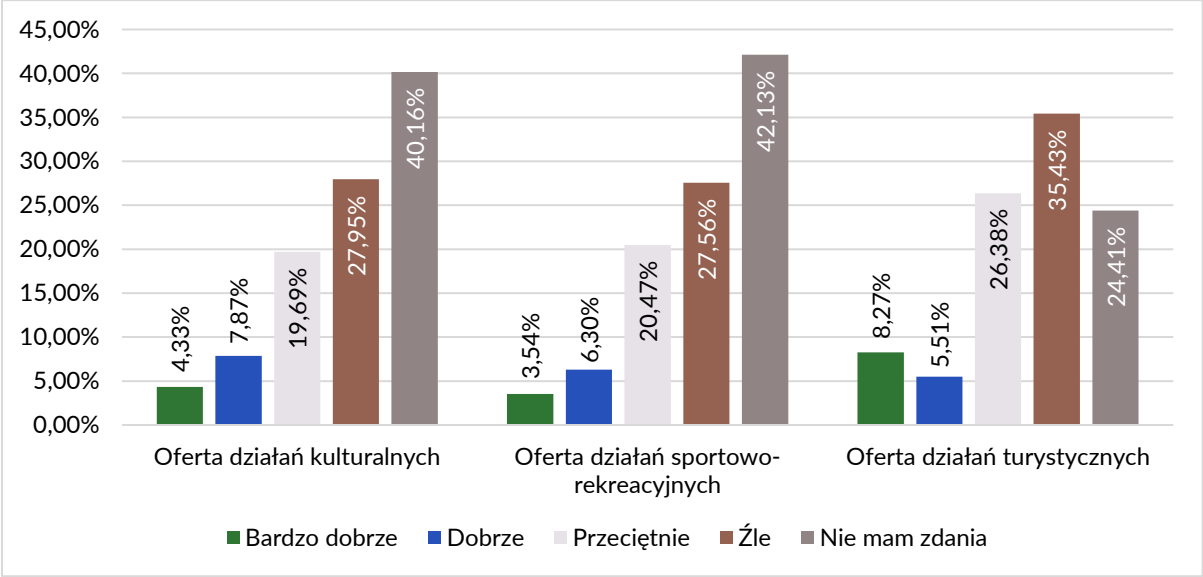
Wyniki badania dotyczące oceny różnych aspektów funkcjonowania gminy Kurzętnik pokazują zróżnicowane postrzeganie oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej oraz turystycznej (Wykres 57). Najlepiej ocenianym obszarem jest oferta działań sportowo-rekreacyjnych, natomiast największe wątpliwości i braku jednoznacznej opinii mieszkańcy wyrażają w odniesieniu do oferty turystycznej. Oferta działań kulturalnych została oceniona pozytywnie przez znaczną część respondentów – ok. 40,2% uznało ją za „dobrą”, a ok. 7,9% za „bardzo dobrą”. Jednocześnie ok. 19,7% oceniło ją jako „przeciętną”, natomiast ok. 4,3% jako „złą”. Wysoki odsetek osób niezdecydowanych – ok. 28% – może wskazywać na ograniczoną rozpoznawalność działań kulturalnych lub niewystarczającą ofertę w tym obszarze.

Oferta działań sportowo-rekreacyjnych uzyskała najwyższe oceny spośród analizowanych kategorii. Za „dobrą” uznało ją ok. 42,1% respondentów, a za „bardzo dobrą” ok. 6,3%. Kolejne ok. 20,5% oceniło ją jako „przeciętną”, natomiast jedynie ok. 3,5% jako „złą”. Wyniki te są spójne

z dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną na terenie gminy. Odsetek osób bez zdania wyniósł ok. 27,6%.

Oferta działań turystycznych została oceniona najniżej. Jedynie ok. 5,5% mieszkańców określiło ją jako „bardzo dobrą”, a ok. 24,4% jako „dobrą”. Najwięcej osób, ok. 26,4%, oceniło ją jako „przeciętną”. Stosunkowo wysoki odsetek ocen negatywnych – ok. 8,3% – wskazuje na niezadowolenie z dostępnej oferty. Największy udział odpowiedzi „nie mam zdania”, wynoszący ok. 35,4%, może świadczyć o niewystarczającej promocji atrakcji turystycznych lub ograniczonym rozwoju oferty, mimo istnienia obiektów takich jak kompleks Kurza Góra.

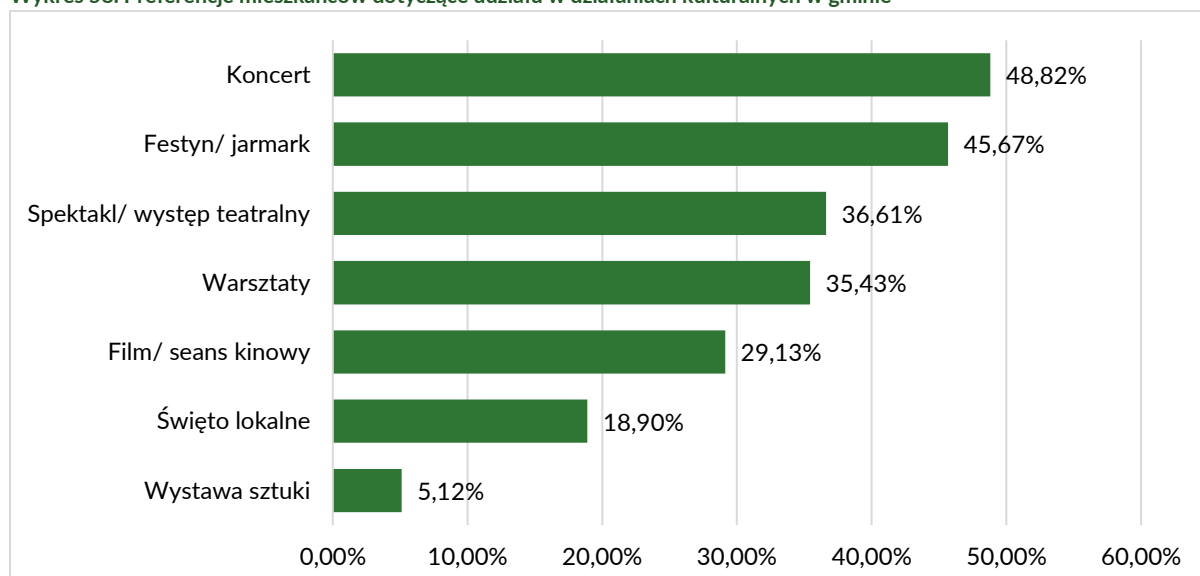
Wykres 57. Ocena oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej w gminie przez grupę dorosłych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Wyniki badania dotyczącego preferencji mieszkańców gminy Kurzętnik w zakresie udziału w działaniach kulturalnych (Wykres 58) wskazują, że największym zainteresowaniem cieszą się wydarzenia o charakterze rozrywkowym i integracyjnym. Najwięcej respondentów zadeklarowało chęć uczestnictwa w koncertach – ok. 48,8% ankietowanych, oraz w festynach i jarmarkach, które wskazało ok. 45,7% badanych. Wysokim poziomem zainteresowania cieszą się także spektakle i występy teatralne (ok. 36,6%) oraz warsztaty rozwijające umiejętności (ok. 35,4%). Porównywalnie niższe, choć wciąż zauważalne, zainteresowanie dotyczy uczestnictwa w seansach filmowych (ok. 29,1%) i świętach lokalnych (ok. 18,9%). Najmniejszą popularnością cieszą się wystawy sztuki, które wskazało jedynie ok. 5,1% badanych. Może to świadczyć o mniejszym zapotrzebowaniu na tego typu wydarzenia lub ograniczonej ofercie artystycznej w gminie.

Wykres 58. Preferencje mieszkańców dotyczące udziału w działaniach kulturalnych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

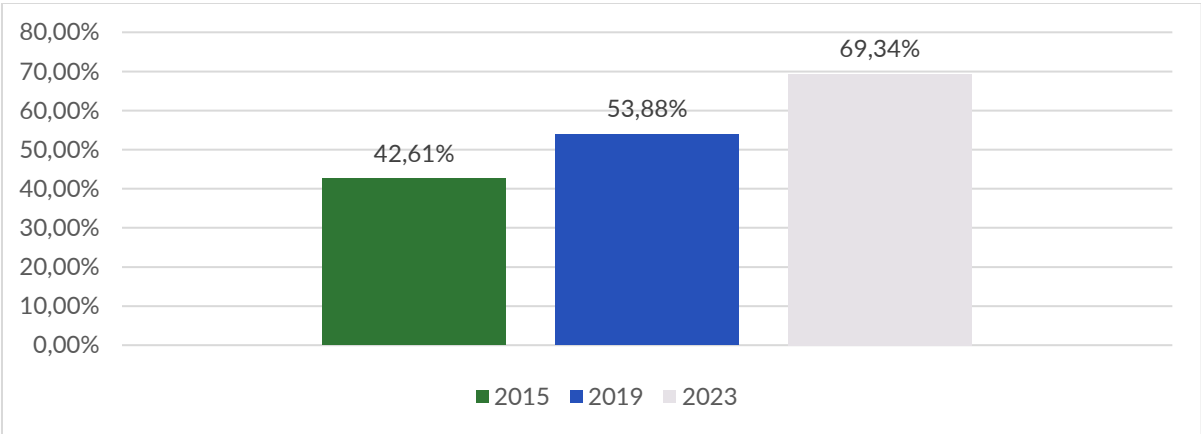
WNIOSKI

- Gmina Kurzętnik wyróżnia się szeroką i nowoczesną bazą sportowo-rekreacyjną, obejmującą m.in. kompleks Kurza Góra, Bike Park, miasteczko rowerowe, strefy street-workout, stadion czy Orlik. Obiekty te umożliwiają mieszkańcom i turystom całoroczne korzystanie z różnorodnych form aktywności fizycznej. Stopień wykorzystania obiektów sportowych osiągnął w 2022 roku wysoki poziom (95,9%), co może świadczyć o dużym zapotrzebowaniu na ofertę rekreacyjną.
- Mimo obecności atrakcji (Kurza Góra, wieża widokowa, Zamek Kurzętnik, liczne gospodarstwa agroturystyczne), mieszkańcy oceniają ofertę turystyczną naj słabiej spośród analizowanych obszarów. Wysoki odsetek odpowiedzi neutralnych (ok. 35,4%) sugeruje ograniczoną znajomość lokalnych atrakcji, co wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań promocyjnych i lepszego informowania mieszkańców o dostępnych możliwościach.
- Instytucje kultury, tj. Gminne Centrum Kultury i Biblioteka – prowadzą działania edukacyjne i artystyczne, jednak wysokie wartości odpowiedzi niezdecydowanych (ok. 28%) wskazują, że ich aktywność może nie docierać wystarczająco szeroko do mieszkańców. Ograniczona liczba wydarzeń po 2021 roku, a także brak wykazanych grup artystycznych czy imprez w sprawozdaniach za lata 2021–2024, mogą wpływać na niższy poziom uczestnictwa i świadomości oferty. Największym zainteresowaniem cieszą się koncerty (ok. 48,8%) oraz festyny i jarmarki (ok. 45,7%). Wysokie zainteresowanie teatrem (ok. 36,6%) i warsztatami (ok. 35,4%) wskazuje na potrzebę rozwijania oferty artystycznej i edukacyjnej. Najmniej atrakcyjne są wystawy sztuki (ok. 5,1%), co może stanowić wskazówkę przy projektowaniu przyszłych działań kulturalnych. Wśród uczniów największą popularnością cieszą się wyjazdy na basen (ok. 31,9%) oraz wycieczki krajoznawcze (ok. 28,5%). Najmniejsze zainteresowanie budzą rajdy piesze i rowerowe (ok. 14,7%), co sugeruje, że planując ofertę szkolną i pozaszkolną warto stawiać na aktywności atrakcyjne, zorganizowane i odbywające się poza miejscem zamieszkania.

4.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Dane dotyczące frekwencji w wyborach parlamentarnych w gminie Kurzętnik pokazują wyraźny wzrost aktywności wyborczej mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat (**Wykres 59**). W 2015 roku udział w głosowaniu wyniósł ok. 42,6%, natomiast w 2019 roku frekwencja zwiększyła się do ok. 53,9%. Najwyższy poziom odnotowano w 2023 roku – ok. 69,3%. Tak znaczący wzrost, szczególnie pomiędzy rokiem 2019 a 2023, wskazuje na rosnącą świadomość obywatelską oraz większą mobilizację społeczną. Może to świadczyć o intensyfikacji debaty publicznej, większej dostępności informacji oraz wzroście zainteresowania mieszkańców sprawami krajowymi.

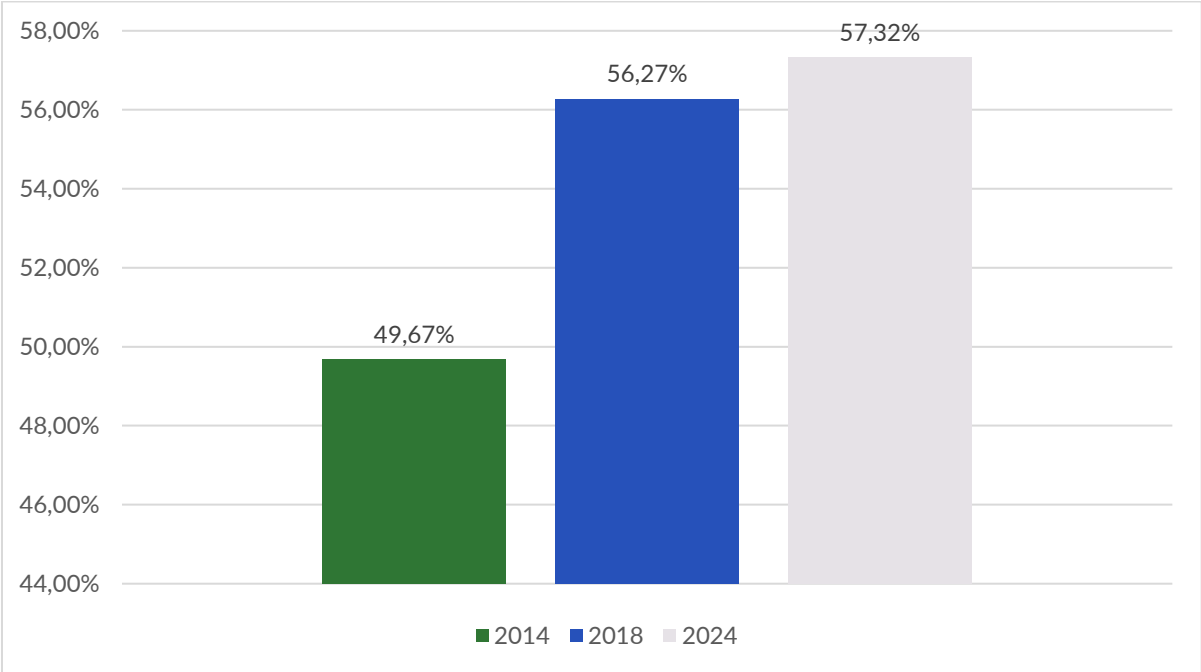
Wykres 59. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Wykres 60 przedstawia dane dotyczące frekwencji mieszkańców gminy Kurzętnik w wyborach samorządowych w latach 2014-2024. Analiza frekwencji pokazuje stopniowy wzrost zainteresowania udziałem w głosowaniu. W 2014 roku frekwencja wyniosła 49,67%, co oznaczało, że nieco ponad połowa uprawnionych mieszkańców wzięła udział w wyborach. W kolejnych latach odnotowano wzrost aktywności wyborczej – w 2018 roku frekwencja wzrosła do 56,27%, a w 2024 roku osiągnęła poziom 57,32%.

Wykres 60. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

W **Tabela 27** aktywne podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Kurzętnik. Wśród nich znajdują się stowarzyszenia lokalne, fundacje oraz inicjatywy społeczne, które prowadzą różnorodne działania na rzecz mieszkańców. Ich aktywność obejmuje m.in. wspieranie rozwoju lokalnego, edukację i animację społeczną, organizację wydarzeń kulturalnych i historycznych, promocję sportu i rekreacji, a także wsparcie dzieci i młodzieży.

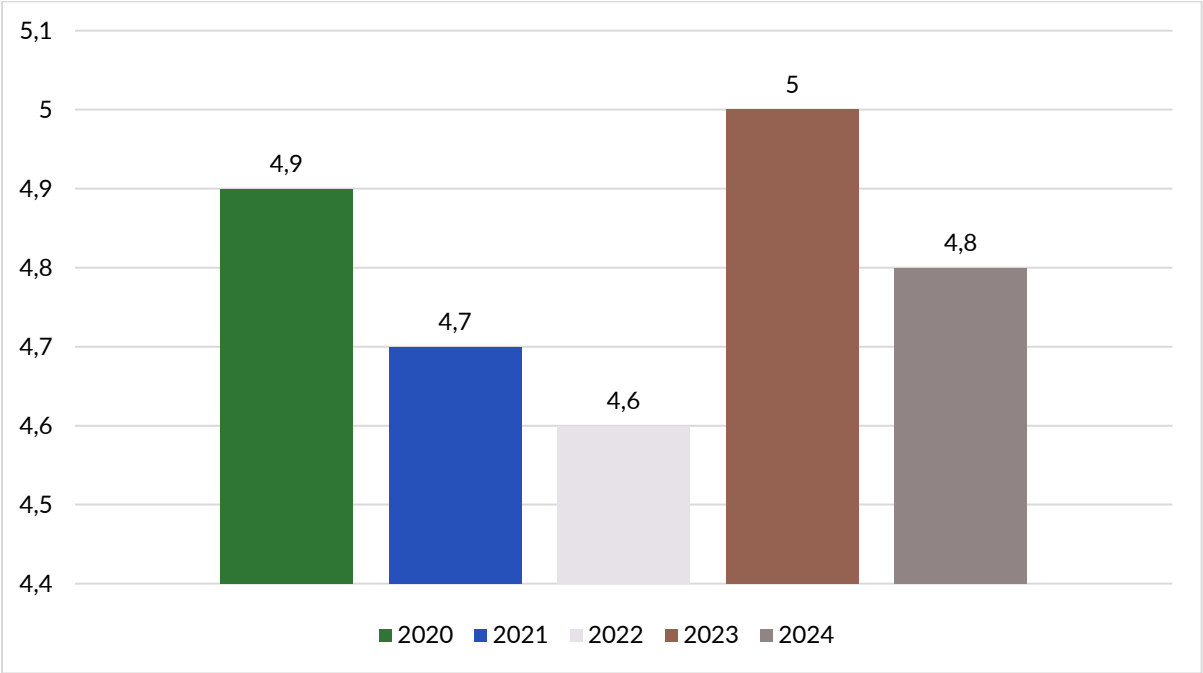
Tabela 27. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres	Profil działalności
1	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	ul. Kościuszki 17, 13-306 Kurzętnik	Organizacja pożytku publicznego, działania społeczne i kulturalne
2	Forum Animatorów Społecznych	Ul. Wybudowanie 4, Kacze Bagno, 13-306 Kurzętnik	Edukacja, animacja społeczna
3	Stowarzyszenie Wspólnie dla Wsi	Ul. Kościuszki 17, 13-306 Kurzętnik	Wsparcie rozwoju lokalnego
4	Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Szafarni	Szafarnia 65a, 13-306 Kurzętnik	Integracja społeczności lokalnej, kultura
5	Fundacja Psychoedukacyjna Aspiracje	ul. Wybudowanie 4, 13-306 Kurzętnik	Edukacja i wsparcie dzieci/młodzieży
6	Fundacja Kacze Bagno – Miejsce Inicjatyw Pozytywnych	ul. Wybudowanie 4, 13-306 Kurzętnik	Edukacja, kultura, aktywizacja społeczna
7	Fundacja Inicjatyw Krajobrazowych „Wybudowania”	ul. Betoniariska 4/14, 13-306 Kurzętnik	Działalność kulturalna i turystyczna
8	Fundacja „Drogowskazy”	Nielbark 84, 13-306 Kurzętnik	Wsparcie społeczności lokalnej, działania edukacyjne
9	Bractwo Rycerskie Zamku Kurzętnik	ul. Kwiatowa 17, 13-306 Kurzętnik	Promocja dziedzictwa historycznego, kultura
10	Stowarzyszenie Kurzętnik Biega	ul. Kościuszki 17, 13-306 Kurzętnik	Sport, rekreacja, zdrowy tryb życia
11	Stowarzyszenie Reduta Tradycji Historii Ziemi Lubawskiej	ul. Kościuszki 17, 13-306 Kurzętnik	Edukacja historyczna, kultura
12	Nasz Górny Kurzętnik	ul. Parkowa 5/2, 13-306 Kurzętnik	Społeczność lokalna, aktywizacja mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu nowomiejskiego

Analiza danych z lat 2020–2024 wskazuje, że udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w gminie Kurzętnik utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie, oscylując wokół 4,6–5% (**Wykres 61**). Najwyższy odnotowano w 2023 roku (5%), natomiast najniższy w 2022 roku (4,6%).

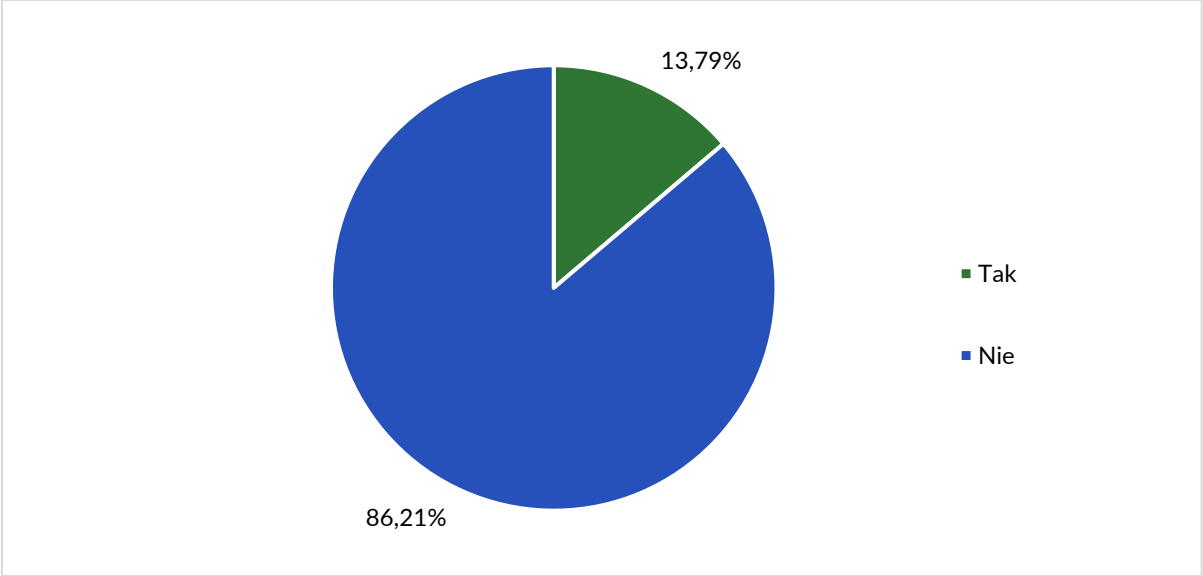
Wykres 61. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyniki badania pokazują, że wolontariat cieszy się umiarkowanym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży. Chęć udziału w tego typu aktywnościach zadeklarowało 13,79% respondentów, natomiast zdecydowana większość – 86,21% – nie jest zainteresowana angażowaniem się w działania wolontariackie. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 62.

Wykres 62. Zainteresowanie uczniów udziałem w wolontariacie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Analiza sposobów angażowania się mieszkańców w życie społeczności lokalnej wskazuje, że zdecydowana większość respondentów deklaruje aktywność społeczną w różnych obszarach (Wykres 63). Najczęściej podejmowaną formą zaangażowania była pomoc przy organizacji imprez i wydarzeń lokalnych, którą wskazało 87,07% badanych. Wysoki poziom aktywności odnotowano również w zakresie działalności w organizacjach, takich jak OSP, PCK czy stowarzyszenia – zaangażowanie w tym obszarze zadeklarowało 86,21% mieszkańców. Równie licznie respondenci angażowali się w dbanie o estetykę i czystość najbliższego otoczenia (81,90%) oraz pomoc przy organizacji imprez i wydarzeń szkolnych i wolontariat,

gdzie pozytywne odpowiedzi stanowiły po 79,74%. Mniej powszechne, choć wciąż zauważalne, były działania o charakterze pomocy sąsiedzkiej (78,02%) oraz pomocy rówieśniczej, które realizowało 66,81% badanych. Warto podkreślić, że mimo wysokiego poziomu deklarowanej aktywności, 73,28% respondentów zaznaczyło odpowiedź negującą jakąkolwiek formę uczestnictwa, co może wynikać z błędów interpretacyjnych pytania lub nakładania się kategorii odpowiedzi wielokrotnego wyboru.

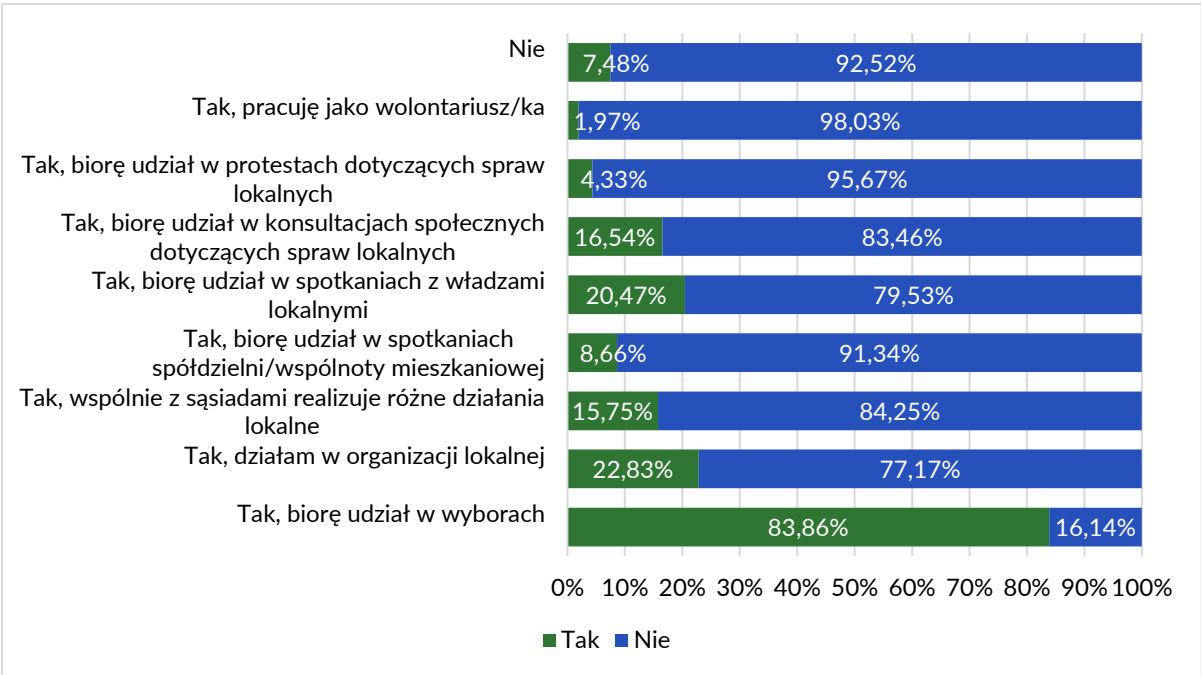
Wykres 63. Formy zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej w ostatnim roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=232

Z analizy wyników wynika, że najczęściej podejmowaną formą aktywności obywatelskiej wśród dorosłych respondentów (Wykres 64) jest udział w wyborach, który zadeklarowało ok. 83,9% respondentów. Relatywnie rzadziej mieszkańcy angażują się w inne działania o charakterze obywatelskim. 22,83% ankietowanych działa w lokalnych organizacjach, a ok. 15,8% uczestniczy w inicjatywach realizowanych wspólnie z sąsiadami. Kolejno ok. 20,5% bierze udział w spotkaniach z władzami lokalnymi, natomiast ok. 16,5% uczestniczy w konsultacjach społecznych. W odniesieniu do ogółu badanych, niewielkie grupy angażują się w spotkania spółdzielni lub wspólnot mieszkaniowych (ok. 8,7%) oraz w protesty dotyczące lokalnych spraw (ok. 4,3%). Najniższy poziom aktywności dotyczy wolontariatu – niespełna 2% badanych mieszkańców wskazało, że uczestniczy w takich działaniach.

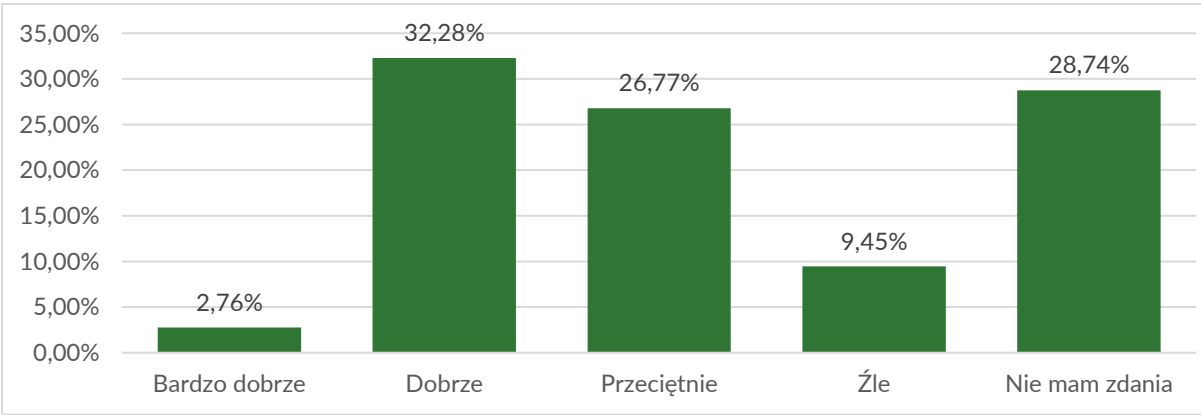
Wykres 64. Formy aktywności obywatelskiej podejmowane przez dorosłych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Ocena działań podejmowanych na rzecz wzmacniania aktywności społecznej mieszkańców przez gminę wskazuje zróżnicowany poziom satysfakcji (Wykres 65). Około 2,7% respondentów oceniła te działania jako bardzo dobre, natomiast ok. 32,3% uznało je za dobre. Przeciętną skuteczność działań zauważyło ok. 26,8% badanych mieszkańców, natomiast ok. 9,5% respondentów oceniło je negatywnie. Około 28,7% nie wyraziło jednoznacznej opinii, co może wskazywać na brak pełnej świadomości prowadzonych inicjatyw lub ich ograniczony zasięg.

Wykres 65. Ocena działań związanych ze wzmacnianiem aktywności społecznej mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

WNIOSKI

- Zarówno w wyborach parlamentarnych, jak i samorządowych odnotowano systematyczny wzrost frekwencji. Najwyższa frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 roku oraz stopniowy wzrost frekwencji samorządowej w 2024 roku wskazują na wzrost świadomości obywatelskiej, większą mobilizację społeczną oraz większe zainteresowanie sprawami lokalnymi i krajowymi.
- Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie 4,6–5%. Wysoki poziom aktywności tych podmiotów w zakresie działań społecznych,

kulturalnych, edukacyjnych oraz sportowych wskazuje na ich istotną rolę w rozwoju lokalnej społeczności.

- Zainteresowanie wolontariatem wśród młodszych mieszkańców jest umiarkowane. Może to wskazywać na konieczność lepszego promowania działań wolontariackich, edukacji obywatelskiej oraz angażujących inicjatyw społecznych skierowanych do młodzieży.
- Najczęstszą formą aktywności obywatelskiej dorosłych jest udział w wyborach (ok. 83,9%). Inne formy uczestnictwa, takie jak działalność w organizacjach, spotkania z sąsiadami czy konsultacje społeczne, są stosunkowo mniej popularne, co wskazuje na potrzebę dalszego wspierania lokalnej partycypacji i angażowania mieszkańców w decyzje samorządowe.
- Respondenci deklarują wysoki poziom udziału w działaniach społecznych, takich jak organizacja imprez, działania w stowarzyszeniach, dbanie o estetykę otoczenia oraz pomoc w szkołach. Jednocześnie wysoki odsetek odpowiedzi negujących uczestnictwo (73,28%) może wynikać z wielokrotnego wyboru kategorii, błędów interpretacyjnych pytania lub nakładania się odpowiedzi – wskazuje to na potrzebę precyzyjniejszego badania aktywności społecznej.
- Wysokie preferencje mieszkańców dla mediów społecznościowych i komunikacji internetowej przy otrzymywaniu informacji o usługach społecznych (64,96%) sugerują konieczność zwiększenia wykorzystania nowoczesnych kanałów komunikacji w działaniach lokalnych instytucji i organizacji.

4.9. MIESZKALNICTWO

Tabela 28 przedstawia strukturę gospodarstw domowych w 2021 roku według liczby osób. Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa 5-osobowe i większe (755), a najmniej jest gospodarstw 1-osobowych (249). Gospodarstwa 2-, 3- i 4-osobowe występują na zbliżonym poziomie (od 389 do 411). Łącznie odnotowano 2 203 gospodarstwa domowe.

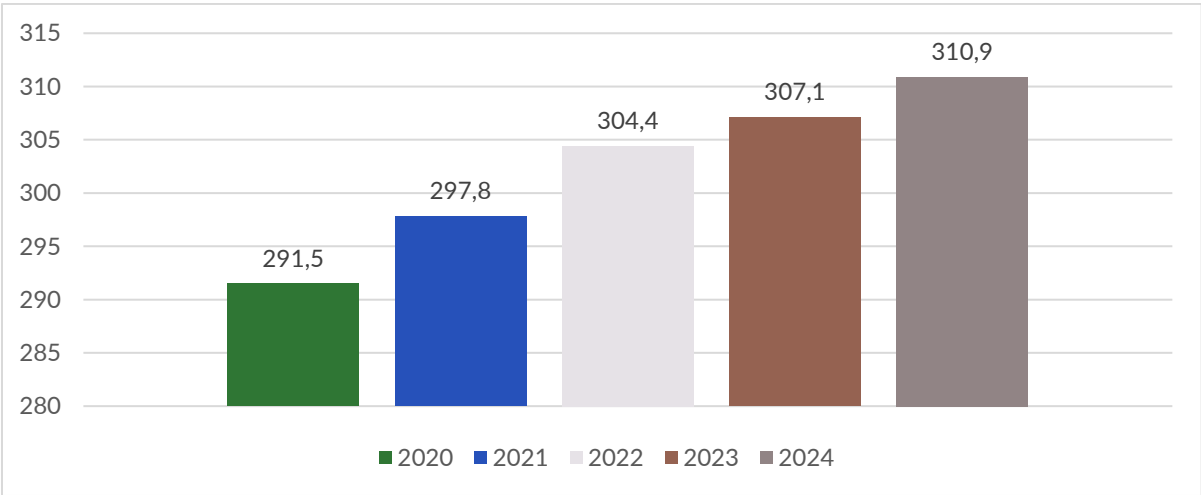
Tabela 28. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku

Gospodarstwa domowe	Liczba
1-osobowe	249
2-osobowe	399
3-osobowe	389
4-osobowe	411
5-osobowe i większe	755
Ogółem	2203

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NSP2021

W latach 2020–2024 obserwuje się systematyczny wzrost liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców (**Wykres 66**). W 2020 roku wskaźnik ten wynosił 291,5, natomiast w 2024 roku osiągnął już 310,9, co oznacza wzrost o 19,4 mieszkania w ciągu pięciu lat.

Wykres 66. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2020–2024 zasób mieszkaniowy gminy stopniowo się powiększał. Liczba mieszkań wzrosła z 2 619 w roku 2020 do 2 787 w roku 2024, co oznacza przyrost o 168 lokali. Równolegle zwiększała się również całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań – z 233 431 m² w 2020 roku do 251 267 m² w 2024 roku, co potencjalnie potwierdza rozwój budownictwa mieszkaniowego. Liczba lokali socjalnych w analizowanym okresie pozostała na stabilnym poziomie. W 2020 roku gmina dysponowała 13 lokalami socjalnymi, w 2022 roku liczba ta spadła do 12, natomiast w 2024 roku ponownie wzrosła do 13. Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych zwiększyła się z 509 m² do 562 m², co może świadczyć o poprawie jakości lub dostosowywaniu zasobu socjalnego do potrzeb mieszkańców. Dane przedstawia **Tabela 29**.

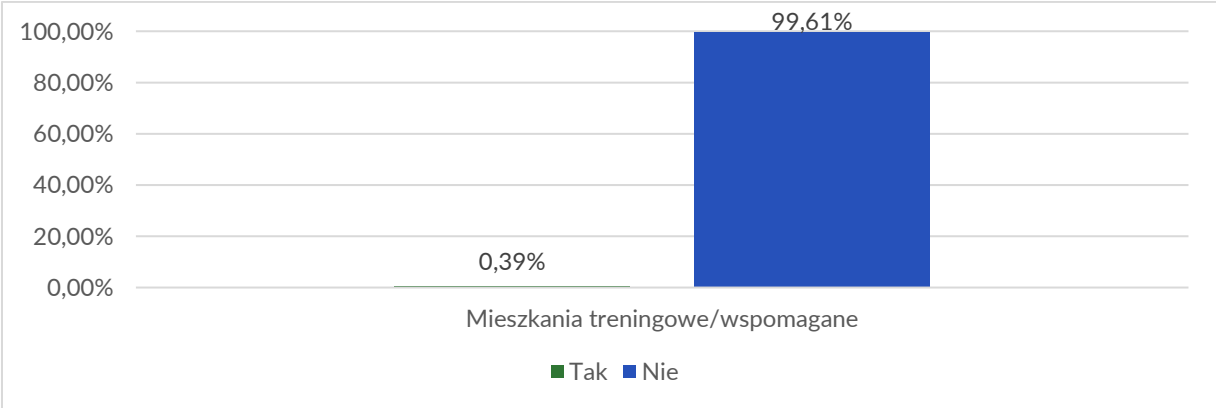
Tabela 29. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2020-2024

	2020	2022	2024
Liczba mieszkań	2 619	2 733	2 787
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m2]	233 431	244 037	251 267
Lokale socjalne	13	12	13
Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych [m2]	509	562	562

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Respondenci w zdecydowanej większości nie wskazali potrzeby wprowadzenia mieszkań treningowych lub wspomaganych jako nowej usługi społecznej w gminie Kurzętnik (**Wykres 67**) – ok. 0,4% wyraziło poparcie dla takiego rozwiązania, natomiast ok. 99,6% było przeciwnie. Wynik ten może wskazywać, że mieszkańcy nie postrzegają tego typu mieszkań jako pilnej potrzeby w kontekście poprawy warunków życia w gminie, bądź brak jest świadomości funkcji i korzyści, jakie mogą one przynosić dla osób wymagających wsparcia.

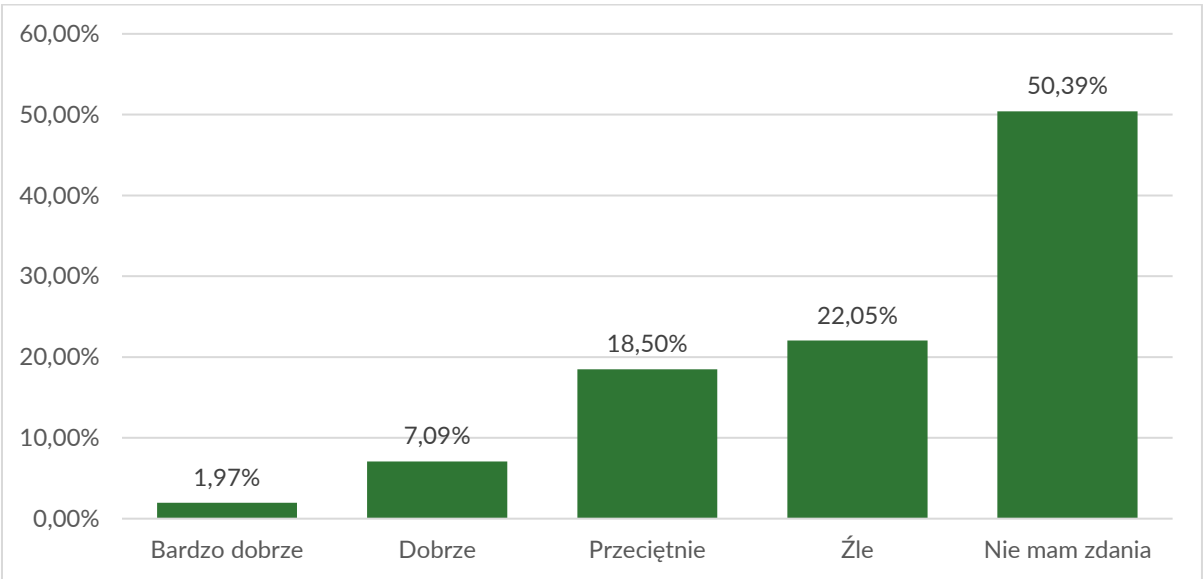
Wykres 67. Potrzeby w zakresie wspomagania mieszkalnictwa i samodzielności mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Ocena dostępności mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie Kurzętnik wskazuje na stosunkowo niską satysfakcję mieszkańców. Około 9% respondentów oceniło dostępność mieszkań pozytywnie. Przeciętną dostępność wskazało 18,5% badanych, natomiast ok. 22,1% oceniło ją negatywnie. Ponad połowa respondentów (OK. 50,4%) nie wyraziła opinii, co może świadczyć o ograniczonej wiedzy na temat lokalnych zasobów mieszkaniowych lub braku potrzeby korzystania z tego rodzaju mieszkań. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 68.

Wykres 68. Ocena dostępności mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

WNIOSKI

- W latach 2020–2024 liczba mieszkań w gminie Kurzętnik wzrosła o 168 lokali, a wskaźnik mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców zwiększył się o 19,4, co wskazuje na rozwój budownictwa mieszkaniowego i stopniowe poprawianie dostępności mieszkań dla mieszkańców. Liczba lokali socjalnych utrzymuje się na niskim, stabilnym poziomie (12–13 lokali), jednak wzrost powierzchni użytkowej tych mieszkań sugeruje poprawę jakości zasobu socjalnego oraz dostosowywanie go do potrzeb mieszkańców.
- Mieszkańcy w przeważającej większości nie dostrzegają konieczności wprowadzania tego typu mieszkań, co może wynikać z braku wiedzy o ich funkcji lub postrzegania ich jako mniej istotnej formy wsparcia społecznego. Relatywnie niewielki odsetek respondentów ocenił dostępność mieszkań pozytywnie, a znaczna część nie wyraziła opinii. Może to wskazywać na niedostateczne informacje o zasobach mieszkaniowych lub brak potrzeby korzystania z mieszkań socjalnych przez większość mieszkańców.
- Choć ogólny zasób mieszkaniowy gminy rośnie, potrzeba dalszej poprawy dostępności mieszkań socjalnych i komunalnych oraz edukacji mieszkańców w zakresie dostępnych form wsparcia mieszkaniowego pozostaje istotnym elementem polityki społecznej gminy.

4.10. OCHRONA ŚRODOWISKA

W latach 2020–2024 gmina Kurzętnik prowadziła szereg działań i programów z zakresu ochrony środowiska, obejmujących zarówno edukację ekologiczną, jak i inwestycje infrastrukturalne (Tabela 30). W latach 2020–2021 prowadzono modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej oraz kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Kurzętnik, w tym m.in. na ulicach

Betoniarskiej i Wiejskiej w Kurzętniku oraz w miejscowości Marzęcice. Inwestycja ta została przeprowadzona w celu poprawy gospodarkę wodno-ściekową, zwiększając dostępność do nowoczesnej infrastruktury komunalnej. W 2021 roku zrealizowano program „Unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kurzętnik”, obejmujący zbiórkę i utylizację odpadów azbestowych z nieruchomości prywatnych, co przyczyniło się do poprawy bezpieczeństwa środowiskowego i zmniejszenia zagrożeń dla zdrowia mieszkańców. W 2024 roku uczniowie szkół z terenu gminy wzięli udział w ogólnopolskiej akcji „Sprzątamy Dla Polski”, w ramach której prowadzono zbiórkę odpadów, warsztaty ekologiczne oraz zajęcia edukacyjne dotyczące recyklingu i prawidłowego gospodarowania odpadami. Wprowadzono również program dotacji celowych z budżetu gminy na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na nowe, ekologiczne systemy grzewcze, co wspierało działania proekologiczne i ograniczało emisję szkodliwych substancji do atmosfery.

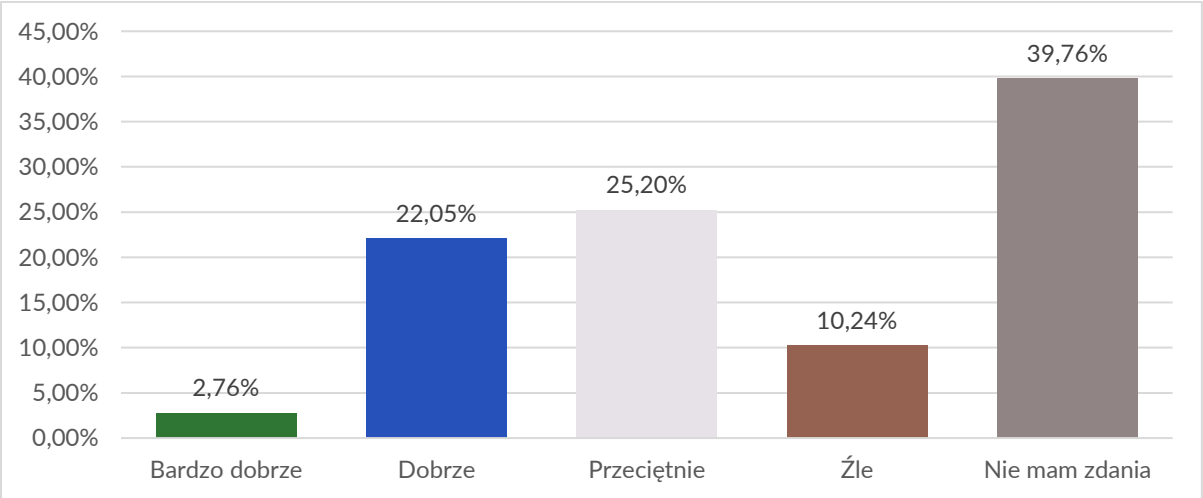
Tabela 30. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024

L.P.	Nazwa	Lata funkcjonowania
1	Udział uczniów ze szkoły w akcji Sprzątamy Dla Polski – zbiórka odpadów, warsztaty ekologiczne, edukacja o recyklingu	2024
2	„Unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kurzętnik” – zbiórka i utylizacja odpadów azbestowych z nieruchomości	2021
3	Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej i kanalizacji sanitarnej – budowa wodociągów i kanalizacji w aglomeracji Kurzętnik (m.in. ul. Betoniarska i Wiejska w Kurzętniku oraz w miejscowości Marzęcice)	2020-2021
4	Dotacje celowe z budżetu gminy na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na nowe, ekologiczne źródła ciepła w budynkach jednorodzinnych	Uchwała przyjęta w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS

Ocena działań podejmowanych w gminie Kurzętnik w celu poprawy stanu środowiska naturalnego wskazuje, że mieszkańcy mają zróżnicowaną opinię na ten temat (Wykres 69). Stosunkowo niewielka część respondentów – ok. 2,8%, oceniła je bardzo dobrze, natomiast ok. 22,1% uznało działania za dobre. Przeciętną ocenę przyznało 25,2% badanych, natomiast negatywnie oceniło je ok. 10,2% respondentów. Największa grupa, blisko 39,8%, nie wyraziła jednoznacznej opinii, co może świadczyć o ograniczonej wiedzy na temat realizowanych przedsięwzięć lub braku bezpośredniego kontaktu z działaniami ekologicznymi prowadzonymi w gminie.

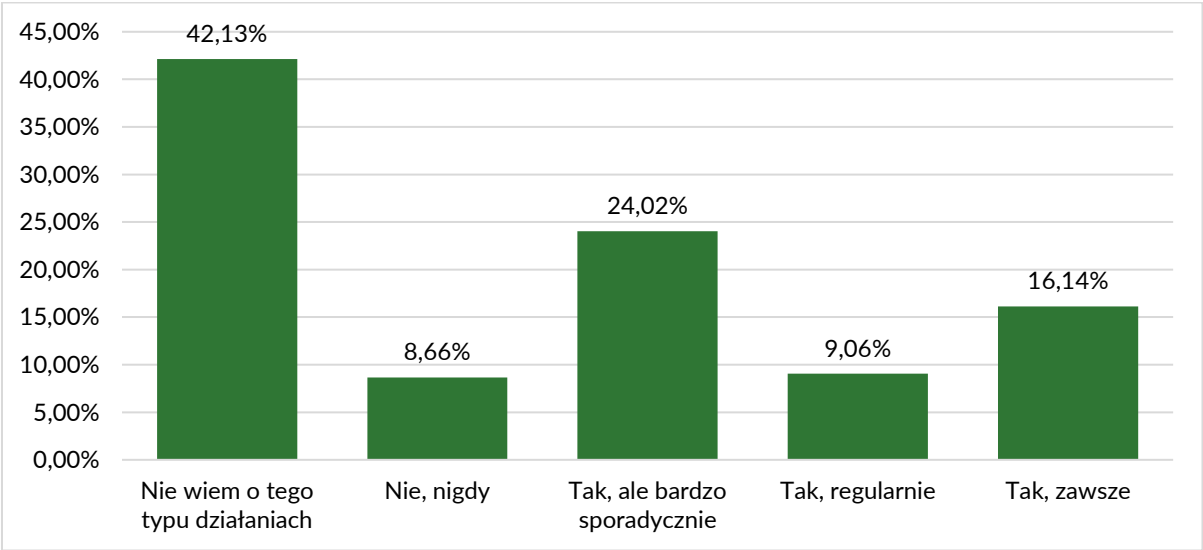
Wykres 69. Ocena działań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

Analiza udziału mieszkańców gminy Kurzętnik w działaniach związanych z ochroną środowiska wskazuje na zróżnicowany poziom zaangażowania (**Wykres 70**). Największa grupa respondentów – ok. 42,1% przyznała, że nie wie o istnieniu tego typu inicjatyw na terenie gminy, co może świadczyć o ograniczonej świadomości ekologicznej lub niedostatecznej promocji działań pro-środowiskowych. Około 8,7% badanych deklaruje, że nigdy nie uczestniczyło w żadnych działaniach związanych z ochroną środowiska. Z kolei ok. 24% respondentów bierze w nich udział sporadycznie, co wskazuje na umiarkowaną, nieregularną aktywność w tym obszarze. Aktywni mieszkańcy, którzy uczestniczą w inicjatywach ekologicznych w sposób regularny, stanowią ok. 9,1% respondentów, natomiast ok. 16,1% angażuje się zawsze, gdy istnieje taka możliwość.

Wykres 70. Udział mieszkańców gminy Kurzętnik w działaniach związanych z ochroną środowiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety CAWI, N=254

WNIOSKI

- Gmina prowadziła zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i programy edukacyjne. Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, program usuwania azbestu, akcje edukacyjne dla uczniów oraz dotacje na ekologiczne źródła ciepła świadczą o predyspozycjach do kompleksowego podejścia do ochrony środowiska.
- Inwestycje w sieci wodno-kanalizacyjne i wymianę źródeł ciepła przyczyniły się do poprawy jakości środowiska, zmniejszenia emisji szkodliwych substancji oraz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, co może mieć długofalowe pozytywne skutki dla zdrowia i komfortu życia.
- Wysoki odsetek osób, które nie wiedzą o działaniach ekologicznych w gminie oraz relatywnie niska liczba osób regularnie angażujących się w inicjatywy proekologiczne, wskazuje na potrzebę lepszej komunikacji i promocji programów środowiskowych.
- Respondenci ocenili działania gminy głównie jako przeciętne lub dobre, przy czym znaczna część nie miała zdania. Wynika to prawdopodobnie z ograniczonego kontaktu z programami lub braku świadomości ich realizacji. Mimo umiarkowanego poziomu zaangażowania mieszkańców, istnieje szansa na wzmocnienie aktywności poprzez edukację ekologiczną, kampanie informacyjne i inicjatywy angażujące lokalną społeczność. Systematyczne prowadzenie działań edukacyjnych i inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska może w przyszłości wpłynąć na wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, poprawę stanu środowiska oraz zwiększenie udziału społecznego w inicjatywach proekologicznych.

5. PODSUMOWANIE

Zakres diagnozy objął kluczowe obszary funkcjonowania wspólnoty samorządowej, w tym pomoc społeczną, sytuację rodzin i dzieci, zdrowie, wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami, edukację, rynek pracy, mieszkalnictwo, kulturę, sport, aktywność obywatelską oraz działania środowiskowe. Dzięki temu możliwe było zarówno zidentyfikowanie obszarów wymagających wzmocnienia, jak i wskazanie istniejących potencjałów rozwojowych.

Zgromadzone wyniki stanowią podstawę do sformułowania wniosków i rekomendacji, które będą wspierać planowanie i rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych w gminie Kurzętnik w perspektywie lat 2026–2030.

5.1. WNIOSKI

- System usług społecznych w gminie jest stabilny organizacyjnie i instytucjonalnie, a zadania realizowane są głównie na poziomie lokalnym, co sprzyja dostosowaniu wsparcia do realnych potrzeb mieszkańców.
- Struktura pomocy społecznej ulega zmianie – spada znaczenie świadczeń pieniężnych, rośnie zapotrzebowanie na usługi niepieniężne, w szczególności opiekuńcze, zdrowotne i wspierające codzienne funkcjonowanie.
- Najczęstszymi przyczynami korzystania ze wsparcia są choroby przewlekłe, niepełnosprawność oraz trudności ekonomiczne, co wskazuje na narastające potrzeby w obszarze zdrowia i opieki długoterminowej.
- Obserwuje się wzrost liczby osób bezdomnych oraz brak mieszkań chronionych i treningowych, co ogranicza możliwości skutecznej reintegracji społecznej i mieszkaniowej.
- Sytuacja demograficzna gminy jest niekorzystna – ujemny przyrost naturalny i spadek liczby dzieci mogą w przyszłości wpływać na strukturę usług publicznych i rynek pracy.
- Występują bariery w dostępie do ochrony zdrowia, przede wszystkim niedobór specjalistów i długie kolejki, przy jednoczesnej niskiej świadomości działań profilaktycznych.
- Osoby starsze i z niepełnosprawnościami napotykają bariery architektoniczne i transportowe, ograniczające ich samodzielność i integrację społeczną.
- Oferta zajęć dla dzieci i młodzieży jest niewystarczająco dostępna ze względu na koszty, godziny zajęć i transport, mimo istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
- Działania w zakresie rynku pracy są słabo rozpoznawalne przez mieszkańców, a ich ocena jest umiarkowana lub niska.
- Gmina dysponuje znaczącym potencjałem infrastrukturalnym (sport, edukacja, rekreacja, środowisko), jednak jego wykorzystanie ogranicza niewystarczająca promocja i komunikacja.
- Duża część mieszkańców nie ma wiedzy o dostępnych usługach i programach, co wskazuje na potrzebę poprawy systemu informacji, zwłaszcza z wykorzystaniem kanałów internetowych i mediów społecznościowych.
- Istnieje kapitał społeczny w postaci organizacji pozarządowych i rosnącej aktywności obywatelskiej, który może być silniej włączany w realizację usług społecznych.

5.2. REKOMENDACJE

- Rozwój usług środowiskowych i opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich, asystenckich, wsparcie w miejscu zamieszkania oraz działania z zakresu opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób zależnych.

- Wzmocnienie oferty wsparcia zdrowotnego i psychologicznego, w szczególności w obszarze rehabilitacji, zdrowia psychicznego oraz profilaktyki chorób przewlekłych.
- Utworzenie mieszkań chronionych, treningowych i innych form wsparcia mieszkaniowego dla osób wychodzących z kryzysu bezdomności lub zagrożonych wykluczeniem.
- Zintensyfikowanie działań skierowanych do rodzin z dziećmi, w tym realizacja programów wsparcia opiekuńczo-wychowawczego, dożywianie, poradnictwo specjalistyczne oraz dostęp do bezpłatnych lub niskokosztowych zajęć pozalekcyjnych.
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (sport, kultura, zajęcia rozwijające pasje), przy jednoczesnym ograniczaniu barier finansowych i transportowych.
- Dostosowywanie przestrzeni publicznej i transportu do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych i poprawę dostępności komunikacyjnej.
- Wzmocnienie działania aktywizacji zawodowej, szczególnie wobec kobiet, osób młodych i długotrwale bezrobotnych, poprzez współpracę z PUP, szkolenia, doradztwo i programy lokalnej przedsiębiorczości.
- Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, szkołami i instytucjami kultury jako partnerami w realizacji usług społecznych i działań integracyjnych.
- Uporządkowanie i zintensyfikowanie komunikacji z mieszkańcami - regularne informowanie o ofercie usług poprzez media społecznościowe, stronę internetową, newslettery i kampanie informacyjne.
- Wykorzystywanie istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej jako narzędzia integracji społecznej i profilaktyki problemów społecznych.
- Kontynuowanie działań proekologicznych i edukacyjnych, łącząc je z promocją zdrowego stylu życia oraz budowaniem świadomości mieszkańców.

Przedstawiona diagnoza stanowi rzetelną podstawę do planowania i realizacji lokalnej polityki usług społecznych, ukierunkowanej na realne potrzeby mieszkańców oraz wykorzystującej potencjał rozwojowy Gminy Kurzętnik, tak aby w nadchodzących latach budować wspólnotę bardziej dostępną, solidarną i przyjazną dla wszystkich jej członków.

6. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024	8
Tabela 2. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej	13
Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2024.....	15
Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024	16
Tabela 5. Pomoc społeczna – inne*	16
Tabela 6. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024	24
Tabela 7. Liczba rodzin według typu w 2021 roku.....	25
Tabela 8. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku	25
Tabela 9. Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2020-2024	26
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024	26
Tabela 11. Inne wskaźniki z zakresu wspierania rodziny.....	29
Tabela 12. Piecza zastępcza - wskaźniki w latach 2020-2024.....	29
Tabela 13. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie gminy.....	32
Tabela 14. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024	33
Tabela 15. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami w latach 2020-2024	35
Tabela 16. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób starszych w latach 2020-2024	37
Tabela 17. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2020-2024.....	37
Tabela 18. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy	40
Tabela 19. Poziom wykształcenia w 2021 roku.....	40
Tabela 20. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024	41
Tabela 21. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020-2024	47
Tabela 22. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024.....	47
Tabela 23. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy	49
Tabela 24. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy ...	50
Tabela 25. Wydarzenia kulturalne i sportowe oraz atrakcje turystyczne na terenie gminy	51
Tabela 26. Uczestnictwo w życiu kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym mieszkańców w latach 2020-2024.....	52
Tabela 27. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy	56
Tabela 28. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku.....	60
Tabela 29. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2020-2024	61
Tabela 30. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024	63

WYKRESY

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Kurzętnik	7
Wykres 2. Piramida wieku i płci w 2024 roku	8
Wykres 3. Struktura płci respondentów z grupy dorosłych.....	9
Wykres 4. Struktura płci respondentów z grupy dzieci i młodzieży	9
Wykres 5. Struktura wieku respondentów z grupy dorosłych.....	10
Wykres 6. Struktura wieku respondentów z grupy dzieci i młodzieży.....	10
Wykres 7. Struktura wykształcenia respondentów z grupy dorosłych.....	10
Wykres 8. Status zawodowy respondentów	10
Wykres 9. Sytuacja materialna respondentów z grupy dorosłych	11
Wykres 10. Ocena warunków życia w gminie przez respondentów z grupy dorosłych.....	12
Wykres 11. Ocena warunków życia w gminie przez respondentów z grupy dzieci i młodzieży	12
Wykres 12. Deklaracje dorosłych mieszkańców dotyczące wiązania swojej przyszłości z gminą Kurzętnik	12
Wykres 13. Ocena zamiaru dalszego zamieszkiwania gminy Kurzętnik przez młodych respondentów	12
Wykres 14. Czynniki wpływające na decyzję o pozostaniu w gminie	13
Wykres 15. Najczęściej wskazywane problemy występujące na terenie Gminy Kurzętnik.....	15
Wykres 16. Ocena funkcjonowania pomocy społecznej w gminie Kurzętnik	17
Wykres 17. Wskazane przez dorosłych mieszkańców grupy wymagające wsparcia	17
Wykres 18. Preferencje mieszkańców dotyczące kierunków działań gminy z zakresu pomocy społecznej	18
Wykres 19. Potrzeba nowych usług opieki i wsparcia osobistego w gminie Kurzętnik	18
Wykres 20. Zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne i poradnictwo w gminie	19
Wykres 21. Nowe inicjatywy wsparcia sąsiedzkiego i społecznego	19
Wykres 22. Zapotrzebowanie na praktyczne usługi codzienne w gminie	20
Wykres 23. Potrzeby w zakresie profilaktyki, edukacji i aktywności kulturalnej w gminie.....	20
Wykres 24. Zapotrzebowanie na usługi teleopiekuńcze i monitoringu w gminie.....	21
Wykres 25. Ogólna ocena potrzeb społecznych i nowych usług w gminie	21
Wykres 26. Gotowość mieszkańców do korzystania z usług społecznych częściowo odpłatnie	22
Wykres 27. Preferowane kanały otrzymywania informacji o usługach społecznych w gminie.....	22
Wykres 28. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024...	24
Wykres 29. Liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024.....	24
Wykres 30. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024.....	27
Wykres 31. Liczba dzieci dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024.....	27
Wykres 32. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2020-2024	28
Wykres 33. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2020-2024	28
Wykres 34. Główne problemy rodzin w gminie.....	30
Wykres 35. Główne problemy dzieci i młodzieży w gminie	30
Wykres 36. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii oraz liczba rodzin korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2024	32
Wykres 37. Ocena usług zdrowotnych oraz promocji zdrowia w gminie.....	33
Wykres 38. Główne problemy w obszarze ochrony zdrowia w gminie	34

Wykres 39. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2024.....	35
Wykres 40. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	35
Wykres 41. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2020-2024	36
Wykres 42. Ocena oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w gminie.....	38
Wykres 43. Główne problemy osób z niepełnosprawnościami w gminie	38
Wykres 44. Główne problemy osób starszych w gminie	39
Wykres 45. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024	41
Wykres 46. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024	42
Wykres 47. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024.....	43
Wykres 48. Ocena oferty edukacyjnej w gminie	43
Wykres 49. Preferowane przez dorosłych mieszkańców przyszłe działania gminy w związku z rozwojem oferty edukacyjnej.....	44
Wykres 50. Udział uczniów w zajęciach dodatkowych według miejsca ich organizacji	44
Wykres 51. Czynniki ograniczające uczestnictwo w zajęciach dodatkowych	45
Wykres 52. Preferowane kierunki działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży	45
Wykres 53. Preferencje uczniów dotyczące udziału w zajęciach dodatkowych.....	46
Wykres 54. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024	48
Wykres 55. Ocena oferty działań przeciwdziałających bezrobociu w gminie Kurzętnik	48
Wykres 56. Preferencje uczniów dotyczące zajęć wyjazdowych i turystycznych	52
Wykres 57. Ocena oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej w gminie przez grupę dorosłych	53
Wykres 58. Preferencje mieszkańców dotyczące udziału w działaniach kulturalnych w gminie	54
Wykres 59. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023	55
Wykres 60. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024	55
Wykres 61. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024	57
Wykres 62. Zainteresowanie uczniów udziałem w wolontariacie	57
Wykres 63. Formy zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej w ostatnim roku	58
Wykres 64. Formy aktywności obywatelskiej podejmowane przez dorosłych mieszkańców..	59
Wykres 65. Ocena działań związanych ze wzmacnianiem aktywności społecznej mieszkańców	59
Wykres 66. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024	61
Wykres 67. Potrzeby w zakresie wspomagania mieszkalnictwa i samodzielności mieszkańców	61
Wykres 68. Ocena dostępności mieszkań socjalnych i komunalnych w gminie.....	62
Wykres 69. Ocena działań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego.....	63
Wykres 70. Udział mieszkańców gminy Kurzętnik w działaniach związanych z ochroną środowiska	64

MAPY

Mapa 1. Lokalizacja gminy na tle powiatu nowomiejskiego	7
---	---